

קונטרס
דעת אליעזר

דעת רבוה"ק זי"ע
לבית סקולען
בעניני השקפה

דעת אליעזר

לקט מאמרים ומכתבים, בדברים ברורים
ובהירים מאירים בסנפידון, דרך לעם ה' להורות
בגחלי אש בוערות, בעניני דת ודיעות
הנוגע לציונים וציונות המדינה והבחירות, והמסתעף

מאת

האי סבא קדישא אדונינו מורינו ורבינו, הגאון הקדוש והטהור
צדיק יסוד עולם, אוהב ישראל, רבנו ופרשו עמוד האש
החולך לפני המחנה, לוחם מלחמת ה'
בעוז ובגבורה, ורבים השיב מעון
בקש"ת מרן אליעזר זוסיא פורטיגול זצוקללה"ה
בן הגה"ק רבי ישראל אברהם זצוקללה"ה

מסקוליען

בתוספת מאמרים ופתגמים ועובדות
מבנו מ"מ ב"ק מרן אדמו"ר זצוקללה"ה הב"מ

יצא לאור במהדורא חדשה ומתוקנת ע"י
מערכת "דעת אליעזר" שע"י תלמידי וחסידיו סקולען
בסיוע ובהשתדלות חבורת "שימעו דבר ה'"
אייד תשע"ט

תוכן ענינים

הקדמה א

דעתו והשקפתו של כ"ק מרן אדמו"ר הרה"ק מסקולען זצללה"ה הכ"מ

פרק א' ו

נגד מלכות המינות

פרק ב' טו

באיסור ההשתתפות בכנסת המינים ובבחירות הטמאות

פרק ג' כא

בענין קדושת ארץ ישראל

פרק ד' ל

בחומר העוון בלקיחת כספים מממשלת המינות

פרק ה' מ

בגנות שפת העברית הטמאה

פרק ו' נב

בחובת ההתבדלות מרשעים

פרק ז' פו

על השמד והריסת הדת ע"י הציונים

פרק ח' צב

סיפורי קודש על דרכו והשקפתו של רבינו ה"נועם אליעזר" זי"ע

דעתו והשקפתו של כ"ק מרן אדמו"ר הרה"ק מסקולען זצוקללה"ה הכ"מ

שנוכחנו לראות בזמן האחרון שהזכירו את שמו על אסיפותיהם של האגודה למען הבחירות הטמאות, וגם נשמעו שמועות פורחות בשמו שהתיר או שאף צוה לילך לבחירות הטמאות שכל זה אינו נכון כלל, שבאמת לא היה שייך להאגודה ולענייני מפלגתם (מאז שנתגדל מהם יחד עם אציו הק', וכמוש"כ אציו הק') בעל נועם אליעזר זי"ע צמחצו אליהם שהם סרו מן הדרך שתקנו המייסדים וכאשר נעמיק לקמן (נפרק ז') דבריו שנמכתבו צלילות) ואדרבא היה תמיד פונה לשאול את חו"ד העדה החרדית (והיה אומר שהם "גדולי הדור" צומנינו, וכמו"כ כאשר רצה לעורר רפואה וישועה להרצניית פנה צוה לציד"ן העדה החרדית כמפורסם), וכאשר מחו לאחרונה בחו"ל נגד גזירת יעדי הגיוס שנגרמו כתוצאה ע"י האגודה שלח מכתב מיוחד לחזק את העדה החרדית בדבר מחאתם בזה ונתפרסם בראש כל חוצות וכנוודע.

גם הצטרף תמיד על מערכות העדה החרדית בלחמם על חיטוטי שכבי, וכגון בשנת תשנ"ג כשהרסו

עומדים אנו כעת בתוך שנת האבל להסתלקותו לשמי רום של זקן צדיקי הדור משיירי כנסת הגדולה כ"ק מרן אדמו"ר הרה"ק רבי ישראל אברהם בן הרה"ק רבי אליעזר זוסיא מסקולען זצוקללה"ה וזיעועכ"א, אשר האיר פני תבל בצדקתו וקדושתו בדורינו החלש, ועמד בראש מערכות ישראל על משמרת הקודש במסירת נפש ללחום מלחמת ה' נגד פגעי הטעכנאלאגיע, והיה עמוד צלותהון דישאל ואביהון של יתומים, ופועל ישועות בקרב הארץ, ורבים השיב מעון, ובפרט נודע למשגב בעבודתו הקדושה לקרב נדחי ישראל לאביהם שבשמים, והיה נעים זמירות ישראל, והמשיך מורשת אביו הקדוש זי"ע במוסדות חסד לאברהם בארה"ק ת"ו על טהרת הקודש.

ובכן חובה גדולה מוטלת עלינו להביא מקצת מדבריו של הצדיק אשר דבריהם הן הן זכרונם, ובפרט בענייני השקפה הנוגע לנו לענין התבדלות מרשעים. בפרט

קברים ב"גבעה הצרפתית" חתם על הקו"ק על יום תפילה וצעה שנוערך בר"ח שבט באשמורת הבוקר על ביטול הגזירה ואח"כ גם הצטרף לקו"ק על "עצרת מחאה אדירה נגד ראש ממשלת הכופרים" בעת ששהה בארה"ב, ע"י הבנין האומות המאוחדות ביום ה' פ' ויקה"פ, גם בשנת תש"ע הצטרף למערכה על חילול הקברים ביפו ע"י חברת אלקטרה^א.

וכן עמד בפרץ יחד עם גדולי ישראל בכל הענינים הנוגעים להתבדלות מהמדינה והציונות והמסתעף^ב

וכמו"כ כבר התפרסם לאחרונה בספר אילנא דחיי - חלק ג' את דבריו של הרה"ק מסקולען

א. וז"ל הדברות קודש שנמסרו ע"י כ"ק אדמו"ר מסקולען - מאנסי שליט"א כפי שנתפרסם ע"י כת"ע "העדה" במערכה זו.

אחרי שהתקשר בערש"ק פר' מטו"מ לירושלים עיה"ק למעון קדשו של רבינו הגדול כ"ק מרן גאב"ד ירושלים שליט"א והרעיף דברי חיזוק ועידוד והודה מקרב לבו הטהור למרן רבינו הגאב"ד שליט"א על עמידתו כשר צבא מלחמות ה' ללא חת וללא מורא ומשוא פנים, והאציל לפני מרן שליט"א מברכת קדשו להצלחת המערכה למען הצלת קברים בארה"ק.

אמר כ"ק האדמו"ר (שליט"א) [זצוק"ל] שהוא מבקש למסור ולפרסם בשמו דברים אלו לכל הלוחמים למען קדושת בתי החיים ולהגן מפני חיטוטי שכבי ר"ל, וזה לשון קדשו: **"עס איז א מלחמה לה, זיי זענען מחלל די קברי ישראל, די קדושים אשר בארץ המה, מיט דעם ווילן זיי עוקר זיין די גאנצע תורה מיט אמונה אין תחיית המתים.** אין די טעג וואס די גויים האבן מחלל געווען דעם ביהמ"ק, יעצט איז דא אזעלכע וואס רופן זיך אידן און זענען מחלל די קדושים אשר בארץ המה. מ'דארף זיך מחזק זיין, אל ירך לבבכם ואל תערצו מפניהם כי ה' אלקיכם הולך עמכם להושיע אתכם. אוודאי אין דעם זכות וואס מ'קעמפפט און מ'נעמט זיך אן פאר די קדושים, וועלן די קדושים נישט שווייגן, און זיי וועלן זיך אנגעמען פאר אונז, און מ'וועט אודאי מצליח זיין, און געבענטש ווערן מיט רפואות און ישועות, און מ'וועט בקרוב זוכה זיין צו די גאולה שלימה", עכל"ק.

נמסר ע"י בנו הרה"צ ר' אפרים יהודא שליט"א, בשעה 9:00 בבוקר זמן נ"י ער"ש מטו"מ תש"ע. [ע"כ מדברי ה"עדה"].

ב. ומהראוי להעתיק בזה לשון הקול קורא שיצא מגדולי וצדיקי הדור זצוק"ל בענין הלוחות שנזכר בהם יום אידם הטמא וביניהם כ"ק מרן אדמו"ר זצוקללה"ה הכ"מ וז"ל: הנה ע"ד הלוחות (קאלענדערס) שכמה מוסדות וסוחרים הנהיגו לשולחם לידידיהם ומכיריהם, ויש מהם שנדפס בתוכם יום ה' אייר שיסדו הציונים את מדינתם, כיום חג, רח"ל. **אנו מגלים את דעתנו דעת תורה, שאיסור חמור הוא לאיש ישראל המאמין בה'**

איינגעריסען אויף די גאולה, אויף די כשר'ע גאולה, זאל מען שוין זוכה זיין צו דעם מלך המשיח אין גיכין.

והנה בכל ימי חייו עלי אדמות לא היה זו בשום דבר ממה שראה אצל אביו הקדוש בעל נועם אליעזר זי"ע, והיה נפשו קשורה בנפשו ממש בכל ענין וענין, [בין במנהגיו ובין בפעולותיו הכבירות בעניני הכלל והפרט, וכמו"כ בדברי תורה היה לומד מתוך ספה"ק נועם אליעזר והוסף נופך מדיליה, וככה היה דרכו להזכיר בכל דבר וענין שהיה תמיד לנגד עיניו האיך שאביו הק' עשה והתנהג, והיה רגיל על לשונו לומר "דער טאטע האט געזאגט" וכדו', ובפרט בעניני השקפה כגון באיסור לקיחת כספים מציונים שהיה נוגע לנפש אביו מאוד (כמוצא נכ"מ נספרי ונמכתיו) לא היה משנה כלום, ואף כשהיה המצב קשה מאוד במוסדות חסד לאברהם והציעו לו להקל קצת בענין זה שכמעט רוב רובן של המוסדות בא"י עפ"י רבניהם מתירים בזה, לא הרשה כלל להקל בזה אף שידע שבתוצאה מזה יצטרך להסגר בכמה מהמוסדות כמו שכן היה

זי"ע על התקשרות אביו הק' לרביה"ק מסאטמאר בכלל, ועל השקפת אביו בעניני דיעות בפרט (והעמקנו חלק מן הדברים לקמן צפיק ח), ודיבר שם במיוחד על גודל קפידתו שלא ליהנות שום הנאת ממון מממשלת הציונים (וכעת אחרי הסתלקותו הוצא נכת"ע "דער איד" כמה חלקים משם והציאו שם תמונה האיך שטענר על הדברות קודש האלו שהדפיסו ממנו).

ובהקדמת ספה"ק ויואל משה (הנצי"ר), שהדפיסו מחדש הביאו בהקדמה מדברי החיזוק שנתן להם על הדפסת הספר וז"ל:

זכינו לקבל הרבה חיזוק ועידוד מגדולי דורינו על גודל עבודתינו, ובתוכם כ"ק מרן אדמו"ר מסקולען (שליט"א) [וצוקללה"ה הכ"מ], שביקרנו אצלו ביום ר"ח אלול תשע"ג לפ"ק, והגשנו לו את הספר "ויואל משה הבהיר", ולאחר שחיזק ועודד אותנו מאוד להמשיך בעבודתינו הק', סיים בזה"ל: "עס איז א גרויסע זכות, וזאת הברכה, דאס אליין איז א ברכה. דער רבי דער סאטמאר רבי זאל זיין א מליץ יושר, ער האט דאך אזויפיל

ובתורתו הק', להדפיס לוחות כאלו, או לישא וליתן בהם, או לשלחם ולחלקם. שנראה מתוכה כהודאה חלילה או כמייקר באיזה אופן שהיא את אלילי הכפירה של לקיחת גאולה וממשלה קודם ביאת משיח צדקינו. והשי"ת ישפות עלינו רוח טהרה ממרום ובזכות נטרונא נזכה לכוח"ט ושנת גאולה וישועה, אמן.

ועזבעה"ח טו"ב אלול תשנ"ב לפ"ק

בזה, וכאשר שאלו אותו איזה אנשים את דעתו בזה לא רצה להשיבם והשתמט מהם באופנים שונים, אבל בכ"ז גילה את דעתו בזה בכמה הזדמנויות לכמה מיוצ"ח ולמקורביו, (וכגון כשיאל קונטרס נליקוט מדעת אביו הק' צענייטס אלו הביע הנאמו מזה לפני צמו (הרצניט של הדומ"ץ מסקולען ווילאמסבורג) ואמר שדבר טוב ויפה הוא שידעו מזה, כפי ששמענו אז מא' הגבאים שהיה נוכח (אז שם).

כמו"כ שמענו מאיש נאמן שאמר בשם כ"ק אדמו"ר מסקולען זי"ע בעל 'נועם אליעזר' שאף שלא רצה לפרסם את דעתו בדבר איסור הבחירות, בכ"ז כיון שכבר נתפרסם בכ"מ לא הקפיד עוד שלא יתפרסם, רק הוא בעצמו לא רצה לפרסמם בפקודתו.

וכן שמעתי מאחד המקורבים שנכנס אצל האדמו"ר מסקולען צוק"ל הכ"מ (יחד עס א' המקורצט לו ציור) לפני כשבע שנים, ודברו אודות בחירות בארץ ישראל ובאמצע השיחה אמרו לו שטוענים שגדולי ישראל ציווי ללכת לבחירות, והשיב ע"ז הרי בהלכה שואלים את הרב וואזנער (מן הגאון בעל שטת הלי זקוק"ל) והרי הוא לא ציווה ללכת לבחירות, ושוב אמרו לו הרי בארץ ישראל יש שאומרים שזה מצוה עוברת אמר ע"ז בבדיחותא אכן זה עוברת "שעוברים עבירה

לאיזה תקופה, אעפ"כ עמד איתן כחלמיש צור שלא לשנות כלום בזה, אעפ"י שקיומה של המוסדות היה נוגע ללבו מאוד מאוד, שהרי היה נע ונד כל ימיו ממקום למקום לאסוף כספים להצלת וקיום המוסדות במסירת נפש ממש.

וכן הוא לענין הבחירות הטמאות אשר דרכו של אביו הקדוש זי"ע בזה היתה שלא לגלות דעתו בפומבי מאחר שלא היה רוצה לפגום בכבוד הרבנים והאדמו"רים אשר היה מקושר אליהם עוד מראמעניא שהם ציוו ללכת לבחירות, וע"כ לא חתם על איסור הבחירות, ואעפ"כ היה ממש בוער בקרבו קנאת ה"צ כאש שלהבת נגד זה, כפי שנוכל לראות ממכתביו דלקמן אשר מכתב אחד כתב לראשי האגודה בעצמם, ומכתב אחד כתב לפרסם במכת"ע "דער איד" (ש"ל ע"י חסידי סאטמאר) תחת השם "אחד הרבנים" דברים חריפים ונוראים מאוד נגד זה ממש בבחי' יוצא מגדרו, והרי נראה להדיא שאע"פ שהתאפק ולא רצה לגלות שמו כמי שמפרסם לומר שדעתו הוא "דעת האוסר" בכל זאת רצה לפרסם תוכן הדברים שכתב שם לעיני העולם שידעו את האמת בענין זה.

ועד"ז התנהג בנו ממשך דרכו האדמו"ר מסקולען צוק"ל הכ"מ שלא גילה דעתו בפרהסיא

מועיר מד"ת שנאמרו בעל פה, אצל ממה שנשאר
 נכחי"ק לא נדפס כלל) ע"כ נביא בכאן
 מתורת אביו הקדוש מרן בעל נועם
 אליעזר זי"ע ממקצת ד"ת שכתב
 בדברים האלו ומהם תראה גודל
 קנאתו בכל אלו הענינים, וממילא
 יובן שבנו האדמו"ר מסקולען זי"ע
 הכ"מ, שהיה מ"מ וממשיך דרכו זי"ע
 בוודאי לא היה מקיל בכל אלו כלל
 וכאשר נתבאר לעיל.

בוה" עכ"ד (והיה צוה שיחה שלימה שנקלטה
 בטעיפ בעת ההוא, וידענו מזה מכבר, וכעת עתה
 לא נמצא הטעיפ בידינו, אכן הדברים שהצאנו כאן
 הם מדויקים כפי שנמסר לנו מזכרון בעל השמועה
 ששמע כן להדיא צאמו שיחה).

ועכ"פ יש לדעת בכללות שדעתו
 היתה בדיוק כדעת אביו
 הק', ומכיון שכעת עתה עדיין לא
 נדפסו מחידו"ת כמעט כלום (רק מעט

לקט מדברי כ"ק מרן אדמו"ר בעל ה"נועם אליעזר" זצוקללה"ה וזיע"א

פרק א' נגד מלכות המינות

וממשלה שלהם, הנה וגגלו את האבן ויוצמח ישועה לבני ישראל, והשקינו את הצאן.

אמנם גם בעת אשר מדומה להם שהשקו את הצאן והביאו איזו ישועה לבני ישראל, הנה תיכף והשיבו את האבן על פי הבאר למקומה, כי בשביל זה שהרחיקו את עצמם מבאר התורה, ואין מים אלא תורה, וחשבו שבכוחות אנושיים וטבעיים יוכלו להושיע את ישראל, בגלל זה השיבו הם עצמם את האבן וצרות הגלות, על פי הבאר, לסתום ולהרחיק את ישועת ישראל ושוב באים צרות על בני ישראל, כאשר רואים בעוה"ר שישועתם המדומה בממשלתם ומדינתם, כבר עלתה לבני ישראל לאלפים קרבנות, הרוגים ופצועים רח"ל, והסכנה עודנו מרחפת על עם ישראל, ושוב עומדת האבן על מקומה כמקודם, ובמי האשמה תלולי, ומי המה אשר השיבו את האבן, הלא רק הרועים הרמאים הללו, שאמרו שבאחדותם המדומה יושיעו את בני ישראל.

חשבו שבכוחות אנושיים וטבעיים יושיעו את ישראל

והכתוב מרמז לנו בזה על הגלות האחרון ועל דורנו אנו, כאשר שלשה עדרי צאן, הם בני ישראל צאן קדשים עם תליתיאי, כהנים לויים וישראלים (יעוין נספח"ק ליל מפארת), שה פזורה בשדה בין האומות, ואינם שרוים בביתם, ארצם ונחלתם, והם רובצים על הבאר, כי 'באר' רומז על מקור השפע (יעוין נספח"ק קדושא לוי), ובני ישראל נמצאים בצרה וצוקה, והם רובצים על הבאר ומצפים לישועת ה', אמנם 'והאבן גדולה על פי הבאר', וישועת ה' מתמהמהת מלבא, ובאים רועים שונים הם אוה"ע וכתות שונות בבני ישראל, שכל א' מהם מתנשא שהוא יושיע את בני ישראל, וכאשר רואים שקצרה ידם מלהושיע הם אומרים שהאבן הוא גדול וקשה, והגלות הוא קשה מנשוא, ולא נוכל לעשות דבר עד אשר יאספו כל העדרים, דהיינו שהם הרועים יתאחדו ביניהם, וכאשר יתאחדו ב"כנסת"

בידם, שכל גואל שיבא ויאמר להם פקידה כפולה הוא גואל של אמת וכו'.

והסבר ענין הסימן הזה של פקידה כפולה הוא, כי הנה בני

ישראל היו במצרים בגלות הגוף וגלות הנפש גם יחד, וסימן זה נמסר בידם, שמי שיבא לגאלם רק בפקידה אחת, דהיינו לגאלם רק בגאולת הגוף, אפילו אם יראה להם אותות בשמים ובארץ ידעו שהוא גואל שקר, כי לא תתכן גאולת הגוף בלא

גאולת הנפש, וגאולה כזו לא תצליח בידם, וכמו שרואים בעוה"ר כהיום שבאו גואלים של שקר וטענת גאולת ישראל מבין העמים בפיהם, אכן בכחש ובמרמה הם באים, כי כוונתם לעקור את התורה רח"ל, ודבר זה עוד מגביר עלינו ביותר תוקף הגלות, ובעוה"ר כבר עלתה לנו גאולה זו במחיר כבד, באלפי נפשות ישראל שרח"ל כבר נהרגו ע"י גאולת שוא זו, ורק מי שימר להם פקידה כפולה, רצ"ל שיגאלה אותם בגאולת הגוף וגאולת הנפש גם יחד, רק הוא הגואל האמיתי הנשלח מה' לגאול את עמו ישראל, ורק גאולה זו תצליח בידם (יעוין קצוב לזה נסה"ק נפנת פענח ריש פר' נשלח, ונסה"ק כליל תפארת צפרשטינו).

(נועם אליעזר, פר' שמות עמ' ל"ג)

האדמו"ר מהוסיאטין לא הסכים למדינה עצמאית

והאמת כן הוא כי ברכת גשמיות בלבד אינה ברכה, כי הרי

אמנם לא בהם נוושע, כי אם כאשר יתגבר כחו של יעקב, שאינו כח גופני, כי אם כח רוחני, כח התורה, שהי' יושב אהלים, ובכח זה שהוא כח גדול למאד, וכפרש"י ז"ל "להודיעך שכחו גדול", בזה ויגל את האבן כמעביר את הפקק, כי עי"ז שנתחזק ונתמיד בלימוד וקיום תוה"ק נוושע ונגאל מהגלות הקשה והמר הזה וכו'.
(נועם אליעזר, פר' ויצא עמ' ר"ל)

גאולת הציונים מגביר עלינו ביותר תוקף הגלות

וזה לך האות כי אנכי שלחתיך בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלהים על ההר הזה. לכאורה אינו מובן, דאיזו אות היא לבני ישראל על אמיתות שליחות משה רבינו במה שיאמר על העתיד שיעבדו את האלקים על ההר הזה (ועוין נרש"י ונרמז"ן ז"ל).

ואפ"ל במש"כ להלן (פסוק ט"ו ולילך) לך ואספת את זקני ישראל, ואמרת אליהם וגו', פקד פקדתי אתכם וגו', ושמעו לקולך. ופי' רש"י ז"ל ושמעו לקולך מאליהם וכו', שכבר סימן זה מסור בידם מיעקב ומיוסף שבלשון זה הם נגאלים. יעקב אמר ואלהים פקוד יפקוד אתכם (נרמז"ן ג, כב. ועי' צמפרשי רש"י), ויוסף אמר להם (נרמז"ן ג, כה) פקוד יפקוד אלהים אתכם. וכן הוא בשמות רבה (ג, יא) מיד ושמעו לקולך, למה, שמסורת גאולה היא

הדברים הגשמיים הם דברים חולפים ועוברים, ורק כשמעלה אותם לעבודת ה', אז הברכות הם נצחיים, כי אף בהדברים הגשמיים הוא מכניס חיות נצחי, וכמו שכ' בסה"ק מאור עינים (נפשט לך לך) לפרש את הפסוק אתהלך לפני ה' בארצות החיים, וזל"ק: "כי דברים גשמיים כגון אכילה ושתיה ושאר צרכי בני אדם אם עושין אותן בשביל תאוה אין בהן חיות מה שאין כן אם אוכל לשובע נפשו ומעלה האכילות והשתיות ושאר צרכי בני אדם אל השם בטוב כוונתו כדכתיב בכל דרכיך דעהו כל מעשיך יהיו לשם שמים אז הם נקראים ארצות החיים כי בארצות שלו שוכן בהם חי החיים", ע"כ. ולזה שפיר אמר הכתוב אחר זה וישמרך, כי רק ע"י שמעלה את הברכות ברכת הבנים והממון לשם ה', אז יש להם שמירה נצחית שיתקיימו הברכות לעד, כי כל הברכות וכל הדברים הנעלים טובתם הוא רק כשהם עם ה', כמו ששמעתי מספרים שפעם באו משכילים ציונים אל האדמו"ר הק' מהוסיטאן זצוק"ל שיסכים לפעול אצל האוה"ע שיתנו ליהודים מדינה עצמאית, וענה אפילו יתנו האוה"ע לנו כל העולם כולו אין כדאי לנו אם אין הקב"ה נותן זאת לנו, וסיים אנו אומרים בתפילה "אפס בלתך וכו' ה' אלקינו בעולם הזה ואין זולתך מלכנו לחיי העולם הבא", פי' שאם

ח"ו הוא "בלתך" בלי רצון ומתנת ה', אז אין כדאי לא העולם הזה ואף גם לא העוה"ב, רק אם הוא "גואלנו לימות המשיח", שהשי"ת הוא נותן לנו את הארץ רק אז הוא כדאי לנו, כי כל הברכות אינם שווים רק אם הם ביחד עם רצון ה' ומשתמשים לעבודתו ית'.

(נועם אליעזר, פר' נשא עמ' ט"ז)

גאולתם הכוזבת כבר עלה לנו למחיר

כבוד מאד

ובסיום המזמור במאמר "ישועות פני", יל"פ עפ"מש"כ

בסה"ק נועם מגדים (נפ' נא) בשם הר"מ אלשיך לפרש הכ' (שמות יא) הנני גורש גוים מפניך, מפניך ממש מאימת הצלם ודיוקן הקדוש, ועל גאולה זו אנו מחכים זה כמעט אלפיים שנה כאשר הקב"ה יערה עלינו רוח ממרום ויטהר אותנו וישרה אתנו שכינתו הקדושה על פנינו, והצלם אלקים שעל פנינו יטיל אימה ופחד על אומות העולם, ומזה יאבדו ויתגרשו מן הארץ. ורק גאולה זו יהיה גאולתנו האמיתית, לא כמו בעוה"ר בזמנינו כאשר דמו לעצמם לירש את הארץ בכחם ועוצם ידם בכל זיין ובהסתמכות על האוה"ע השונים. אמנם אשור לא יושענו ועל סוס לא נרכב (הושע יד, ד), וכל חכמתם תתבלע, ועם כל הכלי זיין הרבים אשר להם לא הצליחו להשכיך

לא לוקחים כלום. ולא כמו בעוה"ר היום ששמו כל מבטחם בצבא ובכלי זיין, ובבטחון בהאומות, ועי"ז חושבים ליקח בעצמם גאולה, אבל לגאולה כזו אין קיום, כמו שאמר הכתוב לאח"ז אשור לא יושיענו על סוס לא נרכב ולא נאמר עוד אלהינו למעשה ידינו, כי אם אשר בך - דייקא - ירוחם יתום (היינו בני ישראל), כי ישועתם של ישראל אינו תלוי בהאווה"ע, אשר כולם גם אותם הנראים טובים לנו, גם בהם נאמר חסד לאומים חטאת, וכל כוונתם רק לטובת עצמם, ואנו אין לנו להשען אלא על אבינו שבשמים, לחכות על ישות ה', ולאמר עליו כל, שכל הישועה רק ממנו יבא לנו בב"א.

ובזה יתכן לפרש השייכות מההפטורה לפרשת השבוע (פסח וילך), במאמר הכתוב ה' אלקיך הוא עובר לפניך הוא ישמיד את הגוים, יהושע הוא עובר לפניך וגו', שפירשנו בעוה"פ ש"כ חזר הכתוב לומר עוה"פ הוא, להעריך שאל יעלה במחשבתך לסמוך על כוחך ועוצם ידיך אפילו כל דהו, כי אפילו להאמין שה' אלקים הוא המושיע לנו, רק להוסיף לזה גם בטחון בכחותינו הגופניים, גם מחשבה כזו פיגול הוא לא ירצה, והוא כע"ז בשיתוף.

וע"כ חזר הכתוב לומר "הוא" דייקא עובר לפניך והוא דייקא ישמיד

שלום והשקע ובטח בארץ, וגאולתם הכוזבת כבר עלה לנו למחיר כבד באלפים נפשות מישראל שנהרגו בעוה"ר, ולא רק כי לא נגאלנו על ידם, כי אם אדרבה מגלות אצל הגוים נעשה תמורתו גלות אצל יהודים, והוא עוד יותר גרוע, ולא בזה ישכון אור.

אמנם הגאולה האמיתית והצפוי לנו בקרוב לא בחיל ולא בכח יהי' כי אם באור ה' אשר יאהיל על בני ישראל, אשר יפיל אימה ופחד על כל האווה"ע, וכל שונאי ישראל יפלו לפניהם בלי שום אמצעי גשמי רק מפחד הדר גאון ה' אשר על פניהם. וזהו שאה"כ 'כי עוד אודנו' על 'ישועות' הבאים מ'פני', 'ואלקי' היינו הצלם האלקים אשר על פני, וגם יומשך למטה אשר הישועות לבני ישראל הבאים מפני, הוא גם ישועות אלקי, וכנ"ל דעיקר שמחת ישראל והודאתם בגאולתנו ופדות נפשנו יהי' על גאולת שכינת כבודו יתברך, כן יהי רצון שנזכה לזה בקרוב אמן סלה.

(תהלים נועם אליעזר, קאפיטל מ"ב עמ' ק"צ)

אל יעלה במחשבתך לסמוך על כוחך ועוצם ידיך אפילו כל דהו וכן בכל דבר צריך האדם לדעת שלא בכחו ועוצם ידו עשה החיל הזה, כי אם אמרו אליו כל, כי בלא השי"ת

המשיח" ווען עס וועט אויפשיינען דער אור התורה, און איך האב ניט געוואלט זייערע שבחים אויף מיר איך זאל ניט דארפן ענטפערן מיט שבחים אויף זיי. מיט ר' עמרם בלוי שליט"א האב איך מיר מעהר געקאנט משמח זיין. ער און נאך פון דער עדה החרדית האבן אפגעווארט ביים אנקומען און אויך באגלייטעט. איך האב שוין צופיל געשריבן, איר ווייסט דאך שוין דאס נאך א לאנגן ניט שרייבן קומט א לאנג שרייבן. השי"ת יבשר בשורות טובות.

(מכתבים, ח"ב עמוד ח')

את הגוים, כי הוא "כל" ואין זולתו. ואף גם שיהושע עובר לפניך, אבל גם אז תדע שהוא, תיבת "הוא" הנאמר כאן ג"כ חוזר אדלעיל מיני, על מאמר ה' א' הוא עובר לפניך, דהיינו שהוא השי"ת הוא עובר לפניך עם יהושע, ומבלעדי כח השי"ת אין כחנו נחשב לכלום. ובוה א"ש הקשר של פרשת השבוע עם הפטורת השבוע, כי שניהם מורים באצבע על ענין א' לבטוח רק בה' אלקים חיים, ואמרו אליו כל ואין זולתו, ולא לסמוך על כוחות העצמיים בכלל.

(נועם אליעזר, שבת שובה עמ' של"א)

מאמר אודות הגזירות על הדת

עס איז באוואוסט דער כלל, אז רעגירונגען פון מלוכות וואס ווערן געשאפען תמיד אין יעדען לאנד, איז זייער אויפגאבע צו פארהיטען דאס פאלק פון רציחות גזילות וכדומה. א צווייטער כלל אין אין דער וועלט, אז א קליינע מדינה מיט א קליינער באפעלקערונג האט גרויס אינטערעס אז די באפעלקערונג זאל גרעסער ווערן, אז קינדער זאלען זיך מעהרען.

אבער צום גרויסן באדויערען שאפט די אזויגערופענע מלוכה פון דער איצטיגער קליינער באפעלקערונג אין ארץ ישראל געזעצען פון רציחה צו דערמארדען קינדער איידערן געבוירן. ווי די

מלכות שאיננה על יסוד התורה איננה מלכות

אין האט אפשר געזען אין די ארץ ישראל צייטונגען פון מיין זיין אין ארץ הקדושה, עס איז ב"ה איבעראל געווען מיט טריאומף, פון אלע זייטן אויך פון די עקסטרעמן לינקע און רעכטע, אגודה-פועלי אגודה, נטורי קרתא-עדה החרדית פון ירושלים - להבדיל סוכנות, מניסטרים, דער וויצע פינאנס מיניסטער יצחק קארן איז געווען ביי מיר 2 מאל, ער האט געוואלט מאכן א גרויס קבלת פנים, האב איך אנטזאגט, מיר זענען דאך מאמינים בני מאמינים אז א מלכות שאיננה על יסוד התורה איננה מלכות, און מיר גלויבן באמונה שלימה "און מלך

און שרעקליכע צרות וואס עס קאן
חלילה ברענגען דעם כלל ישראל.

רבותי, עס איז נישט צום שווייגען!
מען דארף שרייען געוואלד!
שטייט אויף און לאזט נישט צו די
צרות וואס די עזי פנים שבדור ווילען
ברענגען ח"ו אויף כלל ישראל!

חזן דעם ווי נאריש איז דאס, אז א
קליין לענדעל, וואס פארלאנגט
פיו די פעלקער עליהם כדי צו
פארגרעסערן די באפעלקערונג, גיט
ארויס א געזעץ מתיר צו זיין
הרגענען אידישע קינדער, דאס הייסט
אז מען וויל זיך נישט מעהרן,
נארישע רוצחים! און ווי ריכטיג איז
דאס ווארט, אז דארט וואו ס'איז
נישטא קיין דרך הישר איז נישטא
קיין שכל הישר! קאן מען אזעלכע
רעגירונגס לייט און כנסת מיטגלידער
אן אנדערן טיטול געבען ווי
"נארישע רוצחים"!

אין בעיקר גדול: מיט דעם געזעץ
פון היתר רציחה פון קינדער
איידערן געבוירן האט דאך די
אזויגערופענע קליינע רעגירונג אין
ארץ ישראל ערקלערט זיך עפענטליך
אז זיי זענען כופרים בעיקר אין דעם
גרויסען הייליגען באשעפער, דאס
איז עפענטליכע כפירה אין מעשה
בראשית, ווארים ווען דער
אויבערשטער האט באשאפען די

סטאטיסטיק ווייזט זענען אין די
לעצטע יארען אין דער מדינה, דורך
פארשידענע מיטלען, אומגעבראכט
געווארען 06 טויזענט אידישע
קינדער איידערן געבוירן, וואס
אזעלכעס איז אין פיל מדינות פון
אנדערע פעלקער שטרענג
פארבאטען. און לעצטענס האט זיך
נישט געשעמט די רעגירונג צו
מאכען א חוק ההפלות ווי עס ווערט
עפענטליך אפיציעל ערלויבט די
רציחה צו הרגענען אידישע קינדער
איידערן געבוירן, און זיי נישט לאזען
געבוירן קיין קינדער. און די רציחה
איז נישט נאר בלויז פאר די קינדער,
נאר אויך פון גאנצע דורות, ווארים
די קינדער ווען זיי לעבען וואלטען
פון זיי ארויסגעקומען נאך דורות פון
אידישע קינדער, אזוי ווי עס שטייט
אין דער תורה הקדושה קול דמי
אחיק, דמו ודם זרעותיו. אוי ואבוי!
איז די ווייטאג און די בושה! חזן
דעם וואס פון תורה שטאנדפונקט
באצייכענט מען א הורג נפש, אפילו
נישט אויף אזא אופן ווען עס איז
שוין דא א קינד, (ועה אין רמזם הלכות
איסורי ביאה פרק כ"א הלכה י"ח וואס אפילו אויף
קלענער פון דעם שרייבט ער וכלהו הרג את הנפש),
און אין זוה"ק פרשת שמות שטייט:
מאן דקטיל בנוי ההוא עוברא
דמתעברא אתתיה וגרים לקטלא ליה
במעהא דסתיר בניינא דקב"ה
ואומנותא דיליה וכו' די שוידערליכע

דעם גאנצען אידענטום, - כופרים און
נארישע רוצחים??!

די פאלשע גואלים האבען דאך מיט
זייערע מעשים שוין
אומגעבראכט מיליאנען אידישע
נפשות, זאל דערמאנט ווערען, אז
ווען דער רשע היטלער ימח שמו
וזכרו האט באקומען די מאכט, איז
אנשטאט מ'זאל געווען גיין מיט אזא
רשע ווי יעקב מיט עשיו, מיט מנחה
לעשיו, מיט הכנעה, האבען די פאלק
פארזארגעט ערקלערט א באיקאט
געגען די דייטשען, אויפצורעגן
דעם רשע, ווען ווייצמאן האט דורך
זיין גאווה ריזיקירט מיטען לעבען
פונעם גאנצען פאלק און האט
ערקלערט מלחמה קעגען היטלער. א
פליג וואס האט פארלוירען זיינע
פליגעל און קען נישט אליין פליען,
האט ערקלערט מלחמה דעם וואלף!

אנשטאט מ'זאל האנדלען ווי הרב
הגאון הצדיק ר' מיכאל
בער ז"ל האט געמאנט צו
פארהאנדלען, מ'זאל ארויסנעמען די
אידען פונעם מקום סכנה, דורך
צאלען געלט פאר יעדען נפש,
האבען די פארזארגערס געזאגט,
"נאר דורך בלוט וועט מען קענען
באקומען די מדינה..." און נאך דעם
גרויסען אומגליק האבען זיי שוין
אויך מודה געווען אז זיי האבען
אונטערגעטראנקען 2 שיפען אידישע

וועלט האט ער געבענטשט אין
באפוילען דעם מענטש פרו ורבו
ומלאו את הארץ אז זיי זאלען זיך
מעהרען, און אנפילען די וועלט.
אברהם אבינו ביי די עקידה פון
יצחק האט באקומען די ברכה פון
והרבה ארבה את זרעך, [יעקב אבינו
האט געבענטשט] זיינע קינדער מיט
די ברכה פון וידגו לרוב בקרב הארץ.
אין דער תורה געפינען מיר אלץ די
ברכות פון האבען גוטע קינדער. אין
תהלים געפינען מיר דעם פסוק
אשתך כגפן פוריה בירכתי ביתך
בניך כשתילי זתים סביב לשלחנך,
און עס איז פארבליבען אויף אייביג
די ברכה אז אידען זאלען זיך אלץ
מערען מיט גוטע קינדער. זענען
געקומען די עזי פנים שבדור
אונטערן מאנטל פון מלוכה פירער
אין הייליגן לאנד, אונטערן מאנטעל
פון "גואלים" פון אידישען פאלק און
האבען ערקלערט עפענטליך פאר די
גאנצע וועלט כפירה באלקי ישראל,
כפירה אין מעשה בראשית, כפירה
אין די ברכה פון פרו ורבו און אין
די ברכה פון והרבה ארבה את זרעך,
און האבען מתיר געווען אפיציעל די
רציחה פון אידישע קינדער איידערן
געבוירן, נישט לאזען מקיים זיין די
מצוה פון פרו ורבו, די ברכה פון
הרבה ארבה את זרעך, דארף מען
נאך צווייפלען אז זיי האבען דערמיט
באוויזען אז זיי זענען כופרים בעיקר,
כופרים במעשה בראשית, כופרים אין

און הייליגקייט פון לאנד. דרכי
דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום.

(מאמר "מלוכה און רציחה", נתפרסם ב"דער
איד" פרשת בהר בחוקותי תשל"ז).

אחינו בני ישראל בארץ ישראל סובלים בגשם וברוח מכח גאולת השוא של גואלי השקר

וזה לך האות לבני ישראל שיאמינו
בך שאתה שליח מהשי"ת לגאול
אותם, כי תאמר להם שבהוציאך את
העם ממצרים תעבדון את האלקים
על ההר הזה, שתכלית גאולתם
בגאולת הגוף היא להגיע על ידי זה
לגאולת הנפש לקבל אתהתורה
ולעבוד את ה' על ההר הזה, ומאז
יקבלו עליהם עבודת השם ללכת
אחרי מצותו וגם בך יאמינו לעולם,
ובזה יכירו בך שאתה הגואל האמיתי
הבא בשליחות דבר ה' לגאול אותם
בגאולת הגוף וגאולת הנפש,
וכקבלתם שקבלו מאבותיהם שזה
הוא הסימן על הגואל האמיתי. כן
יעזור השי"ת גם עתה בימינו אהל
כאשר אנו מרגישים מאד בחסרון שני
הפקודות הללו יחד, בהיותנו פזורים
ונדחים, ובפרט אחינו בני ישראל
שבארצות המצוקה, ואחינו בני
ישראל בארץ ישראל שסובלים בגשם
וברוח מכח גאולת השוא של גואלי
השקר שבימינו, והקריאה מב'
הפקודות הללו יעורר הזמן, וכימי
צאתנו מארץ מצרים יראנו נפלאות

פליטים כדי צו באקומען פאליטיש
די מדינה.

אוי ואבוי איז צו דעם ביטערען
גלות וואס דאס הייליגע לאנד
געפינט זיך אין די הענט פון די
חופשים וואס זיי האבען איינגעפירט
א חינוך וואס האט אוועקגעפירט
הונדערטער טויזענטער אידישע
קינדער פון אמונה בהשי"ת, און
אלעמאהל נייע גזרות אויף
אידישקייט ווי ניתוחי מתים, און
גיוס נשים אד"ג, און צום לעצטענס
דעם שענדליכען חוק ההפלות וואס
הייסט חוק הרציחה, דאס פאלק
ישראל, וואס שווייגען מיר!

צי איז מען נישט מחויב ערקלערען
עפענטליך פאר דער וועלט אז זיי
זענען נישט אונזערע פארשטייער!
אז אזעלכע וואס ערקלערען
עפענטליך כפירה אין די תורה,
אנערקענט נישט די אידישע וועלט
אז זיי זאלען רעדען אז נאמען פון
ארץ ישראל, די רעכט אויף ארץ
ישראל איז נאר דורך די תורה,
בעבור ישמרו חוקיו, און אויב די
וועלט וויל פארהאנדלען
פראבלעמען פון ארץ ישראל מוזען
זיי רופען נאר רעליגיעזע
פארשטייער, נישט קיין כופרים און
רוצחים, וועלכע רעגירען מיט
געוואלט אין דיקטאטור אין לאנד,
ווען זיי לייקענען אין די געשיכטע

לזכות לב' הפקודות יחד בגאולתנו
ופדות "נפשנו" על ידי הגואל
האמיתי בב"א.

(נועם אליעזר שמות עמוד ל"ד)

אסור לנו ליקח הגאולה מעצמינו
והנה הקריאה מעורר הזמן, ופ' זו
בהתחלתו אנו קורין מביאת
הארץ, כמאמר כי תבואו אל הארץ
אשר אני נותן לכם, כי הגאולה
האמיתית היא רק כשהשי"ת נותן לנו
את הארץ, כי אנחנו בעצמנו

בכחותינו ועוצם ידינו אין אנו רשאים
ליקח את הארץ, וסיום הפרשה הוא
אם שבתותי תשמורו ומקדשי תיראו,
יעזור השי"ת שנזכה לשמירת שבת
כהלכתה, ויתעוררו רחמיו ובקרו
יקבץ אותנו מארבע כנפות הארץ
ויחזירנו לארצנו, ויתן לנו את הארץ
הזאת אשר נשבע לאבותינו לתת לנו,
ויתמלא שמו ית' שיהי' השם שלם
והכסא שלם, ונזכה ביחד עם משיח
צדקינו לבנין בית המקדש השלישי
ולהתגלות כבוד שכינתו בב"א.

(נועם אליעזר, סוף פר' בהר עמ' קנב)

פרק ב'

באיסור ההשתתפות בכנסת המינים ובבחירות הטמאות

דער הייליגער חפץ חיים זצ"ל און **הגאון ר' חיים עוזר ז"ל** און **גדולי הצדיקים האבען** זיכער נישט מסכים געווען צו אזא התחברות. און אויב אין אנהויב פון דער מדינה האבען איינגעגעדולט אונטערגעשריבן, איז זייער כוונה זיכער געווען אז מען וועט קענען מציל זיין דעם כבוד שמים, אבער יעצט נאך אזויפיל יארן פראקטיק אז דער קול פון די עטליכע רעליגיעזע אין "כנסת" ווערט כמו ווי אויסגעלאכט, און עס ווערט אינגאנצן בטל, און די גזירות על הדת ועל החינוך ועל השבת קודש וכו', ווערט פארגעזעצט, און מיט די הבטחות פון די פארזארגערס זענען זיי מקיים דעם פסוק אשר פיהם דיבר שוא וגו', איז דאס גיין צו אזעלכע וואלן נישט כמו א הודאה בעבודה זרה?

מיר זענען דן לכף זכות די חותמים, מיר זענען זיי נישט חושד חס ושלום בזדון, נאר ליידער מען וואלט זיך געדארפט קאנטראלירען צי מען איז נישט אריינגעפאלן אין טעות דורך די פיתויים פון די וואס האבן

אודות האיסור להשתתף בבחירות יעצט נאך א ווארט וואס עס מוז געזאגט ווערען יעצט פאר די וואלען אין ארץ ישראל. שוין נישט רעדענדיג פון אייביגע מה-יפית'ניקעס וואס לויבען נאך די מלוכה-רציחה פארען פאסטען "רב הכולל" "חבר הכנסת" וכדומה, אבער עס איז בכלל נישט כדאי א שפיי צו טאן אויף אזא כבוד. צי איז נישט אזא כבוד א גרויסער בזיון? מען דארף א שפיי טאן אויף אזעלכע וואהלען! צי מען מעג זיך ערלויבען עובר זיין אויף מחז"ל אסור להסתכל וכו' דארט וואו זיי קומען זיך צוזאמען הונדערטער כופרים יעדען טאג, און מען איז אויך עובר אויף מחז"ל אל תתחבר וכו', צי האבען זיי נישט מורא פארן מחז"ל ואל תאמין בעצמך... זיצענדיג דארט מיט אזויפיל כופרים! צי איז כדאי זיך צי שטיפען צו די וואלען צו קענען אויפצייכענען אויף די וויזט קארטען און זיך בארימען אלס "חבר הכנסת", דאס הייסט אויסשריייען "חבר אני לאשר לא יראוך וגו', און נאך שרייען שליחותא דקמאי...

יראוך וגו', והם אומרים עוד:
"שליחותא דקמאי"...

החפץ חיים הקדוש זצ"ל, והגאון
רבי חיים עוזר ז"ל, וגדולי

הצדיקים, וודאי לא היו מסכימים
להתחברות כזו. ואם בתחילת המדינה
חתמו כמה גדולים, וודאי היתה
כוונתם כדי להציל כבוד שמים, אבל
עתה אחרי נסיון של כל כך הרבה
שנים, שקולם של החרדים בכנסת
לצחוק נחשב, והוא בטל לגמרי,
והגזירות על הדת ועל החינוך ועל
השבת קודש וכו' נמשכות, וכשראשי
השלטון מבטיחים דבר מה, מתקיים
בהם הפסוק (תהלים קמ"ד, יא) "אשר
פיהם דיבר שוא". וכי ההליכה
לבחירות כאלו אינה כמו הודאה
בעבודה זרה?!

הרי אנו דנים לכף זכות את החותמים
אין אנו חושדים אותם בזדון, רק
שהיו צריכים לבדוק בעצמם אם לא
נפלו לטעות ע"י הפיתויים מאלו
שברצונם להבחר (לחבר כנסת)? ואם
לא נפלו לענוותנותו של ר' זכרי' בן
אבקילוס, ונשתכח מהם את הויגבה
לבו בדרכי ה'?

(מתוך מאמר "מלוכה און רציחה" שנעתק
מכת"ק ונמסר למערכת הכת"ע "דער איד"
ע"י הרה"ח ר' שלמה יצחק ווייס שליט"א -
משב"ק ומו"ל ומסדר ספרי 'נועם אליעזר',
ונתפרסם בכת"ע תחת השם 'אחד הרבנים'
בפרשת בהר בחוקותי תשל"ז).

אינטערעס געוועלט צו ווערן? צי איז
מען נישט אריינגעפאלן אין ענותנותו
של ר' זכריה בן אבקילוס, און זיך
פארגעסן אין ויגבה לבו בדרכי ד'?

העתקת הדברים ללשון הקודש

...עתה מלה אחת הצריכה להאמר
עכשיו לפני הבחירות
בארץ ישראל.

שלא לדבר מכמה מה יפית'ניקים
המשבחים עוד את המלוכה
רציחה בשביל קבלת תפקיד של "רב
הכולל", "חבר הכנסת", וכדומה,
אשר באמת אין כדאי לתת יריקה
אפילו על כבוד כזה - וכי כבוד כזה
אינו בזיון גדול?! - צריך לירוק על
בחירות כאלו!

האם מותר לעבור על מאמר חכמינו
ז"ל (מגילה מ' ע"א) "אסור
להסתכל בדמות אדם רשע", שם
במקום שמתאספים מאות כופרים
בכל יום, ועוברים על מאמר חז"ל
(אבות א' י') "אל תתחבר לרשע". וכי
הם אינם יראים ממאמר חז"ל (שם ב'
ד') "ואל תאמין בעצמך...", בישבם
שם עם כל כך הרבה כופרים!

האם כדאי להדחף אל הבחירות
למען יוכלו לרשות על כרטיס
הביקור ולהתפאר כ"חבר הכנסת",
ובזה להכריז "חבר אני לאשר 'לא'

א' לעמוד בקשרי מלחמה מלחמת ה' שלא להניח לעקור ח"ו את כרם ה' צבאות ולנטוע נטיעות זרות זמורת זר ח"ו בכרם בית ישראל.

והנה ידוע שרבים מאחינו בני ישראל החרדים עומדים רחוק מהאגודה, בתוכם גדולים בתורה ומנהיגים, וחלילה לחשוד את כולם שהסיבה היא סיבה פוליטית, כי ישנם הרבה אלפים מישראל תמימי דעה ובתוכם גם אנשים כאלו שהיו לפנים עסקנים תמימים באגודת ישראל, אכן ההתנגדות והעמידה מרחוק נובע מצער לב בראות שמהלך האגודה העכשוית במחילה מכבודתכם, נטתה מהדרך שסללה וכבשו מייסדי אגודת ישראל הגאונים הצדיקים אשר לפנינו, לא זאת המטרה שקבעו גדולי מייסדי האגודה, כי אחד מיסודי האגודה הוא שלא להתחבר בשום אופן התחברות עם הכופרים המכונים ציונים, שלא להיות כלל במחיצתם, יען כי ראו גדולינו גדולי התורה ברוח קדשם שהציונות היא מקור הסטרא אחרא ר"ל, מנהיגיו הם כופרים בעיקר וכל מטרתם ושאיתם היא לחיות ככל הגוים בית ישראל, ובשם כבוש הקהלות שאפו לכבוש את הדת לעקור את כל הקדוש בישראל הן בגולה והן בארץ הקודש.

מז לא יזכור כי הלוחמים בהקהילות שבגולה נגד הדת ונגד החינוך

מהלך האגודה העכשוית נטתה מהדרך שסללה וכבשו מייסדי אגודת ישראל

לכבוד רבותינו הגאונים וצדיקים רועי ישורון ראשי וחברי מועצת גדולי התורה שליט"א. חיים ברכה ושלום! היות כי מפני רוב טרדותי כעת בענינים הנוגעים להצלת נפשות ממש ומצות פדיון שבויים רבה, שבעזהשי"ת השעה מוכשרת לזה ולא יכולתי לנסוע להשתתף גם בגופי בכנוס צדיקים, ארהיב איפוא עוז (וז מורס) בנפשי העניה להתיצב בכ"י לפני מלכים מאן מלכי רבנן ואחזה דעי למרחוק בענינים הנוגעים לכלל ישראל, אם כי הענינים ידועים לכבוד תורתכם, בכל זאת רשות גם לקטן כמוני לחוות דעתו, וכבר הורה לנו הקב"ה בראשית בריאת האדם באמרו נעשה אדם שיהא הגדול נמלך בקטן, לזאת אחם הגדולים הע"י שימו נא לבכם להדברים היוצאים מלב נאנח, על שבר בת עמנו וקיימו נא מאמר נעים זמירות ישראל דוד המלך ע"ה, מכל מלמדי השכלתי, כל לרבות גם קטן ושפל כמוני.

הנה אם בכל עת אמרו חז"ל כנוס צדיקים וכו' ביותר בדורנו שבעוה"ר רבים קמים עלינו מבחון ומבפנים ומבקשים לעקור את הכל, את כל הקדוש קדושת עם ה' ותורתו הקדושה, כל שכן שנחון להשתדל לשבר את כל המחיצות והמסכים המבדילים בין יראי ה' לאחדם בחזית

השופטים מחרף ומגדף את משפטי וחוקי תורה הקדושה בקראו חוקים של הנאצים ר"ל ימח שמו וזכרו? בממשלה שרומסת ברגל גאווה את השבת קודש, נותנים היתרים על חילול ש"ק בפרהסיא. וכשאחד מחברי האגודה שאל בהכנסת שלהם על מקור ההיתרים הנ"ל שהם נגד ההלכה השיב לו אחד המנהיגים, שכבר הצהיר כמה פעמים שהמדינה אינה מדינה של הלכה רק מדינת החוק! שומו שמים על זאת! אוי ואבוי שכך שומעות!

ואנו שואלים: האם מותר לעמוד בד' אמותיהם של כופרים בעיקר כאלו? האם מותר להסתכל בפניהם? ולהיות חבר בכנסיותיהם יחד עם נשותיהם המושלות בנו ההולכות פרועי ראש ולבושי חוצפה! מאריה דאברהם עד היכן הלכנו ותעינו מדרך אשר סללו אבותינו ורבותינו!

ידעתי את התירוץ, שמוכרחים להיות בכנסיותיהם כדי ללחום עמם, ומסתמא שהגדולים שהתירו לפני איזו שנים להיבחר בכנסיותיהם עשו זאת בדאבון לב בחשבם שחברי האגודה בהיותם גם חברי הכנסת יצילו את הדת, אבל הלא הנסיון כבר הראה שאי אפשר לתקן מאומה, וחברי האגודה שבכנסת הכופרים בטלים במיעוטא דמיעוטא.

האם פעל חברנו הרי"מ נ"י בעת שהכופר בן ג' נאם בארה"ב

התורני, היו הציונים, בפייהם ובכתבם בעתונותיהם, שחרפו וגדפו את דת תורתנו הקדושה ואת החינוך התורני ואת הרבנים ומנהיגים החרדים, ובראות גדולינו את הסכנה המרחפת ר"ל, יסדו את האגודה והעיקר היה ללחום עם הציונים ושיטותיהם, גאונינו הקודמים זצ"ל התנגדו בהתנגדות חריפה להמזרחי, ששיטתם היתה שבהתחברות והשתתפות בכינוסי הציונים יתקנו החרדים יותר, וגדולינו האמיתים לחמו נגר שיטה זו, והחזיקו בהוראת חז"ל אסור להתחבר לרשע אפילו לתורה, וקראו גדולינו על שיטת המזרחי, שיטת ההתחברות, את הכתוב הנורא בהתחברך עם אחז פרץ ה' את מעשיך.

האיך התירו פרושים את הדבר להשתתף בממשלה בכנסת של כופרים בה'

ועתה רבים תמהים ושואלים איך התירו פרושים את הדבר להשתתף בממשלה, בכנסת של כופרים ומורדים בה' ובתורתו, ואינם יוצאים בכפירתם בעצמם רק עומדים לעקור את כל הקודש בארצנו הקדושה בפלטין של מלך (משונם משנ"ץ), איך יכולים אנו להכיר בממשלה, בכנסת כזו? אשר מנהיגיה מכריזים בפומבי שהמדינה אינה מדינה של הלכה (הלכות מורה הקדושה), ורק מדינה של חוקי (קונסטיטוציא) ככל הגוים בית ישראל ח"ו, וראש

של כופרים כאלו המצהירים בפומבי, הצהרה כזו שהיא הצהרה הגדולה, הצהרה כזו של ראשי הכנסת הלא ממילא מראה לעין שאי אפשר לפעול מאומה בהיות בחבורתם, כי תשובה גדופה כזו היא ממילא דוחה כל הדרישות שלנו הנוגעות לד"ת.

האם אין זו חרפה שחברי האגודה שבכנסת הכופרים דורשים בכמה דברים עיקרים חיוניים, כמו שאלת המסיון הארורה וכדומה שדבר זה ימסר לדיון לאיזה ועד שבכנסת, דרישה כזו הלא מביא לידי גיחוך, משל לשני גנבים שגנבו אצל אחד את כל רכושו והוא מבקש את אחד הגנבים שיבוא עמו לדון לגנב שותפו... מי הם חברי הועדה שחברי האגודה דורשים שעיקר פלוני של דת תוה"ק יבוא לדון לפניהם? הלא הם גם כן שותפים להעוקרים וחפצים לעקור עקרי הדת, וגם זאת הדרישה המגוחכת דוחים אנשי הכנסת בעוה"ר, גם בדיון כזה אינם רוצים ודוחים בקש.

אם שאלו חברינו לאנשי הכנסת הכופרים על החילול שבת קודש בפרהסיא של כמה מאות עובדים בחוף של חיפה בחורף העבר, השיב אחד הראשים, שלא רצו לעבור על כל תשחית, כי היה בזה דרור דממונא... הם המשחיתים בכל יום נשמות רבבות ילדי ישראל! הם המשחיתים את זקנם, ואינם

בפומבי לפני העמים נאומים מלאים כפירה ומינות ר"ל, וחרף וגדף את רז"ל גדולי עמנו אשר גם אומות העולם מכירים בחכמת וגדולת התלמוד ורמב"ם ז"ל וכדומה, והוא דרש בפומבי שזה קרוב לאלפיים שנה שלא היה לישראל שום גדול חוץ מהכופר שפינוזא (עפרא לפומיה!), חרוף וגדוף פומבי נגד גדולי רז"ל, והרב רי"מ דרש בכנסת להביע אי אמון להנ"ל בתור ראש הממשלה שחרף וגדף את התורה ועם ישראל, האם פעל מה רי"מ נ"י? אם חבר שני דרש לדון את ראש השופטים על שחרף וגדף את חוקי התורה, האם פעל מה? הלא הרשע הנ"ל התערב עתה גם בהלכות אישות שורש קדושת ישראל ושלל גם מהרבנות הראשית לפסוק בזה, הוא נעשה שופט גם על חוקי האישות גיטין וקידושין בישראל וכשרות בישראל! ואם חבר אגודאי התנגד בכנסת נגד ההיתרים של חלול שבת קודש וטען שרק בעלי הוראה בעלי הלכה יוכלו ליתן היתרים כאלו בפיקוח נפש וכדומה, האם לא דחו אותו באמרם, שהמדינה אינה מדינה של הלכה? האם לא היו צריכים לקרוע על תשובה כזו? שיש בה חילול השם, חילול תורתו הקדושה חלול שבת קדשנו, חילול ארצנו הקדושה!

האם לא היו צריכים חברינו האגודאים לברוח מכנסת

אבות סימן לבנים, מה שכתוב בתורה וה' אמר אל אברהם אחרי הפרד לוט מעמו, ומה שפירש רש"י ז"ל אז אחרי הפרד לוט מעמו, חזיק הקב"ה את הבטחתו ליתן את הארץ הקודש לו ולזרעו עד עולם.

עלינו לצאת בעקבי רועי צאן קדשים האבות הקדושים, אם לא תדעי וגו' ורעי את גדיותיך על משכנות הרועים, אתם רועי ישרון ידענו שדבר גדול וקשה לפני כבוד תורתכם, רעו נא את גדיותיכם על משכנות הרועים האבות ורבותינו הקדושים בשיטת הפרד נא מעלי "וה' אמר אל אברהם אחרי הפרד" וגו', הם כבר הפרידו מעלינו מעל התורה הקדושה לגמרי, לא נרוץ אחריהם להשתתף בכנסיותיהם! ובזה בטח יקוים בנו הבטחות השי"ת לאברהם אבינו ליתן את הארץ לו ולזרעו אחריו עד עולם, פירוד כזה יאחד את כל תמימי דעה מכל המדינות לחזית מאוחד לבוא לעזרת ה' בגבורים אחינו מארץ הקודש להגן על כל הקדוש לנו, וה' אתנו אל תיראום. הכותב וחותרם בהכנעה וכבוד וברכת התורה הנצחית והגאולה האמיתית עם הגואל צדק האמיתי בב"א.

הק' אליעזר זוסיא בן הרהגה"ח ר' ישראל אברהם זצ"ל פרטיגול.

(מתוך "מכתב גלוי" לראשי אגודת ישראל בארה"ק)

יראים לעבור על לא תשחית וגו', הם המשחיתים את קדושת ארצנו הקדושה, את קדושת השבת קודש, הם המשחיתים את כל יקר וקודש בישראל! הם יראים לעבור על כל תשחית... והתירו לכמה מאות עובדים מישראל לחלל שבת קודש בפרהסיא?! האם אין תשובה כזו מראה על הצחוק שצוחקים בלבם ובפיהם על הדרישות שדורשים חברי אגודת ישראל מהם.

ידעתי שהכל ידוע לכבוד גדולינו מועצת גדולי התורה, בכל זה מצאתי את עצמי כמחויב בדבר לבוא בכ"י לפני כ"ג שליט"א לחוות דעתי העניה שהיא דעת אלפי חרדים מישראל, שחלילה חולין היא לחברינו להשתתף בכנסת כזו! המלאה כופרים וחפשים! על גדולי התורה, על מחזיקי התורה להראות בזה שאין אנו מכירים בשום אופן בממשלת כופרים בארץ הקודש אין אנו משתתפים בעצרת בוגדים, פירש רש"י ז"ל בכנסיותיהם לא נוכל לקירא און ועצרה, ובמושב לצים לא ישב!

אנו מברכים כל יום ברוך אמ"י והבדילנו מן התועים ונתן לנו תורת אמת וגו', רק על ידי ההבדלה מן התועים נוכל להגן על תורת אמת ולזכות לקיומה! נזכור נא מעשי

פרק ג'

בענין קדושת ארץ ישראל

נחוצן מאד שנמצא (מנאפה על ידי חיפוש כמאמר חז"ל צ"ח פסחים) אנשים כאלו, לעזרם להושיבם בישוב חרדי כמו בני ברק, ואתה כתבת לי שאין בנמצא אנשים כאלו, כי נותנים להם שכר חלול שבת כפול והתרגלו כבר בזה, ואני איני מאמין בזה שאנשים מבני ישראל שנפשם חשקה בשמירת שבת וגם בזרם הקאמוניסטי התאמצו לשמור שבת במסירות נפש, אי אפשר שימכרו בארץ הקודש הבכורה בעד נזיד עדשים, כי בני יעקב המה ולא בני עשו חס ושלום, וצריכים אנו לחפש אחריהם לחזקם ולעזור להם שיוכלו להתישב ולהתפרנס בשמירת שבת קודש וגם לגדל את בניהם לתורה, ועל ידי שאין אנו נראים להם, ועוזבים אותם, על ידי זה נופלים ברוחם ומתפתים מהחפשים באמרם שבארץ הקודש הכל מותרים להם, והא לך, ידיד, רשימה של חמשה אנשים שהובאו בשמם בעתון החרדי הניוארקקי "דער איד", שהתאוננו על מה שמכריחים אותם בלוד לחלל שבת קודש אחר שבמדינת גרוזיא לחמו במסירות נפש ופעלו שלא לחלל שבת קודש ובארץ הקודש מכריחים אותם ומפחידים

איך ווייס ניט צו ארץ ישראל איז פאר מיר א פלאן ברוחניות ובגשמיות

איך וואלט אויך גערן צי ארץ הקדושה, אבער איך ווייס ניט צו איז דאס פאר מיר א פלאן ברוחניות וגשמיות, איך וואלט באדארפט נאך לאנגע מאטערנישן א מקום מנוחה ווי איך וואלט געקאנט זיך משלים זיין און אויך עפעס אויפטאן, אין דארט ווייס איך ניט צו וועל ניט אריינגעצויגן ווערן אין פאליטישן קעסיל וואס ליידער צעווישן אונזערע חרדים, וועלכע גרייטן צו א פאזיציא פאר "אליהו הנביא".

(מכתבים, ח"ב עמוד ו')

הציונים אומרים שבארץ הקודש הכל מותר להם

עוד בדבר גדול כתבתי לך מאז שנחוצן להשתדל בענין אנשים מאחינו בני ישראל הפליטים ממדינת רוסיא או פוילין וברצונם להיות שומרי שבת, ויען כי נשלחו על ידי הסוכנות למקומות שמכריחים את העובדים לעבוד בשבת קודש, על כן

ומקום אחת, כי הלא הם המחריבי כל הארץ ומחללים את כל קדושתה.

והתורה הק' אמרה שאפילו איש יחיד או אשה יחידה מחויבים אנו להמית אם הולכים לעבוד ע"ז, והתורה צווחת ואומרת ובערת הרע מקרבך וכל זה בשעריך בשערי ארץ ישראל. ולא תאמר שזה דוקא בעובדי ע"ז, כי המסיתים ומפיצים כפירה בעיקר ר"ל גרועים מעובדי ע"ז, ועוד כי כל מחלל ש"ק בפרהסיא מצות להמית, אם כי דר באה"ק.

ועיר הנדחת, אם כי בארץ ישראל היא, צותה התורה להחרימה והיתה תל עולם לא תבנה עוד, ולא נאמר כי בשביל בנין הארץ נבנה אותה עכ"פ אחר שהחרמנו אותה, והתורה הוסיפה לאסרה עלינו בהנאה כמאמר הכתוב ולא ידבק בידך מאומה מן החרם, והבטיחה לנו התורה"ק שכר על זה, ונתן לך רחמים ורחמך והרכך וגו', כי בזה לא מקטרגים על בני ישראל, אדרבה בזה מעוררים רחמים על בני ישראל, ורחמך והרכך וגו'.

ואדרבה מפני קדושת הארץ מחויבים אנו ביותר לצעוק מרה למחות בכל כחנו בעובדי עברה המסיתים ומדיחים, שהכניסו צלמים של כפירה בעיקר, שיטות חדשות ששמירת הדת הוא לא חיוב כללי רק ענין פרטי ענין

אותם שידחו אותם מפרנסתם אם לא יחללו שבת קודש ולא יעבדו בשבת כמו בחול.

(כנפי יונה עמ' ק"ז)

נגד דיבורי מינות בענין בנין הארץ
וחיבת הארץ

והוגד לך ושמעת ודרשת היטב וגו'. יש לדייק בתיבת 'ושמעת' למה לי, דבודאי אם יוגד לך ממילא ושמעת.

וי"ל מזה מוסר לאנשי זמננו, אשר בעוה"ר אומרים שאסור לשמוע דבר שמספרים על החפשים באה"ק, המסיתים ומדיחים ומשחיתים למאות אלפים ילדי ישראל בבתי רעל, הבתי ספר שלהם, ובבתי טיאטראות ומועדונים שמאספים בחורים ובתולות מעורבים, עם צעירי הערבים גם יחד וכו' ר"ל, ובחלול ש"ק באופן נורא, ונתוחי מתים וחיים ר"ל. ובעוה"ר נמצאים גם מהחרדים האומרים שאסור לדבר עליהם כיון שדרים בארץ ישראל, והמדבר עליהם כמדבר רע על ארץ ישראל, רחמנא יצילנו משיטה עבודה זרה כזו. כי בדרך כזה שלא לצעוק ולא למחות בעושי רשע הרי ילכו ויתחזקו, וחלילה יחריבו את כל הארץ, כי הם לא רק מחריבי קרתא סתמא, ועיר

מפלגתי "פארטיי זאך" של איזו בטלנים ר"ל, והכלל באה"ק יכולים, וצריכים, להיות חפשים מתורה ומצות מחללי שבת כופרים בעיקר ר"ל, וכן הם מחייבים את החינוך שלהם רח"ל, וכם מתנהגים ראשיהם. ובכל זאת עוד יכול להמצא חסידים שוטים האומרים שחלילה לדבר רע על הכופרים העומדים בראש, חלילה לבקר ולצעוק על החלול ש"ק, כי מדברים על ארץ ישראל ועברה היא ח"ו.

אן ואבוי האומרים לרע טוב ולטוב רע, על הצועקים מרה על חלול קדושת וכבוד הארץ אומרים שחוטאים הם, ועל המשחיתים הכופרים בקדושת הארץ, בהקב"ה ותורתו, מחללים ומבזים קדושת הארץ, אומרים שכל הגוים בית ישראל, ציון שהוא בית חיינו הוא ככל ארצות הגוים, את חוקיהם יסדו ככל חוקי הגוים בהדגישם שהמדינה אינה מדינת הלכה, ועוד הוסיפו חוקים מכוערים יותר גרועים מכל הגוים, ועל אלו אומרים השוטים שאסור לדבר עליהם, ועל יראי ה' הצועקים על חלול קדושת הארץ וקדושת עמנו, מותר לדבר סרה. הוי האומרים לרע טוב ולטוב רע.

ואדרבה ביותר אנו מחויבים להגין על קדושת הארץ, שזהו כבודה שלא להניח לרמוס קדושתה ח"ו, ואפילו עיר שלמה עיר הנדחת, אם כי עיר מאה"ק היא, מחויבים להרימה ולא להנות ממנה, כדי להגן על קדושת הארץ, והשי"ת הבטיח לנו על זה (נפרשם לאה) ונתן לך רחמים ורחמך והרבך וגו', ובזה דוחים החרון אף מהעולם, כמ"ש למען ישוב ה' מחרון אפן, וכפרש"י ז"ל שכ"ז שע"א בעולם חרון אף בעולם, ויעוין באוה"ח הק' בפ' הנ"ל שמסיים וזל"ק: כי כשעושים משפט בעיר

מפלגתי "פארטיי זאך" של איזו בטלנים ר"ל, והכלל באה"ק יכולים, וצריכים, להיות חפשים מתורה ומצות מחללי שבת כופרים בעיקר ר"ל, וכן הם מחייבים את החינוך שלהם רח"ל, וכם מתנהגים ראשיהם. ובכל זאת עוד יכול להמצא חסידים שוטים האומרים שחלילה לדבר רע על הכופרים העומדים בראש, חלילה לבקר ולצעוק על החלול ש"ק, כי מדברים על ארץ ישראל ועברה היא ח"ו.

אן ואבוי האומרים לרע טוב ולטוב רע, על הצועקים מרה על חלול קדושת וכבוד הארץ אומרים שחוטאים הם, ועל המשחיתים הכופרים בקדושת הארץ, בהקב"ה ותורתו, מחללים ומבזים קדושת הארץ, אומרים שכל הגוים בית ישראל, ציון שהוא בית חיינו הוא ככל ארצות הגוים, את חוקיהם יסדו ככל חוקי הגוים בהדגישם שהמדינה אינה מדינת הלכה, ועוד הוסיפו חוקים מכוערים יותר גרועים מכל הגוים, ועל אלו אומרים השוטים שאסור לדבר עליהם, ועל יראי ה' הצועקים על חלול קדושת הארץ וקדושת עמנו, מותר לדבר סרה. הוי האומרים לרע טוב ולטוב רע.

ואדרבה ביותר אנו מחויבים להגין על קדושת הארץ, שזהו כבודה שלא להניח לרמוס קדושתה ח"ו, ואפילו עיר שלמה עיר הנדחת, אם כי עיר מאה"ק היא, מחויבים להרימה ולא להנות ממנה, כדי להגן על קדושת הארץ, והשי"ת הבטיח לנו על זה (נפרשם לאה) ונתן לך רחמים ורחמך והרבך וגו', ובזה דוחים החרון אף מהעולם, כמ"ש למען ישוב ה' מחרון אפן, וכפרש"י ז"ל שכ"ז שע"א בעולם חרון אף בעולם, ויעוין באוה"ח הק' בפ' הנ"ל שמסיים וזל"ק: כי כשעושים משפט בעיר

וּצְרִיכִים אנו ללמוד מהפסוק דקמן, שאמרה תורה כי ימצא בקרבך באחד שעריך (היינו ערי אֵלֶּךָ

ופרש"י ז"ל אולי תועיל למצא לו פתח של זכות.

א"כ י"ל שכן הוא גם במלכותא דרקיעא, דמי שנגזרה עליו גזרה ח"ו בחו"ל, אם עולה לאה"ק מהני ל"י זכותא דארץ ישראל למצוא לו פתח של זכות, כדכתיב למען ירבו ימיכם וימי בניכם וגו'.

רשמתי לזכרון, ואין כוונתי ח"ו באופן להתחבר עם הכת שאסור להתחבר עמהם אפילו לד"ת, כמחז"ל באבות דרבי נתן מובא בספרי החפץ חיים זצ"ל.

בענין המדרש^ג שהחופשים משתמשים בו כמטרה להצדיק דרכיהם להעלות את כל העם היהודי על אדמת הקודש אפילו אותם שבעוה"ר עדיין נאחזים בעבותות חטאה ומחללים את קדושת הארץ בעוה"ר, הנה וכי מעט מדרשי פליאות יש שאין אנו מבינים? אנו צריכים להסתכל מה שמפורש בתורה, ומינה לא נזוז, ובמופלא ממך אל תדורש, ואנו אין לנו אלא מה שהתוה"ק מזהירה אותנו 'ולא תקיא הארץ אתכם', ובוודאי שהמדרש לא בא ח"ו להכחיש את דברי ה' המפורשים בתורה, והתורה

הנדחת כאלו קיימו כל מצות ה', כאומרם ז"ל (סנהדרין ק"ב), עכלה"ק. וענין לימוד זכות בכה"ג הוא רק בינו לבין קונו, כמו שא"י בספה"ק.

והאמת שהמון העם אינם אשמים, כי בעוה"ר מילדותם חנכו אותם בדרך עקלקלות, ולא זכו לטעום מאור התורה כי טוב, אולם על הראשים המסיתים ומדיחים, מצוה לדבר ולעקור את שיטתם שהכניסו בעם, כפירה בעיקר ר"ל, ומחויבים אנו לצעוק על זה, ולא רק לצעוק, כי אם לעשות מעשים, להפיץ ת"ת ושייכות, להפיץ האמונה בה' והתרחקות מהכופרים, עד שירחם השי"ת וישלח לנו הגוא"צ האמיתי, ותמלא הארץ דעה את ה' כיעודי נביאי אמת בב"א.

(נועם אליעזר, פר' שופטים עמ' רס"ו).

אנו אין לנו אלא מה שהתורה מזהירה אותנו ולא תקיא הארץ אתכם

י"ל הוכחה ששייכות ארץ ישראל על יסודי התורה בהיתר ולא באיסור מטלת גזרה, מגמ' מכות דף וא"ו במשנה ומפורש בבביתא רבי יודא בן דוסתאי משום רבי שמעון בן שטח מחוצה לארץ סותרין את דינו מפני זכותה של ארץ ישראל,

ג. עי' בס' ויואל משה (מאמר שלש שבועות סימן ק"ג) ואולי הכוונה למדרש זה, עיי"ש שדוהא ראיותם מכל וכל, ומבאר היטב אמינית הפשט במדרש.

תלויה החיות וביאת וירושת הארץ, כי אם לשמוע אל החוקים ואל המשפטים, כי הרי היא חייך ואורך ימיך, ואם כן הבא לארץ ישראל בלי תורה ושמירת המצות הלא הוא כבלי חיים, ורשעים בחייהם נקראים מתים, וגם לא יחזיק מעמד בארץ אשר תקיא החוטאים עליה.

(נועם אליעזר, פר' ואתחנן עמ' קנ"ח)

ה' מכפר על חובותיהם של ישראל ואחר כך יוכלו לישב בארץ ישראל ועוד אולי אפשר לרמז בזה שכ' לעשותם וגו', ע"ד מאמר חז"ל הידוע (ילקוט שמעוני רמז ממקמ"ו) עה"פ (דברים לג, מג) וכפר אדמתו עמו, שהישיבה בארץ מכפר על חובותיהם של ישראל, ואין הכוונה ח"ו שהותרה הרצועה לחטוא בארץ, כי אדרבה יותר צריכים להתאזר מלחטוא בארץ הקדושה, כידוע מש"כ בת' רבינו התשב"ץ זצ"ל שהחוטא בארץ דומה לנכנס בפלטרין המלך ומטנפו ח"ו, רק הכוונה ששיבת ארה"ק מכפרת ומטהרת אותו מהחטים הקודמים כדי שיוכל להיות מכאן ולהבא שומר תורה ומצות בארץ ישראל ביותר טהרה והשגה, כי הרי החטאים מסתירים מן האדם שלא יוכל להשיג יראת אלקים כראוי, וממילא אילו לא הי' ארץ ישראל מכפרת על העונות דמקודם, לא היו יכולים ליהנות

הק' מזהירה אותנו ושמרתם את כל המצוה הזאת למען תחזקו ובאתם וגו', הרי שרק ע"י התחזקות בתורה וקיום המצות יכולים ורשאים לבא לארץ ישראל, ובוודאי שכוונת המדרש הנ"ל היא על מי שמתחרט על העבירות שבירו, ומקבל על עצמו להשמר מכל חטא ועון, אלא שחושש מפני העבר, על זה אמרו במדרש שביאתו לארץ מרוצה, אבל בוודאי לא ח"ו באופן שממשיך בחטאיו ועודנו טומאתו בשוליו, אדרבה בארץ הקודש אשר ה' אלקיך דורש אותה תמיד עיני ה' בה צריכים יותר להזהר מכל לכלוך חטא ועון, אשר החוטא בפלטרין המלך עונו קשה ביותר. ועל זה אמר הנביא 'ותבואו ותטמאו את ארצי ומי בקש זאת מידכם רמוס חצרי'. אמנם הגר בארץ ישראל ומתנהג בקדושה וטהרה, אין קץ לשכרו, וישוב ארץ ישראל משובחת כשאר משולש בה שלש קדושות, שהתורה הקדושה מתקיימת בארץ הקדושה ע"י ישראלים קדושים בארץ, ועל זה נאמר הן גאלתי אתכם אחרית כראשית להיות לכם לאלקים דייקא, כן יהי רצון אמן.

(דרכי אליעזר, עמ' מ"ו)

לא בחיל ולא בכח תלויה החיות וביאת וירושת הארץ

בא הכתוב להזהיר על ביאת הארץ, שתדעו שלא בחיל ולא בכח

כמאמר הכתוב (לעיל) והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ. אמנם באמת צריכים עוד לבאר לאיזו צורך צוה עליהם משה רבינו ע"ה ליקח מפירות הארץ, הרי ממילא כשיכנסו להארץ יראו את פירותי ויוכלו לאכול מהם.

אכן הענין בזה יל"פ עפ"מ ש"כ בסה"ק תפארת ישראל מאדמו"ר הרה"ק ר"י מטשורטקוב זצוק"ל בשם זקנו קדוש ישראל מרן מרוזין זי"ע ועכ"י לפרש באו"ל (סוטה יד.) וכי לאכול מפריה הוא צריך, דהיינו כי פירות ארץ ישראל סגולתה להשפיע יראת שמים על האדם האוכלה, ולכן כיון שלגבי משה רבינו ע"ה יראה מילתא זוטרתא הוא, לכן שאלו וכי לאכול מפרי' הוא צריך שישפיע עליו יראת שמים, עכ"ד. ולזה י"ל צוה להם משה שיביאו מפירות הארץ קודם שיכנסו להארץ, כי לארץ ישראל שהוא פלטרינ של מלך צריכים להכנס ביראת שמים, וע"כ רצה שגם אותם מקצה העם שהיו חלושים ביראת שמים יטעמו מקודם מפירות ארץ ישראל, וזה ישפיע עליהם יראת שמים שיוכלו גם הם להכנס לארץ ישראל כראוי, אמנם תנאי

מוקדם באכילת פירות הארץ הוא שיתחזק האדם באמונה שלימה בהשי"ת, ויהא כלי מוכן לקבל השפעת יראת שמים, ואז יש

מקדושתה להתעלות על ידה ביראת אלקים, וכמו שמביא בספר עשר קדושות בשם סה"ק אור לשמים בשם רבינו הגה"ק החוזה מלובלין זי"ע ועכ"י לפרש הפ' (מהלס קל, ג) 'כי עמך הסליחה למען תורא', וז"ל: ושמעתי פי' הפ' מכאדמו"ר מהרי"י מלובלין, דהנה האדם מחויב להיות ירא שמים לאמתו, אבל האיך יוכל להיות ועדיין יש לו מסך והמבדיל בינו לבין קונו, וצריך הקב"ה למחול ולסלוח על כל עונותיו, ואז יכול להיות ירא שמים באמת, וזהו 'כי עמך הסליחה' כדי 'למען תורא' שנוכל להיות יראי ה' באמת, עכ"ל. והדבר הזה הוא גם בשיבת ארץ ישראל, אשר תכליתה להתעלות ע"י קדושתה ביראת אלקים, וע"כ צריך שיכפר ה' על חובותיהם של ישראל דמקודם, ועי"ז יוכלו אח"כ לישב בארץ ישראל לשמור בה את התורה ביראת אלקים כראוי.

(נועם אליעזר, פר' ואתחנן עמ' קע"ח)

אין כדאי להשתתף בלקיחת פירות ארץ ישראל שאינו בקדושה וטהרה ובאמונה

בפרש"י ז"ל וישארהו במוט וכו', יהושע וכלב לא נטלו כלום לפי שכל עצמם להוציא דב נתכוונו כשם שפריה משונה כך עמה משונה וכו'. ויש לדקדק, הלא משה רבינו ע"ה בעצמו צוה להם על כך,

ע"י החטאים בארה"ק נמצא מגבירים עליה קליפה של ארץ העמים ומה שהשי"ת אמר לו בבית לבן שוב אל ארץ אבותיך, ולא אמר שוב לארצך, יל"פ עפ"י פשטות דעתנו, כי הקב"ה הכיר במדת ענוותנותו של יעקב, וכדי לחזקו במדה זו, אמר לו שבזכות אבות ניתן לו הארץ.

ועוד, כי מאחר שהקב"ה ידע ענוותנותו של יעקב שנתירא שמא יגרום החטא, כפרש"י ז"ל בפ' קטנתי, וע"כ חש ה' שמא כשיאמר לו שוב לארצך, לא ידע יעקב איזו ארץ נקראת "ארצו" המיוחדת לו, דאף שהקב"ה כבר הבטיח לו בצאתו מבאר שבע זאת הארץ, אפשר יתיירא יעקב שמא נתלכלך בחטא ויגרום לו שיחליף לו את הארץ.

והיינו כמו שכתב בסה"ק צמח ה' לצבי (נפ' ראש ד"ה אבד מאדון) בשם ס' ש"ך עה"ת, להבין איך מקום קוה"ק שהי' כהן גדול נכנס פעם אחת בשנה אחר כמה טבילות וקידושין וכו', איך עתה היא בית תורפה של ישמעאלים בית ע"ז שלהם, אלא שנתקפלה ירושלים וגברה עליו קליפה של שאר ארצות, ואפ"ל שבקיפול ארצות באה שם רצועה מארם עד שבנו שם בית

בכח פירות ארץ ישראל להשפיע יראת שמים על מי שאכלו בקדושה וטהרה כראוי (ודלא כמו היום שבעוה"ר מצויים הרבה שאוכלים פירות ארץ ישראל בלא ברכה ובלא תרומות ומעשרות ובכפירה בה' אלקי ישראל, ובודאי שאכילה כזו אינה מביאה יראת שמים), ולכן צוה להם משה והתחזקתם באמונה בה' אלקי ישראל שהוא הנותן לנו את הארץ וכו', ואז דייקא ולקחתם מפרי הארץ, וזה יועיל לכם להשפעת יראת שמים. אמנם המרגלים מעלו בשליחותם, ולא אמון במ' והלכו בלא אמונה כנ"ל, וכל עצמם להוציא דבה נתכוונו וכו', ממילא אכילת פירות כזה אינו מועיל ליראת שמים, ולא על אופן כזה היה רצון רבן של ישראל משה רבינו ע"ה במצותו ליקח מפירות הארץ, כי הרי הקדים תנאי קודם למעשה "והתחזקתם" באמונה וביראת שמים, וממילא שפיר עשו יהושע וכלב שלם היה שלם באמונה בה' אלקי ישראל בזה שלא רצו להשתתף עמהם אף בדבר שהיה נראה לכאורה כדבר טוב למלא מצות רבן של ישראל לקחת מפרי הארץ, כי בלקיחת פירות ארץ ישראל כזאת שאינו בקדושה וטהרה ובאמונה הצריכה וביראת שמים הראוי' אין כדאי להשתתף, והבן.

(נועם אליעזר, פר' שלח עמ' מ"א, ובמהדורא החדשה עמ' רכ"ט - ר"ל)

הע"ז, והם חושבים שבנו בירושלים, והם מכזבים וכו', יעוי"ש^ד.

וכמו כן יוכל יעקב לחשוש שמא ע"י החטא נתחלפה לו הארץ, ושוב אינה ארץ אבותיו, כי גברה עלי' קליפה של שאר הארצות, לכן האריך הקב"ה לומר שוב אל ארץ אבותיך, ובפרט לו לאיזו ארץ ישוב, היא הארץ בקדושתה שהבטיח להאבות, ושם תשוב, כי לך הבטחתיו כפירש"י ז"ל לעיל בפ' עד אשר אם עשיתי וכו'.

(נועם אליעזר ושלח עמ' ר"ג)

המסיתים ומדיחים עסוקים במצות ישוב ארץ ישראל

ותוליכנו מהרה קוממיות לארצנו. יש לפרש בדרך מליצה ומוסר, נגד אותן המפלגות אשר רוממות ציון וארץ ישראל בפיהם, ומסיתים ומדיחים את בני ישראל למאוס בדת תורתנו הקדושה, ומשניאים אותה בעיני צעירי הצאן. ודוחים אותם באמתלאות שוא שיכולים לצאת ידי חובת איש ישראל בהליכה ועלי' לארץ ישראל, ועוזבים את העיקר היא תורתנו הקדושה שבשבילה נברא ומתקיים העולם.

אנו מתפללים שנזכה לעלות לארץ ישראל כשנהיה נקי מחטא

אולם אנו מאמינים בני מאמינים הצועדים בעקבות אבותינו הק' מבקשים, ותוליכנו מהרה "קוממיות" לארצנו, דהיינו ע"ד פי' רבינו האוה"ח הק' בפ' (ויקרא יט, ג) מפני שיבה "תקום", ע"ד אומרם ז"ל (נ"ר יג, ו) כי הרשעים כפופי קומה, ויצו ה' לאדם שיתעורר לתקן מעשיו לשוב לה', וזו היא קימתו, ויצו ה' לאדם שיתעורר לתקן מעשיו "מפני" שיבה, פירוש שיבתו, כדי שלא תאבד ממנו, עכלה"ק. ויעויין מש"כ בפ' (דברים כט, ט) אתם נצבים וגו' לפני ה', לפי שכל שהוא מרוחק מהקדושה קומתו נמוכה וראשו שפלה, לזה אמר כי להיותם לפני ה' נצבו ונשאו ראשם, ע"כ. וזהו שאנו מבקשים ותוליכנו מהרה "קוממיות" לארצנו, שנזכה לבא לארץ ישראל בקומה זקופה, דהיינו באופן שנהי' נקיים מכל חטא ועון, בתיקון כל המעשים, בבחינת "לפני ה'", ועל אופן כזה אנו מבקשים ומתפללים לעלות לארץ ישראל. כן יהי רצון שיכונן השי"ת מצעדנו ויתנהג עמנו במדת הרחמים ויוליכנו מהרה "קוממיות" לארצנו, שהארציות שבארץ תתעלה לקומה של הנשמה. והבן.

(נועם אליעזר, תפילת שחרית, עמ' קצ"ב)

ד. ועיין בספר ויואל משה (מאמר ישוב אר"י סימן קכ"ט-ק"ל) מה שביאר באריכות עפ"י הדברים האלה, וידוע שהיה תמיד חוזר ע"ז בחידו"ת.

האמיתית יראה להתאמץ בתורה
 ושמירת תורה בכלל, ושמירת ש"ק
 והרבצת שמירת ש"ק בפרט, ויעוין
 באוה"ח הק' בפ' ושמרו ב"י את
 השבת "לעשות את השבת" וגו',
 שצריך אדם להיות שומר על השבת
 כשומר גנו ופרדסו שלא יתחלל ח"ו
 לא ממנו ולא מהזולת יעו"ש,
 ולכאורה הלא בכל דבר ישראל
 ערבים זה בזה, ולמה הוסיפה התורה
 'להורות זה בשבת, נראה מזה
 שבשבת צריכים להזהר ולהזדרז
 ביותר שלא יתחלל ח"ו גם מאחרים.
 (כנפי יונה עמוד קיד)

חילול שב"ק בארץ הקודש גרוע
 הרבה מבחול

והנה שקולה שבת ככל התורה כולה,
 ובזכות ש"ק תהי' הגאולה,
 ואנו צריכים כעת בהמצב המר של
 כלל ישראל להתאמץ בענין שמירת
 ש"ק, ובפרט להשפיע על הפליטים
 ממדינת רוסיא ורומניא שלא יפלו
 ברשת של חלול ש"ק בארה"ק,
 שהעון גרוע הרבה יותר מחלול כזה
 בגולה, כמ"ש בתש' תשב"ץ שדומה
 למי שנכנס ומטנף פלטין של מלך,
 על כן עשו נא והמשיכו, ומי שירצה
 להיות לו חלק בקירוב הגאולה

פרק ד'

בחומר העיון בלקיחת כספים מממשלת המינוח

קדוש מקומו של התנא רשב"י ודעימי, ח"ו שיהיה יד זרים מי יהודי'ניקעס מנתחי מתים - וחיים - באמצע מוסד קדוש כזה, אנו מקווים להשי"ת שהמוסד יבנה בס"ד מנדבנים מאמינים בתורה שומר נפשות חסידיו מיד רשעים יצילם אפילו מתמיכות שמידם יצילנו.

על כן יזהר וישמר כ"ת מלחלל שם המוסד הקדוש מלבנות במעות שעל ידי צינור עכור כזה הרחק מהכיעור ומהדומה לו ומהדומה דהדומה (לשון רצו האו"ם הקדוש ז"ע ועכ"י) אני מזהירו שאם לא ישמע לדברי, ידינו מסולקת מהמוסד כזה, ובמעות המנדבים שעל ידינו נבנה במקום אחר - ולא נחזיק יותר בלי נדר לא בהבנין ולא בהחזקת המוסד - ואחריות על צווארו - ולא יחשוב שיעשה ויקח שלא בדעתי כי בלבד שזה עוון גדול גניבת דעת שאסור אפילו לנכרי, ואין אני מוחל לו בזה ובכא אם יעשה כן ויגנוב את דעתי.

ובפרט ממי שהניח כל כך כחות בהמוסד לעשותו לשם ולתפארת מלבד זה ידע שיחטא בזה

אין אני מוחל לו בזה ובכא אם יקח כסף מן הממשלה החפשית

שלום וישע רב, בא יבוא ויקרב, ידיד אהובי הרב המופלא, נכבד ונעלה, ירא וחרד, הר' שליט"א הרב דק"ק ... תובב"א. חיים ברכה ושלום. אחדשה"ט באהבה תורנית. נודע לי שכ"ת נ"י רוצה לקבל או כבר קיבל מעות מהממשלה החפשית לבנין המוסד חסד לאברהם, הנני בתור נשיא ומייסד החסד לאברהם בכלל ומוסד תורה של מירון בפרט הנני מוחה נגד זה בכל תוקף ועוז ואין עוז אלא תורה (זמנים קטן) אנו נקראים על שמו של אברהם אבינו חסד לאברהם ובס"ד אנו רוצים להתקשר ולהתדבק במדותיו אשר אמר השי"ת לו כך חותמין כפירוש הצדיקים מתלמידי מהר"י בעש"ט זי"ע ועכ"י שבמדתו תהא חתימת הגלות - ואברהם אבינו אמר אל מלך סדום הרימותי ידי וגו' אם מחוט ועד שרוך נעל ואם אקח מכל אשר לך אם כי הציל את נפשם ורכושם ולא תאמר וגו' בכל זה לא רצה לקחת מהם, ומעשי אבות סימן לבנים ובפרט למוסד קדוש במקום

אנו בונים מייסדים מוסדות לתורה וכדי שהעם יגרוו אחריהם ח"ו לזאת אמר דוד המלך ע"ה זלעפה אחזתני מרשעים עוזבי תורתך שבאים לעזור לתורה - רבינו הגדול הרמב"ם ז"ל נתן טעם להלכה שספר תורה שכתבו אפיקורס ישראל ישרף מצוה לשרפו כדי שלא להניח שם לאפיקורסים ולמעשיהם - אם כבר השתמש במעות שלהם יעשה חשבון ונחזור ואין אנו רוצים בהם ובטובתם כמשל האומרים לצרעה לא מדובשך ולא מעוקצך ותיכף יניח ידו מליטול ולהשתמש בהם אפילו בתורת הלואה, ובעזהשי"ת נגמור הבנין בלעדס. תיכף תשובה אמיתית, בברכה הנ"ל

נ.ב. אם לא ירצה כ"ת להתחשב עם דעתי וירצה לשאול פי רבנים גדולים אחרים נגד רצוני, לא יעשה כן רק אם יראה להם מכתבי זה גליון ראשון וגליון אחרון - שבכל אופן אינני מסכים אפילו אם ירצה מי שהוא להתיר, אני בס"ד עומד על משמרתי ובפרט בהמוסד מירון לא יתערב זר בשום ממון בעולם, והמוסד יבנה ויעמוד בקדושתו בס"ד בזכות רשב"י ובני וכל התנאים זכותם יגן עלינו ונזכה לקבל פני משיחנו במהרה בימינו א"ס.

(לזכרו של צדיק עמוד 22 ועיי"ש העתק מקורי מכת"ק מהמכתב)

נגד השי"ת ונגד התנאים הקדושים שבעיה"ק מירון והוי זהיר בגחלתן וכו' שאין לפי כבוד רשב"י ודעמיה לבנות מוסד תורה במקומם בדרכים כאלו בגביבת דעת, על כן כלך מדרך זה וכלך בדרך ה', והשי"ת יהיה עמנו וכדאי רשב"י לסמוך עליו בשעת הדחק (דומק ממון) כמו שאמר לי אדמו"ר הק' מסקווירא זצ"ל בראשית הבנין, ובס"ד נבנה את הבנין בזכותו של התנא רשב"י ודעמיה מנדבנים שומרי תורה ומצות. ובס"ד יהיה כולו קודש לה' ויואיל לנו בעזהשי"ת זכות התורה וזכות התנאים הקדושים והאבות הקדושים שבדרכם נלך ונזכה לראות ולהראות בבנין הבית מקדשינו ותפארתנו בב"א סלה.

אבקש תכף תשובה אמיתית, בברכת התורה הנצחית, ידידו עוז הק' אליעזר זוסיא בהרהגה"צ ר"א פרטיגול

אף אם גדולים אחרים מתירים אני עומד על משמרתי

דוד המלך ע"ה אמר זלעפה אחזתני מרשעים עוזבי תורתך לכאורה הלא פשוטה שאם הם רשעים - עזבו את התורה ולמה לי עוזבי תורתך, וראיתי פירוש נאה - שעוזבי מלשון עזוב תעזוב דלפעמים שרשעים רוצים לעזור לתורה ומוסדותיה וכדומה כדי שיוכלו להתפאר ולומר

והנה מצינו בהתורה הקדושה שאברהם אבינו ע"ה אמר למלך סדום הרימתי ידי וגו' אם מחוט ועד שרוך נעל ואם אקח מכל אשר לך ולא תאמר וגו', אף על פי שאברהם אבינו הציל אותם ואת רכושם, לא רצה ליקח שכרו ולהנות לא מן השבי ולא מבית גנום כפרש"י ז"ל, וידוע שספורי התורה אינם כשאר סיפורים, כי הסיפורים תורה הם כידוע מזוה"ק פרכת בהעלותך ומרמב"ם ז"ל בפרק חלק, ובודאי מה שסיפרה לנו התורה ענין זה הוא הוראה לדורות מעשי אבות סימן לבנים. וידוע מה שאמרו חז"ל ספר תורה שכתבו מין ישרף, והרמב"ם ז"ל בפ"ו מהלכות יסודי התורה נתן טעם לשבח ששורפין ספר תורה שכתבו מין עם האזכרות שבו, כדי שלא להניח שם לאפיקורסים ולא למעשיהם, וגרועים הם מעכו"ם שספר תורה שכתבו עכו"ם יגנו ושכתבו ישראל אפיקורס ישרף כדי שלא להניח להם שם ולמעשיהם, ובקבלת תמיכה מהם הלא מניחים להם שם לשבח שהם תומכים ישיבות, והוא יותר שם לשבח להם מספר תורה שכתבו כמובן.

ובספרי צדיקים נאמר שהקליפה רח"ל מחפשת להיות לה יניקה מסטרא דקדושה על ידי

אנו אוחזים בדרכו של אברהם שאמר בשבועה אם מחוט ועד שרוך נעל וגו'

...שלא לשתף עמנו שלא להתערב בעבודתנו זמורת זר, כי שותפות עם מועציות - אפילו דתיות - שעומדים ויונקים ממניקות חפשיות עלולות להשפיע ולהכניס במשך הזמן השפעה נכרית, וכמו שהמוסד וחבורתנו נקראים על שם אברהם אבינו אנו אוחזים בס"ד בדרכו שאמר בשבועה (נלאשית י"ד כ"ו) הרימות ידי וגו' אם מחוט ועד שרוך נעל וגו'.

(מכתבים, ח"ב עמוד כ"ד).

חלילה להוריד את כבוד התורה ומוסדותיה לקחת תמיכה ממקור שאיננו טהור

הנה נדרשתי לאשר שאלני הרב המופלא נכבד ונעלה החסיד מוהר"ר ... נ"י והרב ... ר"מ בשיבת ... להגיד להם חות דעתי העניה אם מותר לקחת תמיכה למוסדות תורה ממקור היוצא מחבורה פעדערישאן שבראשה עומדים רעפארמים הידועים שר"י. והנה לדעתי העניה אם כי בעוה"ר מצב הישיבות ומוסדות התורה דחוק, בכל זה חלילה להוריד את כבוד התורה ומוסדותיה, לקחת תמיכה ממקור שאיננו טהור.

ההשפעה הרעה בלקיחת כספים מהם הוא נורא מאד

ביי די מוסד אין מירון [שע"י מוסדות חסד לאברהם]... מען האט געמוזט קויפן א נייע בנין, עס קאסט דאך אפ א געוואלד, און נאך דעם האט מען געדארפט מעבל. און די רעגירונג, די עירייה, האט אונז געוואלט געבן מעבל. האב איך געזאגט פאר...: "בשום אופן נישט"! , און איך האב געשריבן.... אז אויב ער וועט זיך לאזן איבעררעדן... זאל ער וויסן אז איך וועל אים נישט מוחל זיין בזה ובבא! , ער האט טאקע נישט גענומען.

ביי אברהם אבינו [געפינען מיר], מען האט אים געוואלט געבן [ווען ער האט געראטעוועט לוט], כאטש ס'איז געווען על פי דין, על פי יושר, ס'איז דאך געווען זיין, ער האט דאך דאס געראטעוועט די שטעט, דער וואס איז 'מציל מזוטו של ים' געהערט דאך דאס צו אים. ער האט אים געזאגט: "תן לי הנפש והרכוש קח לך", האט אברהם אבינו געענטפערט: "הרימותי ידי אל ה' קל עליון קונה שמים וארץ אם מחוט ועד שרוך נעל" וועל איך נישט נעמען! [ער האט געשוואוירן] א שבועה... ער האט מורא געהאט טאמער ער וועט אים איינרעדן אז ס'איז דאך דיינס, דו האסט עס

עשותה איזה מצוה, ובזה ח"ו נתחזקת הקליפה על ידי יניקה מהקדושה, ועל כן נזהרו הצדיקים שלא ליתן לאפיקורסים יניקה כזו. אם כי מסתם בעלי עבירה ח"ו על ידי תאוה וכדומה י"ל שמצוה לקרבם לתורה ולמצוה, אולי על ידי זה יגרום להם שישוּבו מדרכם הרעה, וכמ"ש בסה"ק נועם אלימלך בפפסוק אך טוב וחסד ירדפוני וגו', אולם מאפיקורסים כופרים בתורה חלילה ליתן להם יניקה מסטרא דקדושה ולהניח להם שם שהם מחזיקים ישיבות. והלא אפילו ממלך סדום שהיה גוי נשבע אברהם אבינו ואמר הרימתי ידי וגו' ה' א-ל עליון קונה שמים וארץ אם מחוט וגו'. ומה שנשבע אברהם אבינו ע"ה שבועה חמורה כזאת נלע"ד על דרך נשבעתי ואקימה וגו', כי ירא לנפשו אפשר יפתו אותו לקחת מה שמגיע לו, ונשבע שבועה חמורה כדי לחזק את עצמו שלא יתפתה ח"ו, והני רעפארמים אפיקורסי ישראל הלא גרועים ממלך סדום כידוע מחז"ל שאפיקורס ישראל גרע טפי מעכו"ם. על כן נלע"ד שחלילה למוסדות תורה להניח להם שם, וכדאי לומר לחבורה כזו לא מדובשיך ולא מעוקצין, וריוח והצלח יעמוד למוסדות תורה ממקום אחר מקור טהור בס"ד.

(מכתבים, ח"ב מכתב י"ט).

וועט אריבערגיין צו זיי, נאכדעם
 "אריק חרבי תורישמו ידי" נאכדעם
 וועט ער זיך נוקם זיין אין זיי. -
 ס'איז א טייער ווארט, אז מען נעמט
 געלט ביי זיי, באקומט מען שוין דאס
 נפש [פון די רשעים]...

האב איך געזאגט א ראיה ברורה
 וואו מען זעט דאס, עס שטייט
 אז ביזת הים איז געווען נאך גרעסער
 פון ביזת מצרים, איז דאך די קשיא
 וועגן וואס האט פרעה, לויפסט נאך
 א מלחמה, לויפסט נאך צו רודפ'ן,
 פארוואס דארפסטו מיטנעמען געלט,
 מיטנעמען כלי זיין, פערד, ... [מילא]
 געלטער פאר די מיליטער צו עסן,
 צידה לדרך, אבער מיטנעמען ביזת
 הים, געלט, חפצים, און אוצרות,
 ...אזא ביזת הים וואס איז נאך געווען
 גרעסער פון ביזת מצרים?

מוז איך זאגן טאקע די טייטש, ער
 האט מיטגענומען געלט, ער
 האט געוואלט געבן, ער וועט קודם
 טיילן געלט, ממילא תמלאמו נפשי.

עס איז א ריכטיגע טייטש, אז מען
 נעמט געלט ביי זיי, האט עס
 אן השפעה אויפ'ן נפש, ווערט מען
 שוין פאטריאטן, ווערט מען שוין
 א מדינה...

(שיחת קודש מאת כ"ק אדמו"ר הרה"ק
 מסקולען זצ"ל עם הרה"ח ר' אברהם יעקב
 פערלשטיין ז"ל (נעתק מהטעיף מלה במלה))

געראטעוועט, [דערפאר] האט ער
 געגעבן א שבועה הרימותי ידי אל ה'.

[איך האב געזען] א טייער ווארט אין
 א ספר... איך געדענק שוין
 נישט די [נאמען פונעם] ספר, אן אלט
 ספר פון די קדמונים, פון די
 פריערדיגע גדולים. טייטשט ער זייער
 א טייער ווארט: פרעה איז
 נאכגעלאפן די אידן, האט ער
 געזאגט, "אמר אויב ארדוף אשיג
 אחלק שלל תמלאמו נפשי אריק חרבי
 תורישמו ידי", טייטשט ער אזוי... א
 טייער ווארט, ס'איז אן אמת, ס'ליינט
 זיך אנדערש גאר, פרעה האט געזאגט
 איך וויל קודם געבן דעם סיסטעם
 וויאזוי אומקערן די אידן קיין מצרים,
 מיט געלט, איך וועל געבן געלט,
 "אחלק שלל", ער מיינט נישט אחלק
 שלל אז ער וועט זיך צוטיילן, נאר ער
 וועט טיילן געלט, זיי זאלן זיך
 אומקערן, ווי נישט וועט זיך טרעפן
 א 'פארטיי' וואס וועלן ליב האבן
 תאות ממון, דער קעניג געבט געלט
 וועלן זיי זיך אומקערן.

וואס איז? ממילא זאגט ער, אז זיי
 וועלן נעמען געלט "תמלאמו
 נפשי", וועלן זיי פיל ווערן פון מיין
 נפש, דאס געלט וועט האבן אן
 השפעה, דאס געלט וואס זיי וועלן
 נעמען ביי מיר וועט האבן אן
 השפעה אויף זיי, אז זיין טמא נפש

נאמר בכמה מקומות זהב "טהור", כי חפץ הקב"ה בתרומת בני אדם בכספם וזהבם הוא רק כשהזהב טהור, נקי מכל זוהמא, מקורו טהור, והשתמשותו בהם טהורה, ורק באופן כזה ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, שהכסף והזהב יוכל לשמש כמעון להמשיך השראת השכינה בעולם.

(נועם אליעזר פר' תשא, עמ' רג)

המנהיגים צריכים להשפיע להדור בכדי להצילם מהשפעה רעה

ואת כלעם בן בעור הרגו בחרב. ופירש רש"י ז"ל, הוא בא על ישראל והחליף אומנתו באומנותם וכו' אף הם באו עליו והחליפו אומנותם באומנות האומות וכו'. הנה התורה נקראת "תורת חיים" כי ממנה נקח הוראה בחיים הכללים והפרטים, וגם דבר זה בא ללמדנו, על המנהיגים הרוחניים של עם ישראל, אשר אומנותם היא לעסוק בענינים רוחניים להדריך את העם בחיי התורה והמצוות ולהאכילם במזון רוחני, אכן אם אחרים באים להתערב בענינים רוחניים להדריך את העם ולהטעותם בדרכיהם המסולפות, ומשתמשים בהעזר החומרי שמגישים לפני העם, להתענותם בדרך, ולהטותם מדרכי התורה והמצוות, מוכרחים המנהיגים הרוחניים להתעסק גם בענינים הגשמיים של העם כדי להצילם עי"ז מכליון רוחני,

רק בכסף שיקורו טהור מביא להשראת השכינה

בפרש"י ז"ל, זה יתנו, הראה לו כמין מטבע של אש וכו'. הנה בסה"ק נועם אלימלך מפרש כאן ע"ד המוסר לענין התנהגות האדם בכספו ורכושו, והיוצא מדבה"ק, שכאן רמז הקב"ה למשה על כח הכסף, שהוא כדוגמת אש, שהאש יכול לשמש. להרע או להטיב, להאיר לבני אדם להחיותם ולחממם, ולצורך בישול וכדומה, אבל גם כח הרע וההיזק יכול להיות רב מאד בהאש, אם אין נזהרים בו כראוי, כי טבעו לכלות ולשרוף את הכל, וגם איבוד נפשות יש בו ח"ו.

וכך הוא ממונו של אדם, שיכולים להשתמש בו לטוב לפרנס את עצמו ואת בני ביתו בדרכי התורה, ולגמול חסד איש עם רעהו ולהרבות צדקה וחסד בעולם, ואזי המצוה הזאת מגעת עד כסא הכבוד, ומחמתו מגיע לעונג רב בזה ובבא, אבל אם אין נזהרים בהשתמשותו, ח"ו יכול להיות עושר שמור לבעליו לרעתו (קס"ט ס', יב), וישמן ישורון ויבעט וירום את לבבו בכספו וזהבו להתגאות על בני אדם, והכסף ישמש אצלו לרעה רח"ל, והכסף שורפתו, עכדבה"ק בקצת תוס' הסבר.

ובזה יבואר, מה שבמצות תרומת המשכן בהזכרת מעשי הזהב

והוצאות רבות אשר השתרגו על צווארו, כי חוץ ממה שהקפיד רבינו ז"ל בכלל שלא ליהנות משום מקורות זרות, ממשלתיות ומקומיות, וחבורות רשע, הנה על הוצאות בתי הת"ת בכלל, ועל הת"ת והוצאת הבנין דמירון בפרט, לא רצה ליקח מעות ממי שלא הי' ידוע לו בוודאות שהוא שומר תורה ומצוות. אף שלשאר פעולותיו כמו פדיון שבויים, וכדומה, לא הקפיד ע"ז.

אסור ליהנות מאפיקורס מטעם ביבוש קצירים תשברנה

הוא הסביר את דרכו בזה: כי מאפיקורס ומסית ומדית אין ליקח בכלל מעות לצדקה, כי ע"י שמקבלין ממנו כסף לדברים שבקדושה משפיעים לו כח הקיום להתקיים, כי חיותו של כל דבר חי הוא מאיזו ניצוץ קדוש שבקרב, והרשע הזה ע"י שמקבלים ממנו מעות לדברים שבקדושה מוסיפים לו חיות וכח הקיום להניצוץ ההוא. אבל מרשע לתיאבון לעצמו, הנה אפשר כי למצוה ייחשב לזכות אתו בדבר מצוה, כי אולי ישפיע עליו מצוה זו להחזירו למוטב, כמוש"כ הרה"ק בעל נועם אלימלך עה"פ אך טוב וחסד ירדפוני.

גם אסור מטעם כח הפועל בהנפצל אבל, סיים רבינו ז"ל את דבריו, זהו לגבי מצות צדקה בעלמא, כמו

מהמאדערני"ם המתעים, כמו שאמר ישעי' הנביא (ג, יב) עמי מאשריך מתעים וגו', (וזוכרני שאבי מורי הרב ז"ל הראה לנו פסוק זה לענין פני הדור שבזמננו).

בפרט בזמנינו שהרשעים רוצים להשפיע גשמיות בכדי להטעות אחריהם בנ"י הכשרים

ובאמת כן הי' דרך כל גדולי ישראל ומנהיגיו שהשתדלו עם העם בחומר וברוח, החל מאברהם אבינו ומשה רבינו וכל חכמי ישראל, ויעוין בגמ' ברכות (ג:) בסדר היום של דוד המלך נעים זמירות ישראל נכנסו "חכמי ישראל" אצלו אמרו לו עמך ישראל צריכין פרנסה וכו'. וכן מצינו ברבינו הקדוש (נ"צ ט) פתת אוצרותיו בשני בצורת וכו'. ובפרט בזמן כזה כשאחרים הרחוקים מיהדות רוצים ע"י כחם במזון הגשמי, לתפוס גם אומנות רועי ישראל להנהיג ולהטעות את העם ברוחניות, לעת כזאת צריכים חכמי ישראל האמיתיים ורועיהם לאחוז באומנתם לדאוג בשביל העם גם בגשמיות, ועי"ז יהי' להם ההשפעה הנחוצה על העם גם בענינים רוחניים.

(נועם אליעזר פר' מטות, עמ' שלה-שלט)

הקפיד שהמוסדות הק' יהיה על טהרת הקודש דייקא בנין זה גררה את רבינו לעוד חובות

ואפילן למורי חול הנחוצים ילמוד כאן, בבחינת חולין שנעשו על טהרת הקודש, כמו שנתיסד בס"ד כבר בהרבה מקומות באה"ק, ובלתי תלוי בתכנית של החפשים וגם בלתי תמיכתם הגשמי, כי זהו שאיפת חבורתנו חסד לאברהם ע"ש של מדתו של אברהם אבינו ע"ה, את הנפש אשר עשו, ולמען אשר יצוה וגו' ושמרו דרך ה'.

(דברים אחדים מהרה"ח ר' דוד צבי קאהאן שליט"א יו"ר ועד להוצאות ספרי רבינו זצוק"ל נדפס בזמירות לשב"ק שי"ל לרגל הנחת אבן הפינה למוסדות חסד לאברהם (י' ממוז' משמ"ז (פ"ק))

פדיון שבויים ושאר דברים שבקדושה, אבל לגבי התלמוד תורה, אשר כח הפועל בנפעל כידוע מספה"ק, וזה יכול להזיק להתלמידים^ה, ומי יקבל האחריות על חשבון התלמידים להטיב לאחרינא לקבל מהם כסף של צדקה שמא יחזירו עי"ז למוטב. ובפרט במקום קדוש כזה סמוך ונראה להתנא אלקי" רשב"י שבוודאי אין זה מן היאות לכבודו לקבל כסף ממי שאינו מוחזק לירא"ש שומר תומ"צ.

והא לך דברי רבינו ז"ל בזה:

דברות קודש מהרה"ק האדמו"ר מסקולען זצוק"ל בענין לקיחת כספים ממקורות זרים

מלך סדום האט אים געזאגט, "תן לי הנפש והרכוש קח לך" האט ער נישט געוואלט נעמען, כאטש עס איז געווען ע"פ דין, ווייל ע"פ יושר איז דאס אים געקומען, ווייל ער האט דאך דאס געראטעוועט, און ס'שטייט דאך אז דער וואס איז מציל מזוטו של ים געהער דאס צו אים, דאך האט אברהם אבינו אים געענטפערט "הרמותי די אל ה' א-ל עליון קונה

אברהם אבינו ע"ה לא רצה ליהנות ממלך סדום, ונשבע בקפיצה שחשד א"ע אם לא יעמוד בנסיין / פרעה רצה לפזר ממונו בכדי לתפוס את בנ"י לרשתו / ע"י לקיחת כספים קוברים את הנפש ר"ל / יש לפחד מה"טובות" שנותנים הרשעים זל"ק באמצע דבריו: ...מיר זעהען ביי אברהם אבינו, ווען ברע

קיינ מצרים דורך טיילן זיי געלטער. און דאס איז טייטש "אחלק שלל", נישט אז "אחלק שלל" מיינט איך וועל זיך טיילן מיט'ן שלל, נאר "איך וועל זיי טיילען שלל", און אזוי וועט ער שוין האבען די שליטה אויף זיי און זיי וועלן זיך אומקערן, ווייל עס וועט זיך מן הסתם טרעפן א פארטיי וועלכע האבען תאוות ממון און פרעגן וואס איז אז מען נעמט געלט פון פרעה. און דערויף זאגט ער "תמלאמו נפשי", דאס הייסט, אז נאך דעם ווי זיי וועלן נעמען געלט פון מיר וועלן זיי פיל ווערן מיט מיין נפש, ווייל דאס געלט וועט האבן אן השפעה אויף זיי, אז זיין נפש - דאס מיינט די טומאה פון זיין נפש - זאל איבערגיין ח"ו צו זיי. און דערנאך קומט "אריק חרבי תורשימו ידי", אז ער וועט זיין בכח זיך נוקם זיין אין זיי.

איך האב געזאגט א ראייה ברורה צו דעם טייטש, ס'שטייט דאך אז ביזת הים איז געווען נאך גרעסער ווי ביזת מצרים, איז דאך די קשיא וועגן וואס האט פרעה געדארפט מיטנעמען געלט, אויף א מלחמה דארף מען מיטנעמען כלי זיין, ממילא אויך געלט אויף אויסצוהאלטן די מיליטער, צדה לדרך. אבער צו וואס האט ער געדארפט מיטנעמען אזויפיל אוצרות, אז ביזת הים זאל זיין נאך

שמים וארץ את מחוט ועד שרוך נעל ואם אקח מכל אשר לך".

אברהם אבינו האט א שבועה געטאן און געזאגט, הרמותי ידי אל ה', כאטש ער האט נישט געהאלטען ביים נעמען, ער האט אבער מורא געהאט פאר זיך אליין, ער האט זיך אליין נישט געוואלט געטרויען, טאמער מען וועט אים איינרעדן אז ער מעגסט נעמען, דו האסט דאך דאס געראטעוועט. און דערפאר האט ער געגעבן א שבועה און געזאגט "אם מחוט ועד שרוך נעל ואם אקל מכל אשר לך", וואס לכאורה איז דאס א כפל לשון. נאר דער מכוון דערפון איז, אויב מען נעמט אפילו נאר א שרוך נעל נעמט מען שוין איבער פון זיי "מכל אשר לך" "אויך אנדערע השפעות" ווערט איבערגענומען פון זיי.

עס איז דא א טייער ווארט פון אן אלט ספר, זקן אהרן, פון איינעם פון די פריערדיגע גדולים, אויפ'ן פסוק "אמר אויב ארדוף אשיג אחלק שלל תמלאמו נפשי אריק חרבי תורשימו ידי", פרעגט ער, קודם דארף דאך שטיין אריק חרבי און ערשט דערנאך אחלק שלל. זאגט ער דארט א טייער ווארט, וואס מען זעט אז עס איז אן אמת גמור. פרעה האט אויך געוואלט גיין מיט דעם סיסטעם, ער וועט אומקערן די אידן

איך האב אמאל געזאגט א טייטש,
 עס שטייט אין פסוק "זלעפה
 אחזתנו מרשעים עוזבי תורתך", דאס
 ווארט "עוזבי" קען געטייטשט ווערן
 פון דעם זעלבן לשון ווי "עזוב
 תעזוב עמו", א לשון פון העלפן, ד.
 ה. אז עס קומען די חברה די רשעים
 העלפן דער תורה, איז "זלעפה
 אחזתנו" כאפט אן א ציטערניש, מען
 דארף נישט לא מעוקצן ולא
 מדובשן... עכלה"ק.

(משכנות הרועים עמוד א'מז)

גרעסער פון ביזת מצרים. מוז דאך
 זיין טאקע אזוי ווי דער טייטש, אז
 ער האט מיטגענומען די געלט כדי
 ער זאל קענען פארטיילן געלט, אז
 נאכדעם זאל זיין תמלאמו נפשי...

דאס איז א ריכטיגער טייטש און א
 טייער ווארט, ווייל אז מען
 נעמט געלט ביי זיי ווערט שוין דאס
 נפש אויך באגראבען, ווייל דאס
 געלט האט א השפעה, מען ווערט
 שוין נאכדעם פאטריאטען.

פרק ה'

בגנות שפת העברית הטמאה

גדול מאד מעלת לימוד "לשון הקודש", כמאמר חז"ל (ספרי עקב מו) כשהתינוק מתחיל לדבר אביו מדבר עמו לשון הקודש ומלמדו תורה, אולם כל מודה על האמת יודה ויודע שהלשון לבד איננו העיקר, כי העיקר הוא התוכן מה שמדברים בהלשון, כמו שמצינו בדברי חז"ל שאמרו (נכוח יג.) שמע בכל לשון שאתה שומע. ונצייר נא ציור קטן, אחד הולך ועובד עבודה זרה ר"ל בלשון הקודש, ואחד הולך לבית הכנסת ומאמין בהשי"ת וקורא שמע בלשון שהוא שומע, האם יש אז איזהו שוויות וערך ללשון הקודש, וכמה גדול וחשוב הוא הקורא את שמע אף שקוראו בלשון ששומע.

(תהלים נועם אליעזר, עמ' רי"ג).

היסטארי"ע העברית אשר זייפיה הסופרים החפשים למיניהם

ועוד עיקר א' העמידו בהחינוך לימוד היסטארי"ע (היסטארי"ע זמ"ד), ואצלם לימוד התורה אינו כדי שהתינוק ידע תורת ה' ומצותיו ואת המעשה אשר יעשה, רק שידע מהתורה היסטארי"ע, ותחת שמעולם

עבודה זרה בלשון הקודש
החפשים והמינים דזמנינו בעוה"ר, אשר חתירה חדשה חתרו תחת יסודות התורה, ולא רק קוצצים בנטיעות, כי אם גם בהשרשים ועיקרי הדת, ומהפכים דברי אלקים חיים, ואת ה' עצבו מקור מים חיים לחצוב "להם" בארות בארות נשברות, ובעיקרים החדשים באו אל העם, ובפרט בענין החינוך אשר כל אחד ואחד מישראל אפילו איש הפשוט מסר נפשו לחנך את בניו בדרכי התורה והמצוה, לנטוע בלב בניו נטעי נעמנים, ומתמיד היתה זאת אצל עמנו עם התורה העיקר הכי גדול ללמד הבנים את הדרך ילכו בה ואת המעשה אשר יעשו, וידעו עיקרי האמונה אשר נתקנו לאמרם בכל יום, ועתה הנה בעתה שקמו עלינו מחנכים החדשים (והישנים מימי פרעה שאמר מי ה') והעמידו את עיקרי החינוך על שני עיקרים, א', הלשון, העיקר שידע הנער המחונך את לשון העברית, ותחת מסוה הלשון מפטמים את הנער בכל מיני מינות ומרעילים את לבו בכל מיני הבלים ר"ל, כמו שאמרו שפתינו אתנו מי אדון לנו, והגם שאצלנו

ואחר כך מוסיפים חטא על פשע, וכשמעמיק הנער יותר בתהום הבערות החינוך המאדערנ"י מוסיפים לו ללמוד היסטארי"ע העברית אשר זייפיה הסופרים החפשים למיניהם המסלפים ומחשכים ומעוורים את עיני הדור הצעיר בהחינוך העקום שלהם, לכתוב דברי זיוף ולעקור עיקרי האמונה, ובבערותם העיזו לכתוב שמצוות התורה הם רק לפי הזמן רח"ל מהאי דעתא, ושהחכמים גם כן בטלו איזה מצות שבתורה לפי הזמן רח"ל, שקר מזויף, אשר כל הוגה בתורה"ק עומד ומשתומם על בערותם בראיותיהם העקומות ועוד נחשבים לחכמים בעיניהם, ועי' נא בספרי רבינו החפץ חיים (שליט"א) זצ"ל (עי' ח"ט עה"ט דברים כט, כח - ונגדמי ישראל פט"ז) כמה הכה על קדקד הכופרים הללו על יסוד מאמר תורה"ק כתוב מפורש (דברים כט, כח) והנגלות לנו "ולבנינו" עד עולם "לעשות את כל" דברי התורה הזאת.

והזיוף הכי נורא אשר ספריהם המלאים מינות ואפיקורסות וזיוף יסודי עם ישראל הם עוד מעיזים לזייף לקרותם בשם "היסטארי"ע ישראלית", ולכנות על כזביהם ושקריהם שם קודש של "ישראל". אוי ואבוי לעינינו הרואות כל אלה, איך הם מעקרים ומחליפים את עיקרי האמונה אשר אבותינו ואבות אבותינו מסרו נפשם על כל

נטעו ישראל בלב בניהם, והמורים בלב תלמידיהם, שהחומש הוא קודש קדשים "תורה מן השמים" ובכל קוץ וקוץ יש תלי תלים של הלכות, וכל נקודה קודש היא, באו הם והחליפו את החמשה חומשי תורה בסיפורי המקרא או סיפורי החומש, ועשו את הקודש לחול, קצרו את התורה בפני נערי בני ישראל, ולא זו בלבד שעקרו ושרשו מלב הנער את האמונה בקדושת התורה בתורה מן השמים, אלא שעוד העמידו את התורה כספר מספרי חול ח"ו, להשתמש עם התורה בשביל סיפורים, ומלמדים אותם אשר ח"ו זהו עיקר התורה, והם ח"ו כשאר סיפורי חול ח"ו.

וזכרני כמה התמרמר עליהם אאמו"ר הרב הגאון החסיד מוהר"ר ישראל אברהם זצ"ל, וקרא עליהם תמיד מאמר הזוהר הקדוש בפרשת בהעלותך (קנז:) רבי שמעון אמר ווי להווא בר נש דאמר דהא אורייתא אתא לאחזאה ספורין בעלמא ומלין דהדייטי ווי לאינן חייביא וכו', יעויין שם. וידוע מאמר רבינו הרמב"ם ז"ל בפרק חלק בהאריכו בקדושת תורה"ק, וכותב שפסוק ובני חם כוש ומצרים וכו' יש לו קדושה כפסוק שמי ישראל וגו' ואנכי וגו', יעו"ש. ורח"ל כמה הורידו בזה בעיני הנער קדושת התורה והאמונה בתורה מן השמים,

וכפי שכל עבודתנו בעוה"ז הוא כפי המבואר בספרים הקדושים ענין בירור לברר הטוב מהרע שלא יהא מעורב טוב ורע, והבירור עיקר תיקון העולם, ע"כ רצוני כאן לברר מפורש את התיקונים שעלינו לתקן במוסד מירון שתופס מקום חשוב מאוד בהמוסד חסד לאברהם...

שיטרייך כ"ת נ"י בתור מנהל רוחנו לומר למר א. צין נ"י שלא יעשה רעפרם בהמוסד הקדוש ללמוד בעברית, כי אנו מתנגדים לזה, כבר פירש"י ז"ל בפ' שופטים בפסוק לא תקום לך מצבה אשר שנה ה' א', ופירש"י ז"ל אע"פ שהיתה אהובה בימי האבות, אחר שעכו"ם יעשו כזה לע"ז שלהם, אז אסור לנו לעשות כמעשיהם אפילו לשם שמים, והקב"ה שונא כזה אעפ"י שהיתה אהובה לפניו בימי קדם, כמפורש בכתוב אשר שנה ה' אלקיך.

והכי נמי בלשון עברית שהיתה אהובה בימי האבות, מאחר השחפשים עשו זה לע"ז לשיטתם הכוזבת שאם גרים בארץ ומדברים עברית יכולים לעבור על כל התורה כולה וכופרים בזה שהתורה והמצות הם העקרים וכל הארץ נתנו לנו בעבור ישמרו חוקיו ותורותיו ינצורו, והכופרים הנ"ל אומרים שפתינו אתנו מי אדון לנו משתמשים בזה ואומרים שזה העיקר וכופרים בה' אלקינו.

א' מהם והם באים ומעמידים עיקרים חדשים, והם "השפה" אשר שפתינו אתנו מי אדון לנו, וההיסטארי"ע המזויפת שבמזויפת, ואשר התורה היא לדבריהם רק לפי הזמן ר"ל, וכבר כתב הרמב"ם ז"ל שמי שאומר כן הרי הוא מנביאי השקר ומיתתו בחנק כי התורה ניתנה לנו ולבנינו עד עולם לעשות את כל דברי התורה הזאת.

(תהלים נועם אליעזר עמ' רי"ד, וע"ש שהאריך עוד).

ללמוד באידיש

כבר כתבתי במכתבי להוועד מחיפה ובקשתי ממנו, ואתם תבקשו ג"כ שישתתף לעבודת חסד"ל בכלל ובכרמילה בפרט בענין הבת"ס, ובפרט אם נוסד ת"ת בלתי תלוי באחרים, יכולים לסדר את הת"ת כפי רוחנו, אפילו בענין הלמוד באידיש, כי הילדים הפליטים מרוסיא יודעים לדבר באידיש, וגם הוריהם רגילים בזה.

(כנפי יונה עמ' קי"ד)

בגנות השפה העברית

אחשה"ט באהבה תורנית הנה שמפני החיפזון לדרכי לשובה לביתי לנשואי נכדי נ"י בשאר איזה ענינים ולא החלטה מפורשת,

שישמעו ויבינו אם איזה ת"ח משלנו מדבר לפניהם או בבתי כנסיות וכדומה ומדברים דברי תורה ומוסר ... באידיש, אדרבה צריכים אנו להשתדל שגם הילדים הספרדים יבינו ויתחזקו במוסר ואהבת תורה ויראת שמים, על כן אני מוחה נגד כל נסיון להנהיג עברית במוסד קדוש של חסד לאברהם שאנחנו יסדנו לבנינו, ואין זכות לשום איש לשנות מדרכנו, ורק השפעת החסידית.

יראו נא כמו עד הנה, ללמוד כולם באידיש.

ובעזהשי"ת ידעו ויתרגלו ויבינו ויעלו בקודש בס"ד, אין לו מקום במוסדינו למי שירצה לעשות שינוי בזה, נעבוד נא כולנו כאיש אחד בלב אחד לד' אחד אבינו שבשמים ויגדיל תורה ויאדיר.

(מכתב קודש, נדפס בס' לזכרו של צדיק עמ' 26).

האידיש קדשו אותו רבותינו גאוני עולם וצדיקי עולם

אולם מצידכם אני מבקש למלא את בקשתי מכבודם מאז להשביע גם רצוני, שבבואי בעזהי"ת קרוב לאה"ק ואבוא בס"ד להקביל את פני התלמידים ורבותיהם, ורצוני לדרוש לפני התלמידים לחזק את רוחם, ואני מדבר בלשון אידיש, ברצוני שידעו ויבינו מה שאדבר אליהם, ודברים

שפת האידיש מקודשת לנו מדורי דורות

העולים מגלות כבל לא למדו עברית, גם תלמוד בבלי לא סדר עברית, גם אנשי הישוב הישן אשר כ"כ חשוב דברו ולמדו באידיש, אידיש הוא לשון שהמליונים יודים דברו הרבה מאות שנה והקדישו את הלשון, תורות הרבה של גאונים וצדיקים בכל דור ודור באידיש, שלחנות של צדיקים עד היום הזה וד"ת של אדמורי"ם שליט"א הוא באידיש, ובעזה"ר אנו שהחפשים הכופרים באה"ק בבת"ס שלהם לומדים בלשונות זרים אנגלית וצרפתית ורק לשון אידיש חרמו כדי להרחיק הילד מהאב זקן ואם זקנה ומתלמידי חכמים שדורשים בבתי כנסיות בלשון הרגיל להם בלשון אידיש והאדמורי"ם בשלחנות אשר לפני ה' מדברים דברים טובים דברי מוסר באידיש, כדי שלא יבינו הדור החדש מאומה החרימו החפשים את לשון אידיש למרות שלשונות לע"ז כן לומדים בבת"ס שלהם, ואנחנו החרדים ג"כ נרקוד סביב העגל הזה ר"ל.

הנסיון הראה שילדים לומדים בקל גם שפה שאין רגילין בהם, אם עוברים שום עבירה ח"ו אם גם הילדים הספרים שדרים עתה לא בתימן ומארוקן וכדומה, וצריכים ל... עם אשכנזים וגם צריכים חיזוק

היוצאים בס"ד מלבי יכנסו ישר ללבם, לא ע"י תורגמן.

כמה לא נעים היה כשדברתי לפניהם ובם מביטים עלי, ואפשר שואפים ורוצים להבין מה שמדברים לפניהם ואין יודעים מאומה, ואפשר שע"י זה מביטים לצד אחר, ואין ההשפעה הצריכה ונחוצה לרוחם ונשמתם, כששומעים מפי היוצא מלבי, לששומעים מפי המתרגם.

דוד המע"ה אמר מאויבי תחכמני מצותיך, הלא בבת"ס החופשים לומדים לשון אנגלית וצרפת, וספריהם, משום שאי אפשר להצטמצם רק בשפה העברית, כי אפשר יצטרכו הילדים להפגע בהזדמנות שיצטרך לדבר באנגלית או בצרפתית, ולנו החרדים ייאסר להלילדים שלנו שידעו ויבינו לשון אידיש שפה שעם ישראל דברו בלשון זה כמה מאות שנים, וכמה וכמה דברי תורה קדושה וחסידות נדברו בלשון זה מגאונים צדיקים ומאורינו בדורות שלפנינו, ובפרט בזמנינו שהילדים צריכים כל מיני חיזוק שיוכלו לעמוד בפני הרוחות וסערות המצויות, ואם איזו ת"ח אחר אשכנזי שאינו רגיל לדבר לשה"ק יבוא לפניהם לחזק את רוחם, לא נוכל לדבר ישר עמהם ושיבינו מה שאנו מדברים.

בעת שהיו במאראקא או במדינה אחרת ספרדית הי' יכולים להצטמצם ולדבר רק בלשון הרגיל להם בלשה"ק או להבדיל שפאניאלי"ש, אכן עתה שהם באה"ק וצריכים להתקשר עם הבאים מהרבה מדינות ועם ת"ח מגידים - גדולים - מכמה מדינות שרגילים לדבר בלשון אידיש, לשון שקדשו אותו בתורה וקדושה רוב ישראל ורבותינו גאוני עולם וצדיקי עולם, כמו אור ישראל הבעש"ט ותלמידיו הקדושים, איזו איסור יש שיבינו התלמידים לשון אידיש, ושיבינו מה שלבי רוחש להם... ואני רוצה להחזיקם עוד בתורה, ואפשר יבואו עוד ת"ח וגדולים שרגילים לדבר רק בלשון אידיש, ולהילדים נחוץ מאד שיבינו ויקבלו חיזוק של ת"ח האלו, ואפילו אם ידרוש איזו רב או מגיד גדול באיזו ביהכ"נ בלשון אידיש, למה לא ישמעו ויבינו גם התלמידים דברי התעוררות וחיזוק או סתם דברי תורה נעימים.

ע"כ אבקש שלפחות ב' או ג' פעמים בשבוע ילמדו את התלמידים איזו לימוד בלשון אידיש, ואקוה שבמשך איזו חדשים ידעו הלשון, ובבואי אי"ה שמה נשמח כולנו בדברים היוצאים מן הלב ונכנסים ללב.

(מכתבים, ח"א עמוד נ"ה).

ללמוד רק באידיש

כבר כתבתי כמ"פ, ועתה אנו דורשים לש"ש בחזקה שלא להחרים את לשון האידיש שרבותנו הקדושים צדיקים וגאוני עולם וגדולי החסידות ובראשם אור ישראל וקדושו מהר"י בעש"ט הק' זצ"ל ותלמידיו, וגאוני עולם כמו הגר"א זצ"ל ועוד, קדשו את הלשון אידיש בדברם בלשון זה דברי תורה וקדושה, ומזה כמה מאות שנים מדברים מלינוני ישראל בלשון זה דברי תורה וחסידות, ועתה שהילדים אינם דרים בארצות מיוחדות כמו מאראקא בוכארא, והם ב"ה באה"ק, וצריכים להיות להם קשר עם ת"ח שדרים בארצות שדוברים בלשון אידיש, וצריכים שיבואו אליהם אנשים ת"ח להשפיע עליהם בדיבורם הרגיל, וגם נשים חרדיות שיוכלו לדבר עם הילדות לקרב אותן לשמירת וקיום התורה והמצות, ולא שיצטרכו בכל פעם לחפש אחר מתרגם ולבדוק אם המתרגם הוא במדרגה הראוי באהבה ויראה, וכבר אמרתי שהמתרגם לא יוכל לתרגם את לב המדבר, שיהיו דברים היוצאים מן הלב שיוכל לכונוס בלב השומעים, כי א"א לתרגם את לב המדבר, וחלילה ללכת אחרי החפשים שלומדים בבתי"ס שלהם שפה אנגלית ופראנצויזיש, רק לשון אידיש החרימו, וכבר הזהירו לנו חז"ל שלא לגרור אבתרייהו.

בא וראה בני איך שהורו לנו חז"ל איך שענין דלא ליגררו אבתרייהו הוא לא מלתא זוטרתא, "כי דבר עיקרי הוא", בגמ' ברכות בסוף המס' שהוא מטהר והם מטמאים הוא מטמא והם מטהרים, אף שהוא נגד ההלכה, ואף ובפרט מי שהוא לא הי' מן הצדוקים ח"ו, כי אם חכם מחכמי התלמוד היה, בכל זה עשה דבר שלא כהוגן, ולפי דעתו היה מותר לעשות כן, בכ"ז חששו דלא ליגררו אבתרייהו, וטיהרו את הטמאים נגד ההלכה שחכם שטמא וכו', כ"ש שמותר שילדי ישראל הצריכים חיזוק מכל צד ודרים עתה באה"ק, וצריכים להיות להם קשר עם כל החרדים מכל המדינות שאינם רגילים לדבר עברית, שצריכים הילדים לדעת ולהבין לדבר בלשון אידיש, שכמה מאות שנים דברו ומדברים, וגאונים וצדיקים קדשו את הלשון, דברו בו דברי תורה וקדושה, ובודאי שחלילה להחרים לשון כזה ולהרחיק את לב הילדים שלא ידעו ולא יבינו מה שחרדים מכמה מדינות ידברו לפניהם דברים שיכולים ויצטרכו להחדיר ולכונוס בלב הילדים של מוסד חרדי כחסד לאברהם, וחרפה הוא לנו וגיחוך הוא בין הבריות שתלמידי חסד"ל שהוא בבחי' מוסד חרדי, מחרימים ג"כ את הלשון, ולא יבינו לשון כזה שדיברו כמה מאות שנים רוב עם

ע"כ אהובי, אני מבקש ודורש להסיר את האיסור שאסרו החפשים שלא לדבר בלשון אידיש, ואנו צריכים ללכת בעקבות חז"ל שלא להגרר אחרי החפשים, שאיסור גדול יש בזה עד שהתירו חכמים וטיהרו את הטמא כדי שלא להגרר אחרי מי שהתיר רק דבר א', כ"ש שעלינו להזהר לחנך את הילדים שלא להגרר אחרי מחללי שבת בפרהסיא וכופרים בעיקר ר"ל, ולטהר מה שהם מטמאים ולטמא מה שהם מטהרים, ובפרט שהפשיטו החופשים בעוה"ר את קדושת הלשון הקודש שהורגלו ישראל מעודם לכנות את הלשון בשם לשון קודש, והחליפו בכינוי עברית, והכניסו דברים זרים מקדושת התורה בלשון זה, ועלינו לאחוז ולהתחזק בדרך קדושת התורה, יעוין בסה"ק דגל מחנה אפרים בפ' ויגש בפ' כי פי המדבר אליכם, ופירש"י ז"ל בלשון הקודש, ותראה מה הפירוש של תיבת לשון הקודש¹. ובבתי"ס ומוסדות חרדים שגררו אחריהם פוק חזי איך שנגררו

ישראל, גאונים וצדיקים, דברי תורה וקדושה, ובשעה שידיברו לפניהם איזהו מן החרדים ת"ח, או נשים צניעות להילדות, יצטרכו למתרגם, שהמתרגם בבחי' כלי שני, וגם להפליט ולהבליע צריכים שיהי' יד סולדות בו, וכבר כתב רבינו הגדול הרמב"ם זצ"ל שהמתרגמים כבבל בימי חז"ל היו צריכים להיות בעלי יראת שמים וחרדים "לתרגם" ביראה ואהבה.

והרי אנו רואים שגם ק"ש הכי מקודש הוא אצלנו ותפלה שכ"כ מקודשת הוא אצלנו, וכדומה, התירה התורה לומר בכל לשון, ולא דוקא בלשון הקודש, כ"ש בלשון שקדשו רוב ישראל, וצדיקים גאונים דיברו דברי תורה וחסידות ומוסר בלשון אידיש, איך אפשר לאסור לשון כזה שלא ידעו הילדים מלשון זה, שהחרדים ממדינות שונות הבאים לאה"ק לא יוכלו לדבר עמהם דברי חיזוק, ושגם עתה בבתי אולפנא של החסידים לומדים בלשון זה.

1. וז"ל שם: עוד י"ל על דרך הנ"ל, אך אין מדרש בלא חידוש (חגיגה ג'), ולתרץ קושיית הרמב"ן מה זה סימן שנתן כי פי המדבר אליכם בלשון הקודש ועל כרחך שאני יוסף אחיכם, הלא יש כמה מן אומות העולם שיכולים לדבר בלשון הקודש ובפרט המלכים עיי"ש.

וי"ל לפענ"ד מה שחנני ה' ברחמיו וברוב חסדיו, על דרך שאמרתי כבר (בפ' תזריע, עה"פ), בורא ניב שפתים (ישעיה נ"ז י"ט), בורא היינו הקב"ה שברא כל עלמין, זהו ניב שפתים, היינו הדיבור של הצדיק זהו הבורא ברוך הוא כביכול שמדבר מתוך גרונו, שלום שלום לרחוק ולקרוב כדרש הגמרא (ברכות ל"ד), הן לצדיק דמעיקרא והן לצדיק

בעוה"ר כמה חרדים, מה שמביא ותאחז בידך אתה כלל שהורו לנו חז"ל שלא ליגררו אבתרייהו. ח"ה דבר כזה.

(כנפי יונה, עמ' קי"ח).

וחלילה לנו להרחיק את לב הילדים מלב ת"ח וחרדים שבכחם לדבר לפניהם ולחזק ולקרב את להם לתורה, מפני שהחפשים החרימו את הלשון.

יש מתנהגים כגוים ומדברים בלשון עברי

ועוד כי הרי נתן להם סימן מובהק באומרו אני יוסף אחיכם אשר מכרתם אותי מצרימה, כמו שכ' באוה"ק הק', כי דבר זה לא ידעו אדם אפילו נביא, אם לא שתאמר ודאי גמור כי הוא זה יוסף, ויעוין ברמב"ן שג"כ כתב כן, וא"כ למה הוסיף עוד דברים לומר והנה עיניכם רואות וגו' כי פי המדבר אליכם, אלא מפני שהוא הרגיש בהם שאף שמאמינים בו שהוא יוסף אחיהם, עכ"ז לא יתנו מרגוע לנפשם, בחששם האם זה אותו יוסף שהיה

ואנו דורשים לתקן זה, כפי שכבר הצעתי ע"י נכדתי תחי' גם לוועד הנשים, ואבקש ואני דורש גם מאתך שתסכים לזה, ולסדר מורים מלמדים יראי ה' כאלו שילמדו את התלמידים את הלמודי קודש בלשון אידיש, שיבינו וידברו בלשון שאחבנ"י דברו ולומדים כמה מאות שנה, וכמנהג בתי ת"ת וישיבות חרדים, ודי בושח שלומדים למודי חול בעברית,

שהיה רחוק רק עתה נתקרב, אמר ה', היינו זהו הדיבור אמר ה' כנ"ל, ורפאתיו, על דרך שפירשתי כחוט השני שפתותיך (שיר השירים ד' ג'), היינו כמו חוט השני שנותן סימן על כפרת עונותיהם של ישראל אם הלבין אם לאו (ראש השנה ל"א), כך שפתותיך הוא סימן, על דרך (ברכות ל"ד): אם שגורה תפלתי בפי יודע אני שהוא מקובל, ובוודאי ורפאתיו, כשהדבור זך וצלול ונקי.

והנה כבר פירשתי וכל העם רואים את הקולות (שמות כ' י"ח), שהיה ראוי לומר שומעין, אך מחמת שהיו דבוקים בה' בכל נפשם ממש עד שהיו רואים בעין שכלם ממש, ועין הוא מספר ק"ל, וזהו רואים את הקולות, והבן.

וזהו והנה עיניכם רואות ועיני אחי בנימין, היינו שצדיקים כמותכם, וגם בנימין היה בחינת צדיק בעת הזאת במקום יוסף הצדיק כנ"ל (זה"ק ח"א דף רנ"ט ע"א), יש לכם לראות ממש בעין השכל כי פי המדבר אליכם בלשון הקודש, היינו בלשוני הקדוש תוכלו להבין שכביכול הבורא ברוך הוא הוא בעצמו ממלל מתוך גרוני כנ"ל, וזה בוודאי אין בכל אומה ולשון, ובוודאי שאני יוסף אחיכם, והבן.

בזה ידעו שזכה לשמור אות ברית קודש, ונשאר יוסף בצדקתו וקדושתו. (נועם אליעזר ויגש עמ' של"ד).

אף הספרדים ילמדו באידיש ולא בעברית

בענין לימוד לשון אידיש הנז' למעלה, הרבה רבינו לכתוב ולעורר את ההנהלה בכמה הזדמנויות. וחזן ממה שהתנגד ללימוד בלשון עברית לילדים אשכנזים הרגילים בלשון אידיש, הנה גם לאותם ילדים הרגילים והמכירים רק בלשון עברית, וההכרת ללימוד עמהם בלשון זה, אף גם הילדים יוצאי ספרד, גם עליהם תבע שילמדו אותם את לשון אידיש, כאשר ביאר דעתו הק' בזה בכמה מכתבים¹. והא לכם קצתם:

אצל אביהם בצדקתו ובמדתו הק' מדת צדיק יסוד עולם, ומי יודע אם לעת כזאת אחרי שהותו בארץ מצרים ערות הארץ בהיותו עבד שפל, ואף גם בהעלותו להיות מלך על המצריים שטופי זימה, מי יבחין אם נשאר בקדושתו וטהרתו וצדקתו ולא נכשל בטומאת ערות מצרים, וע"כ הראה להם שמדבר בלשון הקודש, דאין הכוונה על מה שמדבר בלשון עברי, כי מזה אין שום הוכחה וראי', כמו שרואים בעוה"ר בזמנינו הרבה שמעשיהם מתנהגים כגוים, ועכ"ז מדברים בלשון זה, אלא הראה להם שמדבר בלשון של קדושה, כפי שהי' מדברים בביתו של יעקב אבינו, והם בקדושתם זהיו זכי הראות וההשגה יכלו להבין ביוסף הצדיק שכדבריו כן הוא ששמר פיו ולשונו, וממילא

ז. וכ"כ בשו"ת תשובות והנהגות (ח"ה סו"ס ר"פ) בשם מו"ר הגה"צ רבי משה שניידער זצ"ל, שתבע ללמד אידיש לקבוצת בחורים ספרדים שבאו לשיבה אשכנזית, וז"ל שם: ומה שהוסיף להתפלא על בתי החינוך שלנו שלומדים דוקא ביידיש ולא בעברית, ותמה שהלוא איתא בירושלמי (ריש פאה) שמעלה גדולה לדבר בלשון הקודש בא"י. אבל דע ששמעתי לפני כששים שנה מזקן בעיה"ק בשם הגה"ק הגרי"ל דסקין זצ"ל, שאמר שלאחר שבאו הציונים לארה"ק, צריכים להיפרד מהם בתכלית הריחוק כדי שלא ליטמא כלל מהם, והיה ראוי לגזור שאם הם יאכלו פת חטים או נאכל רק פת שעורים, רק שזוהי גזירה שאין רוב הציבור יכולים לעמוד בה, אבל מ"מ נפרד מהם בזה שהם ידברו עברית ואנו נדבר ביידיש, ועי"ז לא יתערבו עמנו ונוכל ליצול מהם (והאמת שגם בזמן חז"ל דיברו תרגום, שכבר פירש הרמב"ם בפיהמ"ש ספ"ק דאבות, שהמדבר לשון הרע או דברים בטלים האסורים בלשון הקודש העונש חמור יותר כיון שהלשון קדוש ע"ש). ומו"ר הגה"צ רבי משה שניידער זצ"ל בעת שהגיעו לשיבה ללימוד קבוצה של יותר מעשרים בחורים ממרוקו, היו שטענו להניח אותם לדבר בעברית, ומו"ר התנגד בכל תוקף שיהיו אצלנו וידברו עברית, ולימד אותם יידיש, והצליח אתם מאד, וגם חתנו הגאון רבי זיידל סימטצקי זצ"ל שהביא אותם לשיבה שיבח דרך זו ללמוד יידיש, עכ"ל.

מוסר ומדות ואמונה, לא באחרים הזרים מתורת ה' האומרים שפתינו אתנו מי אדון לנו.

(מתוך מכתב למנהל בית חינוך לבנות)

אני תובע ומבקש שידברו במוסדותי רק בשפת ה'אידיש'

בעזה"י"ת אדון כל.

שלו' רב לכ' חתן בני, נכדי האברך המופלא בתורה ובחסידות, מר דוב נ"י ויזרח ע"ע. ולנכדתי הנכבד צנועה וחסידה מרת לאה ליבא תחי'.

חיים ברכה ושלו'.

ברוך השם וואס האט מיר געשענקט דאת לעבן ביז יעצט. השי"ת זאל זיך מרחם זיין אויף מיר און נאך מיר שענקן לעבן מיט א רפואה איך זאל נאך קענען אים דינען, לערנען און מקיים זיין די תורה הקדושה, מצות ומעשים טובים, און פארשפרייטן תורה און אמונה, ווייל עס איז יעצט א עת לעשות ליי'.

יעצט וויל איך דרך און דעם וועד מעורר זיין אויף א וויכטיגע פונקט, וואס איז וויכטיג ביי מיר און נאך רבנים און חרדים וואס העלפן צו צום קיום פון חסד לאברהם בכלל, און דעת מוסד חרדי לילדות ישראל וואס איז געגרינדעט און ווערט ערהאלטן פון חסד לאברהם בפרט. די קינדער זאלן לעבן דארפן

התוה"ק נלמד בכל לשון, וכ"ש שפת האידיש הק' שדברו בה אבותינו ורבנותינו הק'.

"...כשנכנסו ישראל לארץ עוד קודם שעברו את הירדן הואיל משה באר את התורה בשבעים לשון, לא רק בלשון הקודש... כשעברו את הירדן ג"כ צוה להם משה שבעברם יקימו את האבנים וגו' וכתבת על האבנים את כל דברי התורה הזאת באר היטב ופירש"י בשבעים לשון. הגמרא נלמדה ונכתבה בלשון ארמית, להראות לנו שהתורה תתפרש בכל לשון. ומאויבי תחכמנו מצותיך, אם בבת"ס החפשים, שאצלם השפה הוא העיקר, ובשפה עברית יכולים לעבור על כל התורה ח"ו, בכ"ז לומדים צרפתית ואנגלית, כדי שאם יפגעו באיזו צרפתי או אנגלי ואמריקני יוכלו להבינם, ולמה יגרע לשון אידיש שהרבה מאות שנים מיליוני יהודים דברו בלשון זה, קדשו אותו גאונים וצדיקים בדברי תורה וקדושה שדברו בלשון זה."

באידיש יבינו כשידברו לפניהם ת"ח, ולא מדברי האפיקורסים

ובכל יום צריכים לספר להם איזו סיפור שימשך לבם למדות וצניעות. וכן ללמדם לשון אידיש, כדי שיבינו אם ינאום לפניהם איזה ת"ח שאינו יודע לדבר בעברית, ולהסבירם שהעיקר היא הענינים של

אונזערע עלטערן פון הונדערטער יארן, און גאוני ישראל און צדיקים האבן געהייליגט דאס לשון מיט דברי תורה און חסידות - דארפן מיר נישט איגארנירן דאס לשון, און אויב אין די פרייע שוהלן לערענט מען אויך פראנצויזיש און ענגליש, נאר דאס אידישע לשון וואס אונזערע עלטערן האבן הונדערטער יארן גערעדט הייליגע ווערטער ווערט פארשעמט און באיקאטירט.

כ"ש אנו שאין לוקחין כסף מהציונים שמכירים את שפת העברית, ולא את הרבש"ע

כ"ש ... מיר חסד לאברהם נעמען נישט קיין געלט ביי דער פרייער רעגירונג וואס האלט שפתינו אתנו מי אדון לנו אנערקענען די שפראך פון עברית, אבער נישט ח"ו דעם רבונו של עולם.

מ״ך זענען נישט אפהענגיג אין קיין פראגראם פון אנדערע.

אלזא, מיר בעטן דעם וועד פון נשים חרדיות, אונבאדינגט דאס די קינדער זאלן לעבן, זאלן קענען אידיש רעדן און לעזען, דו אייניקל שתחי' קענסט דאך אויך די אידישע לידלעך, ווי ברכה געזאנג, וואס ברענגט אריין אין הארצן פון קליינע קינדער שטארק אידיש געפיל, שבת לידער, וכדומה. די קינדער וואס

האבן חיזוק צו אמונה און תורה ויראת שמים פון אלע זייטן, און זיי דארפן קענען פארשטיין ווען עס קומט צו זיי א גאסט א תלמיד חכם פון דער אידישער וועלט, און זיינע ווערטער קען זיי די קינדער אויפבלאזן דעם אידישן פונק און זיי געבן חיזוק, און דער תלמיד חכם איז געוואוינט נאר אידיש צו רעדן, אדער אפילו א אידישע טיכטיגע פרוי וועלכע קען רעדן פון דעם הארץ פאר אזעלכע קינדער, נאר זי קען נישט רעדן אויף עברית. וואס מען הערט פון דעם איבערזעצער האט נישט דעם רושם וואו וואס מען הערט פון דעם רעדנער זעלבסט. אפילו מ'קען איבערזעצן דאס לשון, אבער דאס הארץ קען מען נישט איבערזעצן, און די דברים היוצאים מן הלב, פון א תלמיד חכם אדער א ערענסטע אידישע פרוי, אויב זיי ווערן שוין געענדערט דורך א אנדערן, קומט שוין נישט דאן פון הארץ צו הארץ.

לדבר בשפת האידיש שנתקדשה מאבותינו ורבותינו מדור דור, ועי"ז יתחברו להיהדות הנאמנה המדברים באידיש

דעריבער פארלאנגן מיר אומבאדינגט, דאס מען זאל זען די קינדער זאלן לערנען און קענען אידיש. דאס אידישע מיידל, אידישע פרוי דארף רעדן אויף דעם לשון פון

זענען שוין ב"ה נישט אין בוכארע
אין קאמאניסטישן רעזשים, און
זענען שוין אין אידישן וועלט,
דארפן אויך קענען האבן קאנטאקט
מיט א גרויסע חלק פון דער וועלט
וואס רעדט אידיש.

איך ענדיג מיין לאנגן מכתב וואס
איז געשריבען בעזרת השי"ת
לשם שמים.

בברכת התורה הנצחית וימי ששון ושמחה.
אב זקנכם, מברככם בכל טוב סלה.
א. זוסיא בהרב הגה"צ רי"א זצ"ל פרטיגול

פרק ו'

בחובת ההתבדלות מרשעים

ומתדבק בו, מיד עשו, כי אף על פי כן הוא עשו, עכדבה"ק.

ועפ"י דרכם בקודש יל"פ שזאת תפילה לדורות נגד היצה"ר המכונה עשו, שזה דרכו שבמקום שאינו יכול להסית את האדם בדברים מפורשים לעבור על רצון קונו, יעטיף את דבר העבירה בלבוש של מצוה, ובזה יתפוש את האדם ברשתו, וכידוע דברי רבינו הבעש"ט

הק' (ע"י סה"ק פ"נ פורט יוסף קמ"ג ונסה"ק אורח למי"ס פ' לך) בביאור דחז"ל (שנ"ט עה). שוחט משום מאי חייב, רב אמר משום צובע, ופירשו בתוס' דאשוחט דעלמא קאי, דהכוונה בזה על היצה"ר שהוא השוחט דעלמא, כי הוא מסית את בני העולם לחטוא, וקשה המחטיאו יותר מן ההורגו, ולעת"ל הקב"ה שוחטו, ומקשה בגמ' שוחט, היינו היצה"ר, משום מאי מחייב, הלא טענתו בפיו שרק מילא שליחותו של מקום, שבראו בשביל זה שינסה לפתות בני אדם לעבירה, וחזקה על שליח שעושה שליחותו, וכאשר אדם נתפתה ונכשל, הרי זה אשמתו בלבד, כי הבחירה הי' בידו,

להיזהר מן הצבועים המחליפים טוב ברע

הצילני נא מיד אחי מיד עשו. יעוין באוה"ח הק' שיעקב אבינו ע"ה התכוין בזה להתפלל, הצילני נא מיד אחי, את יתחכם עלי להרע ברמאות אחוה, שהוא דרך שאין יעקב יכול להנצל ממנו, מיד עשו, אם יפרסם רשעו להרע, גם לזה הוצרך למפלה להצילו מידו, עכלה"ק.

ובסה"ק דגל מחנה אפרים כתב, עפ"י מחז"ל (מנחם לו ס')

ג' לעתיד יתעטף עשו בציצית וישב בין הצדיקים והקב"ה מושכו משם, שדבר זה הוא מצוי עתה בעוה"ר בגלותינו, שבעוה"ר נתרבה השקר בעולם, בהצבועים המתראים כשלומי אמוני ישראל, וזה קשה מכולם, כי זה גורם אריכות הגלות, כי הם נקראים ערב רב, כי הם מעורבים בישראל, וקשה להפרידן, כמשל החטה, שהמוץ והתבן שבו שאינו דבוק כ"כ להחטה, מתפזר בקל, אבל הפסולת שבחטה שדבוק בהלטה קשה להפרידה, וע"ז התפלל יעקב, הצילני נא מיד אחי, שהוא מעורב

ממנו, כמאמר חז"ל (סוכה נג): אלמלא הקב"ה שעוזר לו אינו יכול לו.

(נועם אליעזר פר' וישלח עמ' רנד-רנה)

שלא להימשך אחרי אנשי המקום ואחרי דיעותיהם

כי אמר גר הייתי בארץ נכרי וגו', כי אלקי אבי בעזרי ויצילני מחרב פרעה.

י"ד הלא ההצלה מחרב פרעה קדמה לגר הייתי בארץ נכרי

(דסינו נמדין), וא"כ הי' צריך להקדים לקרא את שם בנו הראשון ע"ש ההצלה ואת השני הי' לו לקרא ע"ש כי גר הייתי בארץ נכרי, ויעוין באוה"ח הק' ובעוד מפרשי התורה מה שכתבו בזה.

ושמעתי דבר נחמד בשם הגה"ק מהר"י ט"ב מסאטמאר זצוק"ל, שבעת הגיעו למדינת אמעריקא אמר בענין זה, כי מי שניצל ממקום סכנה והגיע למקום מבטח במדינה אחרת אין חשיבות להצלתו רק אם המקום ההוא הוא מקום תורה, כי אז ההצלה הביאו לידי תכלית טוב, אין טוב אלא תורה (פ"ו מ"ג), אבל את נתגלגל להצלתו למקום שאין שם תורה ויראה שמים, הרי אם יתיישב ביניהם ויתחבר עמהם ללכת בדרכיהם, לא תתיחס חשיבות להצלתו, כי הלא על ידה ירד ממדריגתו הרוחנית, ומעלין

ודברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעין, ומשני, משום צובע, כי הוא נשלח רק להסית את האדם לדבר עבירה, כדי שיתגבר עליו האדם ויקבל שכרו משלם, אבל הוא הוסיף בשליחותו לצבוע את העבירה בלבוש של מצוה, שלא כל אדם זוכה להבחין בין קלא דאילן לתכלת, להבין תחבולות היצר הרועה להפילו ברשתו, וכאשר עי"ז נכשל האדם בעבירה, מתחייב היצה"ר, וע"כ ישחטו אותו לעת"ל, עכדבה"ק.

ובזה יש לפרש מאמר יעקב אבינו ע"ה, עם לבן גרתי ותרי"ג מצות שמרתי, רצ"ל אף שגרתי עם לבן "הארמי", שדרכו הי' ברמאות, להסתיר את רעתו בתוכו, ולהעטיף את העבירות בלבוש של מצות, עכ"ז לא נתפתיתי ממנו, ותרי"ג מצות שמרתי, ואף במקום שרצה לרמות אותי בצבעו את העבירה בעטיפה של מצוה, ג"כ ידעתי להשמר ממנו.

ועל דבר זה רמז כאן יעקב בתפילתו על דורותיו אחריו, הצילני נא "מיד אחי", שיזכה להנצל מעצת היצה"ר, אף כשהוא מראה א"ע כאלו אחי הוא במצות, ולזכות אותי בא, וגם אז אדע שזהו יד עשו, ואזכה להנצל ממנו, ואח"כ התפלל להנצל "מיד עשו", כי גם כשהוא בא בגלוי לפתות אותי לדבר עבירה, צריכים לתפלה ולסייעתא דשמיא להנצל

בשאלה העומדת עתה על הפרק במדינתנו בכלל ובעירו בפרט, והוא שאלת הקהלות. מה מאד חרה אפי בקראי בה"אונזער צייט" ענין הועידה שהיתה בימים האחרונים בקעשנוב, איך שהעיוז השועלים המחבלים כרם ה' צבקות לקפוץ בראש להתועד ולקרא כנסיה מכל ערי המדינה, הם ה"בעלי טובות" שלנו בזמן האחרון, שואפים כפי הנראה להיות אפטרופסים גמורים בקהלה היהודית ... ומלבד מה שמכאיב ומדאיב אותי הדבר לשמוע גם מרחוק, הלא הדבר נוגע גם לנו אנשי עיירות הקטנות. כי אם הם החפשים ממצות (ענדי הילר ולא ענדי ה'), יהיו הקוראים להועידות, מי יהיו הנקראים, ואלו הנקראים הלא יבאו ויאחזו הועדה בידם, ביד מי תמסר העדה, מי יודע ביד איזו רועים רעים ימסרו הצאן קדשים, ויסודי ועיקרי תורתנו הקדושה. הלא הועידה המיועד להקרא תהיינה ליסוד הקהלות, וביסוד רעוע כזה על איזה בנין נקוה? ישום נא הדרת כ"ג שליט"א ללבו, שבקהלת קעשענוב תלויות כל הקהלות הבסראביות. לזאת מה רבה האחריות עתה בהנחת היסוד לקהלתו, ואל לנו למסור אחריות גדולה כזו בידי זרים רחוקים ומתנגדים כל כך לרעיון קהלה דתית.

אבי אבי, יודע אני שיוכל הדרת כ"ג שליט"א לדון אותי לכסיל, כי מי

בקודש ואין מורידין (שם כ"ב), וקשה המחטיאו יותר מן ההרגו (במדב"ר כא, ל), ובמה נחשבה הצלתו מהחרב כאשר נמלט מן הפחד אל הפחת, מקום שאיה ושממה רוחנית.

והעצה היעוצה לו שלא יתרגל א"ע להיות כתושבי המקום להתחבר עמהם, אלא יזכור בכל עת כי אינו אלא גר שבא למקום ההוא בדרך ארעי, ואל ישכח את בית אבותיו ורבותיו והנהגותיהם, ובזכרונם יתקשר ויתחזק, ובזה יוכל עמוד לכל ירד ממדרגתו, ורק אז תתיחס חשיבות להצלתו, וע"כ כאשר בא משה רבינו למדין קרא לבנו הראשון על שם הדבר העיקרי אליו, ואמר כי גר הייתי בארץ נכרי', כדי שדבר זה יהי' לו ולבני ביתו לזכרון עולם שהוא רק גר בארץ נכרי', וירגיש א"ע שם כמו בין זרים, שלא להתחבר עמהם ולא להיות נמשך אחריהם ואחרי דיעותיהם, ורק אחרי הכנה זו הי' לו מקום להודות לה' על הצלתו מחרב פרעה, ולקרא את שם בנו השני אליעזר כי אלקי אבי הי' בעזרי ויצילני מחרב פרעה, כי רק בזה ישנה חשיבות להצלחו מחרב פרעה. עכדבה"ק ודפח"ח.

(נועם אליעזר פר' יתרו עמ' קנא)

חובת קהלות נפרדות והשלום המזוייף
רגשות לבי דחקוני גם עתה לקחת עטי ביד, להביע את צערי,

טהורה". מתי נאמר גם אנחנו לאלו האפוטרופסים, כמשל האומרים לצרעה, לא מעוקצך ולא מדובשך. מתי נאמר גם אנחנו כמו שאמר אבדהם אביהו ע"ה ללוט, "הפרד נא מעלי, אם וגו'". רואים אנו שזאת היא התרופה הכי טובה שמצא אברהם אבינו ע"ה הגדול שברופאי הנפשות, להמריבה שפרצה בין רועי מקנו ובין רועי מקני לוט, וכדי לקיים אל נא תהי מריבה וגו' בין רועי ובין רועיך, התרופה היא "הפרד נא מעלי".

יודע אני שלפני החפשים הנ"ל כמעט אסור לדבר דברים כאלו, כי לעוכר ישראל יחשב בעל רעיון "הפרד". ויש גם מהחרדים התמימים שמאמינים להחפשים שדוגלים בשם "שלום ואחדות" ויראים המה החרדים שלנו גם לחשוב מחשבות כאלו, שלא יכשלו חס ושלום בעון הפירוד. אולם אני הקטן על משמרתי אעמודה, שמה טוב ויפה עשו אחינו ב"טראנסיליוואניא ואונגאריא" בזה, ורואים אנו איך שהיהדות בין העדות החרדיות עלתה למעלה ראש. למוד התורה הולכת ועושה חיל גם בין הבנים הצעירים (ובמדה מועטת לעת עתה משפיעים בזה גם על העדות החפשיות המובדלות). "גם בגרמניא כפי הנשמע לא מצא הרופא הרוחני הגדול הגה"צ כו' ר' שמשון רפאל

אני הקטן כמוני לעורר את לב גדול כיוצא בו, האם אדע את אשר לא ידע הדרת כ"ג שליט"א בעצמו. אולם כבר אמרו חז"ל, אין אדם נתפס בצערו, וכבר אמרתי שרגשות לבי ועצבות רוחי דחקוני לכתוב לו דברים הללו, באשר נוגע הדבר גם לנו אנשי הפרובינץ, ואין אדם נתפס בצערו. לזאת אתו הסליחה, וארהיב בנפשי עוז לומר לו חזק, ונתחזק גם אנחנו. בו בהדרת כ"ג שליט"א תלויים גם אנחנו, והיה כאשר ירים משה (הגדול שמה) ידו וגבר ישראל. ואחר המחילה מהדרת כ"ג שליט"א אחזה נא דעתי העניה בעיקר שאלת הקהלות. ואשר לדעתי אחזה שבסבת החוצפה שמראים לנו הבעלי טובות החדשים, אשמים אנחנו בעצמנו, מה שנעשה אצלנו להרגל וטבע לשורר "מה יפית" לאלו הפושעי ישראל, מחללי שבתות, אוכלי נבילות וטרפות, בועלי נדות, כופרים בעיקר ר"ל, הם הם שתפסו מקום בראש בעדת היהודי בקהלה היהודית. הם הם הנעשים "לרועינו, מנהלינו, מנהיגינו, מדריכינו", והיהודי החרד רגיל כבר לעמוד כפוף ראש בפניהם, ולכבוד יחשב אצלו אם ידברו גם עמו.

עד מתי נמשיך בהרגל זה! מתי יקומו גם במדינתנו היהודים החרדים, ופילו ויפרקו מהם עול האפוטרופסים הזרים, ויתאגדו ויסתדרו בהסתדרות "מיוחדת

סופי מינות שלום, כי הפירוד הנדקיס מהרשעים הוא שלום בינם לאמיסם שנשמים). ידוע שה' שמו שלום, ואף על פי כן מצינו שה' איש מלחמה, ודוד המלך ע"ה אמר, הלא משנאיך ה' אשנא ובתקוממך אתקוטט, בפרט שה"הפרד" היא התרופה, "הכי טובה" שבתורה הקדושה ל"אל נא תהי מריבה"...

אמת ששואפים אנו לעת יתאחד כל באי עולם, עת תקוים נבואת הנביא ישעיה ע"ה וגר זאב עם כבש וגו'. אולם מתי יהיה זה, לעת תמלא הארץ דעה את ה'. מתי יגורו זאב עם כבש יחדיו, עת שהזאב לא יהיה עוד זאב יטרף, עת שיסור ממנו התאוה לטרוף ולבלוע חיים את הכבש התמים. אולם כל זמן שהזאב עוד זאב, וכל זמן שעוד טורפת היא, אל לנו להושיב אתו את הכבש, כי בעוד מעט יטרפהו חיים, והכבש ייהפך לחלק מהזאב. ואנו הולכים ומוסרים בידיים את הכבש התמים ביד זאב טורף, אנו ממנים את הזאבים הטורפים "לשומרים" על הכבשים התמימים, אוי ואבוי לנו על מצב כזה.

אפילו אם יהיו גם רועים תמימים עמנו במושב זה, אין אנו יכולים לסמוך עליהם, כי המקום מקום סכנה, מקום זאבים טורפים. ילכו עמנו הרועים התמימים הרועים הטובים במקום מרעה אחר, לא ינהלו אותנו במקום חיות טורפות,

הירש זצ"ל תרופה אחרת, ועשה נתוח כזה.

והאם זה פירוד יקרא, והלא להפריד בין האור ובין החשך הלא בראשית הבריאה עשה כן הבורא יתברך ויתעלה, להבדיל בין האור ובין החושך, כי אין נאה לאור וחושך להשתמש בערכוביא. לא פירוד יקרא זה רק אחדות, "לאחד ולאגד הטוב עם הטוב", שכל החרדים יקומו בלב "אחד" כאיש "אחד" לעבוד שכם אחד לה' אחד. וכי ההבדל הטוב מהרע לעון פירוד יחשב, הלא כלל היא אין אדם דר עם נחש... בכפיפה אחת.

רואים אנו בתורה הקדושה בפסוק וה' אמר אל אברם "אחרי הפרד לוט מעמו", ופירש רש"י ז"ל כל זמן שהרשע עמו היה הדבור פורש ממנו. ויעויין בדברי רבינו האור החיים הקדוש ובאר מים חיים בפסוק זה, ודברי הבאר מים חיים יכולים להשתמש להוראה גדולה להטוענים על זה טענת אחדות ותקון שאולי יתקנו את החפשי בהאחד עמהם, וככה אנו ובנינו ובנותנו הולכים ומקולקלים, והם כל שכן דפקרי טפי.

הרי שהשי"ת רוצה בפירוד כזה, פירוד הרע מהטוב, (ורמו ראמי נספר כליל תפארת על התורה מהגה"ק ר' ישעי' שור זלוק"ל נפסוק ויפרדו איש מעל לחייו אנרים

אחת היא לנו, להבדיל בין הקודש ובין החול ובין הטמא ובין הטהור. לא נשגיח על מיעוט הכחות. כי בעזהי"ת כח רב אתנו כח סייעתא דשמיא. וגם מקוים אנו שרבים מההמון התמים היו נמשכים אחרינו, לו היינו מעוררים אותם כראוי. ידע נא, שהדרת כ"ג שליט"א עוד רב גוברי' בעזהי"ת, וחביבים דבריו בעיני ההמון, ואמינא לי' חילך לאורייתא. הלאה הערכוביא הרעה, יבדל האור מן החשך, - הטהור מן הטמא - הרע מן הטוב - "ואך טוב ושלום על ישראל". ואחר בקשת סליחת כ"ג על שהנני מטרידו, הנני חותם בברכה וכבוד ואהבה.

הק' אליעזר זוסיא בהרהגה"ח מהרי"א זלה"ה פורטיגול.

(לבבן של ישראל עמ' 21-17)

סכנה גדולה הוא להניח את עוברי

עבירה בשלום

כי ימצא בקרבך וגו'. יש לפרש מה שנקט לשון כי "ימצא" (ולא אמר כי יהיה נקיק) על דרך מאמר חז"ל בפסחים (ו'): דלשון מציאה הוא על ידי חיפוש. וזאת רמז לנו התורה הקדושה כאן, שאסור להעלים עין מפושעי ישראל, ואל תאמר שלום עלי נפשי ומה לי לצרה הזאת לחפש ולגלות את העוברי עבירות ולהענישם, די לצרה בשעתה

לא יסמכו הרועים על כחם במקום סכנה כזו ר"ל.

כי אפילו אם נתפוס שגם בהקהל יחד עמהם לא רק הם יהיו האפוטרופסים הגמורים, כי בהקהלה ישתתפו גם שלוחינו שלוחי החרדים, חדא, אם ישתמש בערכוביא מי יודע מה יהיה בהמשך הזמן, וכעבור עוד כמה שנים מי יודע באיזה צורה תתלבש הקהלה היהודית המאוחדת. ודרכם של אנשי היצר הרע כמו היצר הרע ממש, שמתחלה נקרא הולך ואחר כך אורח ואחר כך נעשה לבעל הבית גמור רחמנא ליצלן, כמאמר חז"ל. וגם הרי אורחים כאלו מוזרים לנו, ואם לא נבדל מהם מי יודע אם בהמשך הזמן לא ייעשו לבעלי הבית גמורים ח"ו, והלא כבר הם מנסים א"ע לזה, וכבר בולטת שאיפה זו מצדם. ה' יהיה עמנו.

יודע אני גם כן מה שאחדים

מהחרדים אומרים, שבמדינתנו אי אפשר זה, יען מועטים המה החרדים. אולם אני אומר על זה מאמר דוד המלך ע"ה, טוב מעט לצדיק מהמון וגו', כי האם עצה טובה היא למי שיש לו "מעט" כבשים תמימים, להוסיף להם זאבים כדי שירבו נכסיר וירבה עדרו!... ועל כזה נאמר והיה ראשיתך מצער ואחריתך ישגא מאד.

תענית שגוזרים על הצבור מפני הצרות, בית דין והזקנים יושבים בבית הכנסת "ובודקים" על מעשה אנשי העיר וכו' ומסירין המכשולים של עבירות, ומזהירין "ודורשין וחוקרים" על בעלי חמס ועבירות, ומפרישין אותן, ועל בעלי זרוע, ומשפילין אותם, וכיוצא בדברים אלו וכו', יעויין שם.

(נועם אליעזר, פר' שופטים עמ' רס"ד).

האחדות היא מצוה רק אצל דבר מצוה

בן יצהר בן קהת בן לוי. ופירש רש"י ז"ל ולא הזכיר בן יעקב שבקש "רחמים" על עצמו שלא יזכר שמו על מחלוקתם שנאמר (נלאשית מ"ט) "ובקהלם" אל תחד כבודי וכו'. יש לדייק לשון תורה הקדושה בלשון יעקב אבינו שאמר "ובקהלם" וגו' הלא קהלה הוא לשון אחדות, ואם כן הו"ל לומר ובמחלוקתם או בתלונתם וכו'. גם הלשון "אל תחד" כבודי צריך ביאור, והל"ל אל יזכר ויש לדרוש בזה רעיון והוראה לדורות, כי הנה מדרך בעלי המחלוקת לעשות קהלות קהלות, ואחר כך צועקים שמי שנפרד מהם הוא בעל מחלוקת יוצא מן הכלל והם הכלל. וגם צועקים וקוראים את קהלתם בשם "אחדות" שכל אחד יתכלל עמהם, יכנס בחבורתם, כי זהו האחדות לשטתם, ומרעיש עולמות

כשיזדמנו לידי העוברי עבירה, ולמה לי לחפשם ולבערם. אבל האמת אינו כן, כמו שמצינו בש"ס (גיטין נ"ו). בההוא עובדא דאב ובנו שחטאו ביום בכיפורים ובדקו ומצאו אותם והביאום לבית דין וסקלום וכו', הרי לך שחפשו אחרי בעלי עבירה להענישם, כי באמת סכנה גדולה הוא להניח את עוברי עבירה בשלום, כי זה דרכם כסל למו שמקודם הם פושעים בנפשותם, ואחר כך הולכים ומסיתים ומדיחים את אחרים. וגם בלאו הכי, בזה שמניחים אותם לחטוא בנפשותם, הם גורמים רעה לכל העולם, כמאמר חז"ל (קידושין ל"ט): לעולם יראה אדם את עצמו ואת כל העולם כולו וכו' עשה עבירה אחת מכריע את עצמו ואת כל העולם לכף חובה, נמצא שהפושעים הללו מזיקים לכל העם הקדוש, על כן צריכים בני ישראל שלא להעלים עין מהם, לחפש אחריהם, למצוא את הפושע, ולעשות בו משפט הכתוב, אם אי אפשר להחזירו למוטב. וזה שאמר הכתוב, "כי ימצא" בקרבך וגו', פירוש שימצא לך על ידי חיפוש (וכפירוש רש"י נהפסוק (נפרשת מקץ) הנמצא כזה, אם נלך ונבקשנו הנמצא כמוהו) דייקא, ולא רק אם יזדמן לך, כי אם תחפש אחרי הפושעים לבערם מכרם בית ישראל אם אי אפשר לך להחזירם למוטב. ויעוין בשלחן ערוך או"ח סי' תקע"ו בסופו מה שכתב המחבר בענין זה וזה לשונו, בכל יום

מהם ניכרת אהבתך "אהבת חנם" (רצוני לומר כי אתה אוהב אותי כל כך כי חושב אתה שאני תלמיד חכם וצדיק, לדאבוני טרם נתקיים בי הדבר, וממילא היא אהבת חנם, בכל זה מצווים אנו לאהוב כל איש ישראל חוץ מהאפיקורסים ומסיתים ומדיחים, יעוין בספר חפץ חיים בשם אבות דרבי נתן שנאמר שם (כז), רק מפני טרדות ויסורים שונים שעברו עלי בעוה"ר לא השבתי לך. ועתה זו תשובה, דבר ממשי ממצבי לעת עתה טרם יכולתי לכתוב לך, תקותי להשי"ת אדון כל ולב מלכים ושרים ביד ה' שיעזרני בקרוב.

(כנפי יונה, עמוד נ"ט).

את המינים והאפיקורסים מוכרחים לחתוך לגמרי למען לא יבא שום צער ונזק לשאר ישראל

וראיתי אחר כך בסה"ק פאר ישראל מאדמו"ר קדוש ישראל מבוהוש זצוק"ל שג"כ כתב כדברים אלו, וזל"ק: ויחר למשה מאד ויאמר אל ה' אל תפן אל מנחתם וגו', ויש להבין דבכל מקום שחטאו ישראל מצינו שעמד משה בתפלה להמתיק הדינים מעליהם, וכאן לא די שלא המתיק, אלא עוד הביא עליהם דינים ובקש אל תפן אל מנחתם וכו'. ואך הענין הוא שקרח בחי' אפיקורסות נזרקה בו, כדאמרו ז"ל (תנחומא ר"פ קרח) שקרח טען שמששה בדה חוקי

בשם היפה והנאה "אחדות". ועל כן צריכים זהירות יתרה שלא להכשל בעון קהלה ואחדות כזו, מחלוקת עם התורה בשם אחדות. וכמאמר הידוע מרבינו מהר"י בעש"ט הק' זי"ע ועכ"י בפ"י התוס' (שנת עה. ד"ה שומט) במאמרם ז"ל "שוחט" (נשנת) משום מאי חייב, רב אמר משום "צובע", דאשוחט דעלמא קאי, שרמז בזה על השוחט דעלמא הוא היצר הרע, חייב (כמחז"ל סוטה נב.) לעתיד לבוא מביאו הקב"ה ליצה"ר (ושוחטו) משום צובע, שצובע העבירה בצבע של מצוה. וכן במחלוקת על האמת צובעים בעלי המחלוקת את המחלוקת בצבע של אחדות, ואומרים שהם הקהל בעל האחדות, ומי שנפרד מהם יוצא מהקהל וחולק על האחדות, וכמו שאמרו עדת קרח ומדוע 'תתנשאו' על 'קהל ה'', קראו את עצמם קהל ה', ומי שאינו עמהם הוא המתגאה.

(נועם אליעזר, פר' קרח עמ' נ"ד).

מצווים אנו לאהוב כל איש ישראל חוץ מהאפיקורסים

כבוד אהובי כבני האברך המופלא ומופלג בתורה ויראה מצוין במדות כש"ת מר יונה נ"י ויזרח ע"ע. שלמא רבא! אהובי בני, סלח נא לי על אשר לא עניתך זה איזו זמן על מכתביך החביבים, האמן לי כי חביבים עלי מאד דברים אשר

אין להתפעל כלל אף אם יעמדו כל העולם כנגדו

והנה כבר הובא כמ"פ בספרינו בשם ספה"ק, שסיפורי התורה הם לא רק מהעבר כי אם תורת חיים ונצחיים לתמיד, כאשר מאריך בזה בסה"ק תולדות יעקב יוסף, וכמו"כ ממעשה נח יש לנו להוציא לקח מוסר לדורותינו, שלא להתפעל מכל העולם, אלא להתחזק ולהתאמץ בדרך התורה המסורה לנו מדור דור, ולא כאותם הפתאים האומרים שנשתנו העתים ואינו מן הנמוס לפרוש ולהיות נבדל מכל העולם והנהגותיהם, כי אם עלינו ללמוד מנח, אשר לבדו הלך נגד העולם כולו, וצדיק יחיד הי' בדורותיו, וכמאה"כ "איש" צדיק, שמורה ע"ז שהי' איש יחיד לבדו בצדקתו בדורותיו. וח"ו אילו הי' נח מתפעל להיות נמשך אחריהם, הלא כבר לא הי' העולם קיים, ורק ע"י שהלך לבדו נגד כל העולם, ולא נתפעל מהם, עי"ז נתהווה ונתקיים העולם מחדש, כאשר הוא ובניו ואתו עמו כל החיות והנבראים נצלו ולא נשחתו כליל בגזירת והנני משחיתם וגו', ומהם נמשך שוב העולם.

ובזה אפשר לפרש את הכתוב (מסליס קיט, נג) לעולם לא אשכח פקודיך כי בם חיינני, פי', לעולם, בשביל מה שיאמרו העולם ויתלוצצו עלי על מה שהנני מתנהג שונה

התורה מלבדו, וכדי להוכיח זאת שאלו טלית שכולה תכלת האם חייבת בציצית, וכן אם בית מלא ספרים חייב במזוזה, וכשהשיב לו משה שחייבים שחק ממנו וא"ל דברים אלו לא נצטויות עליהם ומלבך אתה בודאן, דאפשר טלית של מין אחר חוט אחד של תכלת פוטרה, זו שכולה תכלת לא תפטור א"ע, ור"ל כי טעם חוט התכלת למען יזכור עי"ז במצות ה' וכאמרם ז"ל (פולין פט). תכלת דומה לים וים לרקיע ורקיע וכו' לכסא הכבוד, וא"כ כ"ש כשהטלית כולה תכלת יזכור יותר. וכן טעם המזוזה הוא למען יזכור את ה' בבואו ובצאתו, וכ"ש כשהבית מלא ספרים. ובזה הסית את ישראל לבלתי שמוע לחוקי התורה, וכיון שראה משה שמינות נזרקה בהם וחש פן יסיתו וידיחו את כל ישראל, וכמאמרם ז"ל (ענינה זרה כו): שאני מינות דמשכא, ולכן לא רצה להמתיק הדינים מעליהם, ואדרבה צוה להבדל מהם לבל תתרבה הספחת ח"ו בכל עדת ה', והם ירדו שאולה. ומשל למה הדבר דומה, לאדם הבא אל הרופא עם מכה או דלקת באיזה אבר, וכאשר חש הרופא לבל תתפשט הדלקת לשאר אבריו ויסתכן ח"ו, הרי הוא מוכרח לחתוך לגמרי אותו אבר למען לא יבא שום צער ונזק לשאר אבריו ח"ו, עכלה"ק.

(נועם אליעזר, פר' קרח עמ' ס"א - ס"ב).

התורה יוושעו בני"י ויזכו להגאולה השלימה בבנין בית המקדש, והוא הנרמז לו, והאבן הזאת (דייקא), שנתאחדה ע"י התורה, יהי בית אלקים, כי ע"י שיתאחדו בני ישראל בקדושת התורה יזכו לבנין ביהמ"ק שתבנה בב"א.

(נועם אליעזר ויצא עמ' ר"ט)

ומתבדל מהם וממנהגיהם, בשביל זה עוד לא אשכח פקודיך להתפעל ולהמשך אחריהם, כי אדרבה כם חייתני, כי עי"ז שלא נמשך נח אחרי אנשי העולם בזה נתקיים העולם שנשאר הוא ובניו בחיים, וממנו נמשך העולם עד ימינו אלה.

(נועם אליעזר פר' נח עמ' מ"ח)

שלום עם הרשעים הוא שלום מזויף בפרש"י ז"ל, בשלום, מן החטא, שלא אלמד מדרכי לבן.
הנה יסוד גדול ביסודי הדת השמיענו כאן רש"י ז"ל, ובדבריו נמצא תשובה נגד המתחברים לעדת החטאים ורוממות השלום טענה בפיהם, ובאמת ההתחברות לעושי רשעה היא שלום מזויף, המביא את המתחברים לפירוד, להתפרד ח"ו מה' אלקים חיים.

וזהו שמפרש רש"י ז"ל, "בשלום", ומהו השלום האמיתי, כאשר הוא שלום מה ששלם מן החטא ואין בו מדרכי לבן הרמאי.

אף בעניני חסד אין להתחבר עם הרשעים

ונקט הלשון "מדרכי" לבן, וידוע שלשון "דרך" רומז על גמילות חסדים ע"ד שאמרו חז"ל (ב"ק ק.) את הדרך זו גמ"ח, גם תיבת "לבן" רומז על חסד כנודע, כדי לרמז לנו נגד המורים היתר לעצמם

אחדות שהוא נגד התוה"ק אינו קרוי "אחדות" אלא "פירוד"

גם... נרמז בזה נגד התועים והמתעים האומרים לאחד את ישראל תחת דגלים וכתות שונים, והם מסירים את לב ישראל מדרך התוה"ק, וחושבים לאחד ולקיים את אומתנו בלא התורה ח"ו, אבל באמת כתות הללו מקורם ושורשם בפירוד, בסטרא דמסאבותא הנקראת בזוה"ק (ח"ג קי.) עלמא דפרודא, ועל כן המה גרמא בנזקין בכל האסונות הבאים על עם ישראל, ורק דרך תורתנו הקדושה, היא תשכון לנו אור, להדריכנו בדרך האמת, ורק אור התורה מסוגלת לאחד את כל ישראל להיות כאיש אחד בלב אחד.

וזהו שרמז הקב"ה ליעקב אבינו ע"ה שמקודם היו י"ב האבנים נפרדות זו מזו, ורק ע"י מעמד הר סיני שהראהו בחלומו, נתאחדו האבנים, להורות כי רק קבלת התורה מאחד את לב בני ישראל, ורק ע"י אחדות כזו המיוסדת על יסודות

במה שכתבנו בעז"ה לפרש בפ' (מהללס כט, יא) ה' עוז לעזמו יתן ה' יברך את עמו בשלום, שתיבת עוז פירשו חז"ל (זנחיס קטו, ועי' שפ"ר ג, י) על התורה, ואמר הכתוב ה' עוז לעזמו יתן ועי"ז יברך את עמו בשלום, כי רק שלום כזה הבא אחרי יסוד קבלת התורה נחשב כברכה, לא כן השלום והאחדות שאיננו מיוסד על יסודי התורה, ששלום כזה מקורו בפירוד ח"ו, בפירוד מה' אחד, ואינו שלום מבורך, אלא שלום מקולל. וקרא את התורה בשם עוז, כי אף כי לדרכי השלום צריכים להיות רך כקנה, אבל לא כן כאשר הדבר נוגע להתורה, שאז צריכים לאחוז במדת "עוז" ועזות דקדושה, ורק באופן כזה נאות מדת השלום.

וזוהו שאמר הכתוב ואהבת לרעך כמוך, אבל רק באופן של אני ה', אבל לא כאשר ואהבת לרעך סותר את ואהבת את ה' אלקיך. ובכלל מצות ואהבת לרעך כמוך נכלל גם אני ה', דהיינו מצות ואהבת את ה' אלקיך, כי הרי גם הקב"ה נקרא ריעך, כמו שפרש"י ז"ל (שנא לז). במאמר הלל דעלך סני לחברך לא תעביד, ריעך וריע אביך אל תעזוב (משלי כ, י), זה הקדוש ברוך הוא, אל תעבור על דבריו, שהרי עליך שנאוי שיעבור חבריך על דבריך וכו'.

להתחבר לעושי רשעה בדברים שלפום ריהטא אינם נוגעים לדרכי התורה, כי הם רק דברים של חסד וכדומה, ועי"ז רמז רש"י ז"ל בלשונו, בשלום מן החטא שלא אלמד "מדרכי לבן", שאף בגמילות חסדיו לא יהי' לי קשר עמו, כי מרשעים צקיגים להתרחק לגמרי אף בדברים שאינם נוגעים רק לעניני חסד גרידא.

חס ושלום ליהנות מהם לחינוך הילדים, כי כח הפועל בהנפעל ומכאן סמך לאזהרת רבותינו הקדושים שלא ליהנות כלום מעושי רשעה, ובפרט לתינוקות של בית רבן, כי כח הפועל בהנפעל, והנאתם פועל לרעה על נפש המקבל מהם.

וזוהו המרומז בלשון רש"י ז"ל שלא "אלמד" מדרכי לבן, רצ"ל שלא למדתי תורה מסיבת "דרכי" לבן, דהיינו מסיבת גמילות חסדיו וכיו"ב, כי לימוד כזה מזיק להנפש, ולימוד התורה"ק צריכה להיות על טהרת הקודש דוקא.

(נועם אליעזר פר' ויצא, עמ' רי"ט)

אהבת ישראל צ"ל ביחד עם שנאת הרשעים

עוד יתבאר סמיכות מאמר אני ה' למצות ואהבת לרעך כמוך,

וראה והתבונן בקדושת שבט לוי, שמקור מחצבתו הוא מקור החד, כי הרי יסודו מהמילדות העבריות יוכבד ומרים שמסרו א"ע בשביל להחיות את ילדי ישראל ולספק להם מים ומזון, ובשכר זה ויעש להם בתים בתי כהונה ולוי' (עי' שמות א, נב), והם דוקא היו אשר נאספו אל משה רבינו בעמדו בשער המחנה ויאמר מי לה' אלי (שמות לב, ט) כדי לנקום את נקמת ה' מהעוברים בריתו, כי אהבם ישראל ושנאת הרע מכורכים והולכים משולבים יחד.

ומדת החד שהיא מדה קדושה ונשגבה, צריכים להזהר בה שלא להשתמש עמה כאשר נוגע אל רשעים, וע"כ יש חסד שהוא לשון חרפה (עי' רש"י להלן כ, יז), וכמו שכ' באוה"ח הק' בפ' (דברים ז, טז) לא תחוס עינך עליהם, ע"ד אומרו (משלי יב, י) ורחמי רשעים אכזרי, פי, אין זו ממדות הטובות אלא מדה רעה, ולזה מזהיר נגדיות מדה טובה, כי במה שלפנינו אינה אלא רעה וכו' יעוי"ש, כי מדת החד ואהבת רעים צריכים להיות מיוסדים על "אני ה'", ורק אז הם מדות טובות ומשובחות.

(נועם אליעזר פר' קדושים עמ' צג-צד)

ואמר הכתוב (תהלים נז, י) אוהבי ה' שנאו רע, דאוהבי ה' המקיימים מצותו ית"ש ואהבת לרעך במוך, לאהוב את כל איש מישראל, צריכים גם להזהר שהרע ישנאו, כי אהבת ישראל צריכה להיות ביחד עם אהבת ה', וצריכים להזהר שהרעות לא תגרום לרעות ח"ו, ואדרבה מתוך אהבת ישראל צריכים להגיע לשנאת הרע, הן של עצמו, וגם של רעהו, כי אהבה האמיתית היא כאשר מרחם על האדם גם ברוחניות, להצילו ולהפרישו מהרע, ולהשניאו עליו^ח.

ללחום נגד הרשעים ולא לקרבם מתוך רחמנות

שומך נפשות חסידיו "מיד" רשעים יצילם, שאפילו כאשר הרשעים פורסים יד לשלום ולהתקרבות עם יראי ה' יצילם ה' מזה, כי בשעה כזו שהם מבקשים שלום, צריכים להתרחק מהם ביותר, כי השלום עם רשעים הוא של שקר, ואין כוונתם בזה אלא לחבל בנשמות ישראל הכשרים. וכבר כתב רש"י ז"ל בפ' (דברים יג, ט-י) כי יסיתך אחיך וגר לא תאבה לו, לא תהא תאב לו, ולא תאהבנו, לפי שנאמר ואהבת לרעך כמוך, את זה לא תאהב ולא תשמע אליו בהתחננו על נפשו למחול לו וכו'.

ח. ועיין עוד בס' ויואל משה (מאמר א' סימן קע"ח).

מפלגה דתית, כאילו יש ח"ו מציאות להיות שייך לעם ישראל גם בלי התורה ח"ו היל"ת. וכנגדם אמרה התורה, "הקהל" חוקה אחת לכם, רצ"ל שמציאות הקהל וקיבוץ האומה הישראלית היא רק ע"י אשר חוקה אחת לכם, והתורה ומצותי הקדושים אינם דברים פרטיים שמי שרוצה ישמרם, אלא זהו יסוד הקהלה וקבוץ האומה, אשר השי"ת עשה אותנו לעם בהתורה שנתנה לנו מאת ה' מן השמים, וכל א' מהאומה אחראי וערבאי עבור כל האומה (עי' סוטה לו:), ורק בקבלת וקיום התורה וערבות שמירתה, נעשה הקומה של האומה הישראלית שלימה, ורק בזה מתקיים לעד.

...וכנגד המתפקדים האומרים שאינם רוצים לבטל מעליהם עול התורה לגמרי, אלא להקל קצת, ולשנותה לפי רוח הזמן ח"ו, אמר כאן הכתוב, חוקה אמת וגו' חוקת "עולם לדורותיכם", רצ"ל שהתורה היא נצחית, ואחת היא, ואינה מקבלת שינוי, ולא תהא מוחלפת, אלא נצחית חוקת עולם לדורותיכם, וכמו שכתב רבינו הגדול הרמב"ם ז"ל בפ"ט מהל' יסודי התורה הלכה א' בתה"ד, וזלה"ק, ונאמר (דברים כט, כח) והנגלות לנו ולבנינו עד עולם לעשות "את כל" (י"ל לנפוש מקונות מכמים) דברי התורה הזאת, הא למדת שכל דברי תורה מצווין אנו לעשותם "עד

נגד שיטת "הלאומיות" של הציונים והמזרחיים

הקהל חקה אחת לכם ולגר הגר חקת עולם לדורותיכם וגו' לפני ה'.

לכאורה תיבת "הקהל" נראה כשפת יתר. גם יל"ד למה נכתב

כל הכתוב הזה, אחרי שכבר אמר בהכתוב הקודם וכי יגור אתכם גר או אשר בתוכם וגו' כאשר תעשו כן יעשה.

ועלתה בדעתי העני' שהכתוב בא כאן לרמוז נגד תרבות

אנשים חטאים שעמדו בדורות האחרונים האומרים ככל הגוים בית ישראל, וברצונם עקרו שורש קדושת האומה הישראלית, לומר שיסוד אומתנו הוא ח"ו כיסוד כל האומות בקיבוץ מדיני או שפה משותפת, המאחד אותם לעם, ומכחישים בקדושת האומה שיסודה רק בקדושת התורה, שהקב"ה בחר בנו ועשה אותנו לעם מיוחד אליו לעבודתו ית"ש, וחיי עולם נטע בתוכנו, וקדושת ישראל היא המאחדת אותנו לעם, וכדברי רבינו, סעדי' גאון (ספר אמונות ודעות מאמר ג' אות ו') שאומתינו בני ישראל אינה אומה אלא בתורתי, ולפי דעתם המטופשת יהא קיום הדת רק ענין פרטי של מי שרוצה בה, ואחריהם נגררים גם משפלי בעלי הדת, שעשו מהדת ענין מפלגתי,

ז"ל בפ' (להלן טז, ה) בוקר ויודע וגו', אמר להם משה גבולות חלק הקב"ה בעולמו יכולים אתם להפוך בוקר לערב כן תוכלו וכו'.

וגמור אומר ככם כגר יהי' "לפני ה'", יתפרש ע"ד פרש"י ז"ל בפ' (שמות ג, ג) לא יהי' לך וגר על פני, כל זמן שאני קיים שלא מאמר לא נצטוו על ע"א אלא אותו הדור. ועד"ז אמר גם כן אחרי שהזהיר לנו על כל המצות שהם לדורותיכם, אמר ככם כגר יהי' "לפני ה'", כי שם הוי' ב"ה תורה על ה' הוה ויהי' (יע' טו וסו"ע אר"ט ס' ה') לנצל לעולמי עולמים. וזהו "לפני ה'", שיתפרש כמו על פני, דהיינו כל זמן שאני קיים, דהיינו שהתורה היא בלי השתנות לדורי דורות, ובזה שתשמרו את התורה נצחית, תהיו גם אתם קיימים ונצחית לפני ה', כי קב"ה אורייתא וישראל חד אינון (עי' זוהר ס"ג עג), וכמו שהקב"ה חי וקים לעד כן תורתו "הקדושה" ("קדוש" לעולם קיים, עי' סנהדרין נג) היא נצחית וישראל שומרי התורה הם עם נצחי לפני ה' תמיד. (ועיין באמונות ודעות להר"ג (סס) שכתב בסגנון זה להיפך, דכיון שאמר הבורא שהאומה תעמוד כימי השמים, והרי אין אומה הישראלית אומה אלא בתורותי, וע"כ בהכרח שתורותי עומדות כימי השמים והארץ, יעו"ש).

(נועם אליעזר פ' שלח עמ' רלב-רלד)

עולם", וכן הוא אומר "חקת עולם לדורותיכם" וכו', לפיכך אם יעמוד איש וכו' או שאמר שאותן המצות שנצטוו בהן ישראל אינן לעולם ולדורי דורות אלא מצות לפי זמן היו, "הרי זה נביא שקר" וכו', ומיתתו בחנק וכו' שהוא ברוך שמו צוה למשה שהמצוה הזאת "לנו ולבנינו עד עולם", ולא איש א' ויכזב (נמדנר מ, יט), עכ"ל הק.

כי רק חוקים הנעשים בידי אנשים בשר ודם יש מקום או זמן לשנותם, וגם כאשר קבעוהו בהדורות הקודמים, יתכן שאחריהם יבוא כאלו שיחליטו שאין החוקים הללו מתאימים ושייכים לזמנם ומקומם, ולפי רוח המקום והזמן כן צריך לשנותם, אבל מצות התורה הקדושה אשר ניחנו לנו מהקב"ה, קורא הדורות מראש, ע"י נביאו נאמן ביתו, אשר הקב"ה העיד עליו, לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא, ואף דבר א' לא אמר מפי עצמו, והוא אמר בשם ה' והנגלות לנו ולבנינו עד עולם, אין מי שיתחכם על הקב"ה בורא העולם, ויהי' לו הכח והרשות לשנות אפילו דבר קטן א' מתורתנו הקדושה, אשר כל" התורה חוקותי ומשפטי וכל פרטי ודקדוקי הכל מפי הקב"ה נמסרו לנו, ואין מקום להעלות על הדעת שאנשים מגושמים בני תמותה יוכלו בשכלם המגושמת לשנות אפילו כל דהו, וכלשון רש"י

(סוכה נב) לעתיד לבא מביאו הקב"ה ליצה"ר ושוחטין משום צובע, שצובע העבירה בצבע של מצוה.

וכן במחלוקת על האמת צובעים החולקים את המחלוקת בצבע של אחדות, ואומרים שהם הקהל, הם בעלי האחדות, ומי שנפרד מהם יוצא מהקהל וחולק על האחדות, וכמו שאמרו עדת קרת ומדוע "תתנשאו" על "קהל ה'", קראו את עצמם בשם קהל ה', ומי שאינו עמהם הוא המתגאה.

ולזה בקש יעקב אבינו שהוא השורש של כלל ישראל, "בקהלם" דייקא, בקהלה כזו שנקהלים לעשות כלל לעצמם, קהלה נפרדת מהמנהיג וצדיק הדור האמיתי שליח ה' משה רבנו, אלא שהם קוראים אותה קהלה, אבל באמת קשר רשעים אינו מן המניין (סנהדרין נו), אל תחד כבודי, נקט תבת "תחד" מלשון אחדות, דהיינו שבאחדות של שקר כזו אל תחד כבודי.

להשתמש במדת הגאווה נגד הרשעים ואפשר להמשיך לפרש בזה גם לשון "כבודי", כי הנה אף שבדרך כלל צריכים להשתמש במדת ענוה, אולם בענין כזה צריכים להשתמש במדת יגבה לבו בדרכי ה' (דה"צ ז, 1), שאין כבודי להתכלל בקהלם, ונעלה אני בעזה"ת מהם ומהמונם, וזהו

קשר של רשעים אינם מן המניין בפרש"י ז"ל, בן יצהר בן קהת בן לוי, ולא הזכיר כן יעקב שבקש רחמים וכו' שנאמר (בראשית מט, ו) ובקהלם אל תחד כבודי וכו'. יש לדייק בלשון התורה הקדושה במאמר יעקב אבינו ע"ה "בקהלם" וגו', הלא קהלה היא לשון אחדות, והו"ל לומר ובמחלוקתם או בתלונתם אל תחד וכו'. גם הלשון אל "תחד" כבודי צ"ב, והו"ל אל יזכר.

ויש לדרוש בזה רעיון והוראה לדורות, כי הנה מדרך בעלי המחלוקת לעשות קהלות לעצמן, ואח"כ צועקים שהם הכלל, ומי שנפרד מהם הוא בעל מחלוקת ויוצא מן הכלל. ובשמה היפה של "אחדות" הם מרעישים עולמות בצעקות ותביעות שכל א' יתכלל עמהם ויכנס בחבורתם, כי לשיטתם רק קהלתם היא האחדות, וע"כ צריכים זהירות יתירה שלא להכשל בעון קהלה ואחדות כזו, שבאמת היא מחלוקת עם התורה בשם אחדות.

וכמאמר הידוע מרבינו מהר"י בעש"ט הק' זי"ע ועכ"י (בן פורת יוסף עמ' קכו דפוס פיעטרעקוב) כפי' התוס' (שנח עה. ד"ה שומע) במאמרם ז"ל שוחט (שנח) משום מאי חייב, רב אמר משום צובע, ופירשו בתוס' דאשוחט דעלמא קאי, שרמז בזה על היצה"ר שהוא שוחט דעלמא, וחייב נכמחז"ל

חסידים (תהלים קמט, א), אשר המה בבחי' ישמח "ישראל" "בעושיו", שהם משתמשים בשתי המדות הנ"ל ביחד, מצד אחד במדת ויגבה לבו בדרכי ה' המרומז בשם ישראל המורה על שררה (כנאמר נמו"ק (נלאשית ל, כט) כי שרית וגו'), ובעושיו מורה על מדת ענוה, שבמדת ענותנותם זוכרים ומודים תמיד דלית להו מגרמייהו כלום, וכל חיותם שפעם וקיומם באה מהקב"ה בכל רגע ורגע ובכל פרט ופרט, וע"ז יורה לשון "בעושיו" שהוא לשון הוה, וכמאמר (נכח קר"ט לשמית) המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית, כאמור (תהלים קל, ז) "לעושה" אורים גדולים כי "לעולם" חסדו, דהיינו שהשי"ת מחדש בטובו בכל יום תמיד בהשגחה פרטית את מעשה בראשית, וכמו "שעושה" אורים גדולים ומחדשם תמיד, כן "כי לעולם חסדו", שמחדש חסדו להאירו לעולם בכל רגע ורגע בהשגחה פרטית. בני ציון יגילו "במלכם", כי הם מקבלים עליהם עול מלכות שמים בשמחה, בבחי' "יגילו ברעדה", והם הם בני ציון היקרים האמיתיים, לא אותם המעבירים ופורקים עול מלכות שמים מעליהם, כי אם אותם אשר יגילו "במלכם" דייקא, שמקבלים עליהם עול מלכות שמים, הם הם בני ציון היקרים הממולאים בפז, אשר יזכו שהקב"ה יעביר מעליהם עול

"ובקהלם" (נכינו אליהם) אל תחד "כבודי" (מינוי אל המדבר גפני עזמו), דהרי אין מכבודי להתייחד עמהם ולהתייחס בהם.

אחדות עם הכופרים - זהו עירוב טוב ברע

ומכאן תשובה לאותם המתערבים עם כופרים בתורה ומתעבים א"ע בשם מצות אחדות ישראל, אמנם על אחדות כזאת כבר ביקש יעקב אע"ה רחמים על עצמו, "בקהלם" אל "תחד" כבודי, כי אף שהאחדות בפנ"ע היא מצוה גדולה, אמנם רק אצל דבר מצוה, ולא ח"ו בדבר עבירה עם כופרים בה' ובתורתו, כי אז האחדות לעצמה היא ג"כ עבירה גדולה, ויעקב ביקש רחמים כל "ייתיחד" שמו על עדת קרח כדי שלא יתערב באחדות כזו, כי אין זאת אחדות רק ערבוביא, עירוב חושך עם אור, והקב"ה בתחלת הבריאה העמיד והציב את הבריאה להבדיל בין האור ובין החושך שלא יהיו משתמשים בערבוביא (יע"י רס"י נלאשית א, ג), ושימוש האור והחושך בערבוביא הוא ביטול סדרי מעשה בראשית שברא השי"ת.

אלו המתבדלים מהכופרים הן המה "בני ציון" האמיתיים

יהי רצון שיחננו השי"ת להיות בקהל ה' האמיתי, תהלתו בקהל

מלכויות ויזכו לגיל במלכם במלכות
שמים (יעו' אבות פ"ג מ"ה) בב"א.

(נועם אליעזר פר' קרח, עמ' רמו-רמח)

דברי הרשע יש לפרש תמיד לרעה
ודבריו ז"ל מובנים ביותר עפ"י
דברי חז"ל שהבאנו לעיל,
בכולהו לא תפיש למדרש (לגנאי) לבר
מבלעם הרשע דכמה דמשכחת בי'
(לגנאי) דרוש, כי המוחזק לרשע, אף
אם אומר לפעמים דבר ישר, מוטל
עלינו שלא להאמינו, כי יודעים אנו
שרשע הוא, וכדי שלא לגרור
אבתרי' תולין הקלקלה במקולקל,
שמסתמא אין דבריו כפשוטו,
וצריכין להבין דבר מתוך דבר לפרש
כוונתו לרעה ולגאוה^ט.

[ובזה יש לפרש הפ' שאמר דוד
המלך נעים זמירות ישראל
בתהלים (קט, קד) מפקודיך אתבונן על
כן שנאתי כל אורח שקר, דלכאורה
למה תפס לשון אורח ולא דרך, לשון
המורגל בכ"מ, וגם מהו ההמשך
מפקודיך אתבונן, "על כן" שנאתי כל
אורח שקר. ויש לפרש ע"ד ששמעתי
מאבי מורי הרב ז"ל בשם הזוה"ק (ע'
זוה"מ ח"ג פ"ח ע"א) שתבת אורח מורה
על דרך שאינו ישר, דרך מעוקם,

והנה הרשע כשרואה שאם יראה את
פניו כמו שהוא בדרך מישור (צאופן גלוי
וידוע, שזה נקרא דרך מישור), ובגלוי יקראך
ללכת בדרכו, לא תשמע לו ולא
תאבה ללכת עמו, אזי הוא מסתיר את
רשעתו ומדבר טוב על ישראל
ומשבח את ההיסטארי"א של תורה
(כי לפי רשעתו הוא קורא את המורה בשם ספר של
מולדות וסיפורים) ונעשה לעסקן במצות,
ובזה רוצה לתפוש את העולם
ברשתו, וזה נקרא אורח שקר,
שהשקר שבפנימיותו איננו גלוי ואינו
אומרו בפירוש, רק בדרך עקש
ופתלתל, באורח מעוקם, שאיננו ניכר
וידוע. ולדבר זה צריכים "בינה"
להיות מבין דבר מתוך דבר, אם
הרשעות והשקר המוטמן ומעוטף
בתוך דבריו של הרשע. ויען כי
סגולת התורה ללמד לאנוש בינה
כמאה"כ (משלי ח, יד) אני בינה וגו',
לזה אמר "מפקודיך אתבונן" (אם היינו
הנכונה), על כן שנאתי לא רק את הדרך
שקר היינו השקר הגלוי, כי אם גם
אורח שקר, כשבא הרשע בשקרו
בעקיפין, גם אז מפקודיך אתבונן
להבין דבר מתוך דבר את השקר
המעוטף בדבריו, וע"כ שנאתים
והתרחקתי מהם. וכמדומני שעל דרך
זה פירשו מפרשי התורה את הפ'

ט. וכ"ה מפורש בדברי הרמב"ם על המשנה באבות (פ"א מ"ז) הוי דן את כל האדם לכף
זכות, דלגבי רשע כשיראו שעושה מעשה "שכל ראיות מורות שהוא טוב" יש לדנו
לכף חוב, שכוונתו היתה לרעה, ולהישמר ממנו.

של רשעים רעה היא אצל הצדיקים, בי כן דרך הרשע כשרואה שלא ישמעו אליו כשידרוש "בפירוש" להדבק ברשעתו, יסתיר כוונותיו ויערים במעשיו לחנוף את היראים ולברכם בפה רך כדי ללכד את התמימים ברשתו, ולכן צריכים להזהר מברכותיו וטובותיו יותר מקללותיו, כי בקללותיו יודע האדם להזהר ממנו, לא כן בברכותיו וטובת הנאותיו. ולכן אמרו ז"ל (גיטין מה:): ס"ת שכתבו מין ישרף, כי בספרי תורה שלו יותר קל לו לצוד נפשות תמימים ברשתו ח"ו.

ובזה ביאר באוה"ח הק' מה שביקש יעקב אבינו (בראשית לג, יב) הצילני נא מיד אחי מיד עשו, כי ביותר הי' צריך תפלה להנצל מעשו אם יתחכם עליו להרע ברמאות להראות לו אחוה, שהוא דרך שאין יעקב יודע להשמר להנצל ממנו. ועד"ז מצינו שאמרו חז"ל (בראשית רבה ס, ג) מפני מה לא נפקדה רבקה עד שהתפלל עליה יצחק שלא יהיו עכו"ם אומרים תפלתנו (היינו מה שניכר אומה לנן אלוהינו את ה"י לאפני רבקה) עשתה פירות וכו' יעו"ש, והטעם כנ"ל דהרשע בברכתו יפעול לישראל רעה ביותר, כי במסוה של אחוה וברכות יטיל ארסו להזיק להם בנפש וגוף.

כי יש לו לאדם הכשר לדעת דכאשר הרשע משבח ומברכו בודאי לא לטובה כוונתו, והראי' מבלעם הרשע

(דברים יג, ז) כי יסיתך וגו' "בסתר לאמר" וגו' (יעו"ש באוה"ח הק'). ה' ישמרנו ויצילנו "מכל" רע, רע שבגלוי ובסתר.]

(נועם אליעזר פר' בלק, עמ' רפ"ב)

טובת הרשע מזיק מאוד לנפש

בפירוש רש"י, לא תלך עמהם, אמר לו א"כ אקללם במקומי וכו'. ...ויש לדעת, מה היתה כוונתו הרעה במה שאמר [בלעם] א"כ אברכם, כי ברור שלא התכוון בזה לטובה, כי הרי הוא בלעם נודע ברשעתו ושנאתו הגדולה לעם ישראל עוד יותר מבלק, כפרש"י ז"ל (לעיל פסוק יא) שבלעם אמר קבה לי, וזו קשה מארה לי (שאמר בלק) שהוא נוקב ומפרש, וכן אמר וגרשתיו מן העולם ובלק לא אמר אלא ואגרשנו מן הארץ, איני מבקש אלא להסיעם מעלי, ובלעם היה שונאם יותר מבלק. וא"כ איך יתכן דאחרי שרצה לקללם בנקיבת שם (יותר ממה שניקש ממנו בלק) הנה מיד שאמר לו ה' לא תאור את העם חזר בעצתו מהיפך להיפך ואמר א"כ אברכם, וברגע א' נהפך מרשע לאוהב ישראל. גם יש לדעת למה לא הניחו הקב"ה שיברך אותם, ומהו כוונת המשל שמביא רש"י ז"ל שאומרים לצרעה לא מדובשיך ולא מעוקצך, מה איכפת לך בברכותיו שממילא אינם רק כברכת חמור.

והענין בזה הוא, כי האמת שטובתן

התחברות זו תבא לדרוש בדעותיו הכוזבות ח"ו.

ובפרט אם תראה שהרשע מחזיק ברשתו גם אחר שנפל, הרי

תאמר איכה יעבדו (לשון סוף ועמיד) גם עתה, ויפול בדעתך שאחרי שעדיין הם עובדים את אלהיהם ומחזיקים בדעותיהם הכוזבות אף גם אחר נפילתם, א"כ מסתמא יש ממש ח"ו בדבר. ולזה הזהיר תורתנו הק' השמר לך וגו' פן תנקש אחריהם, פי' שגם "אחריהם", אחרי שתורישו ותגישו אותם מהארץ, ואחרי השמדם מפניך, גם אז צריך אתה להשמר פן תוקש אחריהם להיות כרוך אחרי מעשיהם כפרש"י ז"ל.

רחמנות על הרשעים הוא אכזריות

ואדרבה אז אתה צריך לשמירה יתירה שלא להלכד

בשחיתותם, כי מחמת מדת הרחמנות הטבוע בלב בני"י תחשוב לחוס עליו ולהתחבר אליו לדבר על לבו וכיוצ"ב, אמנם כבר אמרה תורה על כיו"ב (להלן) לא תאבה לו וגו' ולא תשמע אליו (כפרש"י ז"ל צהחננו על נפשו למחול לו וכו'), ולא תחוס עינך עליו וגו', כי רחמנות זו אינה רחמנות אלא אכזריות על עצמך ועל נפשך, כי בהתחברך עמו תנקש אחריו לילך בדרכיו וגם אתה תאבד יחד עמו ח"ו, וכמוש"כ באוה"ח הק' לעיל עה"פ ואכלת את כל העמים וגו' לא

כשראה שלא יוכל להפק זמתו הרע לקלל את ישראל תיכף שינה טעמו, וכביכול לגנוב דעת עליון ביקש שרוצה לברך את ישראל, כמבקש את טובתם, ובוודאי שרשע זה לא שינה טעמו לטובה, אלא כי בזה רצה להעטיף את קללותיו להרע להם, וע"כ אמר לו השי"ת, אינם צריכים לברכתך כי ברוך הוא, משל אומרים לצרעה לא מדובשיך ולא מעוקצין, כי גם הצרעה באותה שעה שנותנת הדבש באותה שעה היא עוקצת בהאדם, וע"כ אמר ה' לבלעם אינם צריכים לברכותיך, כי בהברכות שלך אתה יכול להרע להם יותר מהקללות שלך כי בהן מטמין ארסך להרע להם.

(נועם אליעזר פר' בלק, עמ' רפז-רפח)

אין לרחם על הרשעים בעת נפילתם

השמר לך פן תנקש אחריהם אחרי השמדם מפניך. ... וי"ל עוד, שהתורה הק' במאמר השמר לך וגו' אחרי השמדם מפניך, רצתה להורות לנו עד כמה צריך איש ישראל להשמר מהתחברות עם רשע, כי אפילו בשעה שנופל הרשע, אף גם אז אל תתחבר אליו, וגם בשעת נפילתו לא תסמוך על זה שבוודאי לא תלך אחריו, כי אפשר שבנפילתו יתעורר בלבבך רחמנות עליו, והיצר יפתה אותך להתחבר עמו כדי לנחמו מצרתו, להרים את רוחו השפל, וע"י

אמונתם שאין מעצור לה' להושיע בין רב למעט, ואפילו נשארו רק מיעוטא דמיעוטא לא נתפעלו מכל העולם שעמדו נגדם, ובגאון ועוז חרפו את נפשם להלחם להגן בעד תורתנו הקדושה, ולכן בשכר זאת הראה להם הקב"ה מדה כנגד מדה נס כדוגמת מסירת נפשם, שהמעט השמן שלא הי' בו לדלוק כי אם על יום א', הי' בהמעט הזה כח כשמן רב והדליקו בו ח' ימים, וכמו שהם בעמדם להלחם עבור התורה הראו לדעת שאין חילוק אצל הקב"ה בין רב למעט, כן הראה גם נס המנורה על דבר זה.

ממילא נמצא ששני הנסים הללו בשורשם א' הם, להראות שאין חילוק לה' בין רב למעט, ולכן שפיר יותאם זכרון א' לשני הנסים הללו, שכאחד ייחשבו.

כן בזמנינו אין להתפעל מרוב העולם הנמשכים אחרי שיטת 'ככל הגוים בית ישראל'

וחז"ל קבעו זאת לדורות, כדי שיהי' נר לרגלנו להורות לנו לימוד הנצרך בכל דור ודור, ובפרט בזמננו שרבים הם האומרים גם כהיום כמו היונים בשעתם להשכיחם מתורתך וכו', ובאים בהמצאות חדשים לבקרים וכדומה, וכמו שהנביא הזהיר ע"ז שיהי' זמן שיבואו כאלו ויאמרו ככל הגוים בית ישראל,

תחוס עינך עליהם וגו' כי מוקש הוא לך וזל"ק, ע"ד אומרים ורחמי רשעים אכזרי, פי' אין זו ממדות הטובות אלא מדה רעה וכו', ורחמנות בדבר זה תוליד מיחוש עע"ז והוא או' כי מוקש הוא לך, פי' כשאתה חס עליו אתה מתאכזר על עצמך, או פי' הוא חוזר אל הרחמנות אשר צוה עליו לבל יחוס, (ע"ז קאמר דהרחמנות הזה הוא מוקש לך), עכדבה"ק.

(נועם אליעזר פר' ראה, עמ' רנח)

החשמונאים עמדו במסירות נפש עם התורה"ק נגד כל העולם

ואפ"ל עוד, כי הקב"ה הראה נס זה לבנ"י להראות חביבתו לבני ישראל מדה כנגד מדה, כי הנה היונים היו אז ממלכה אדירה בחיילות רבות, וכבשו תחתיהם כמעט את כל העולם, ועמדו על בנ"י לא להרגם ולאבדם, כי אם להשכיחם מתורתך וכו' ושיקבלו עליהם תרבות וחכמת יוון הרשעה להתערב בין העמים וילמדו מעשיהם, ואז יקרבו את בנ"י למנות גם מהם מלכים ושרים וכדומה, ובעוה"ר נמשכו אחריהם גם הרבה מזרע ישראל, ונשארו רק מתתי' ובניו, ועמם אך ורק מתי מספר מבני ישראל נאמנים לה' ולתורתו, ועמדו אלו המעטים ללחום במסינ"פ בגאון ועוז עבור כבוד ה' ותורתו הק', על היוונים הרבים והחזקים, והראו בזה לדעת

היום הבאים בטענתם הכוזבת שהתורה הוא ישנה מדי, וזה ניתן רק בזמן הישן, אבל כהיום שהעולם נתבגר יותר צריכים לשנות ולהשוות אל כל העולם ולקבל את חכמתם חכמת יון החדשה, ועוד טענות של הבל בדומה לזה. ולכן בא אזהרת התורה לאמר, היום הזה ה' אלוֹקֵיךְ מצוֹךְ לעשות שבכל יום יהי' בעיניך כחדשים. וכמו שלא יאמר האדם לא אהנה מאור השמש כי הוא דבר ישן, או מאור הכוכבים, כי הוא יודע שהוא צריך לזה בכל יום, ובלא האור אינם שווים כלום, כי בחושך יהלוך, והקב"ה מחדש בטובו בכל יום מעשה בראשית ויוצר המאורות. כן הוא התורה, שהוא תכלית בריאת העולם כמאמר בראשית בשביל התורה שנקראה ראשית, ותורה אור שמאיר לנו את הדרך בחיים, ובלא האור התורה באפלה שרוים, וכמו בהאור אין אתה יכול לומר שאינני משתמש בה מפני שהוא אור ישן כן הוא התורה אור, כי האור הוא דבר הכרחי ועל דבר הכרחי אין לומר שהוא דבר ישן.

וידוע דברי מרן הבעש"ט הק' זי"ע ועכ"י בהפסוק תורת ה' תמימה, שהתורה הוא כדמיון באר מים חיים שכל כמה מים שתשאב מהבאר, הבאר ישאר שלם כמו שהי' מקודם וכאילו עוד לא נגעו בו, ואדרבה עוד נובע יותר, כן

ובעוה"ר נשארנו רק מיעוטא "דמיעוטא מהנאמנים לה' ולתורתו, וצריכים אנו לדעת שלא להתפעל מהם, וכמו החשמונאים בשעתם שהיו ג"כ רק מיעוטא דמיעוטא ולא הי' להם שום כח זולת הכח ה', כמו שחרטו על דגלם מכב"י נוטריקון מי כמוכה באלים ה', ובכח זה עמדו נגד הרבים, וגם יכלו להם ונצחו והחזירו את התורה לאורה וזיווה הראשון, כן אנחנו צריכים להתחזק באמונתנו ותורתנו הק', ושום רוחות שבעולם לא יזיזו אותנו מתורת ה', ואפילו אם נשאר מתי מספר, ואין מעצור לה' להושיע בין רב למעט, ובפרט שיש ב"ה היום אלפים ורכבות מישראל שלא כרעו לבעל, ואוחזים א"ע בתורת ה', ויודעים שהתורה הוא חיינו, ובזכותם יעזור ה' שיתעורר הנסים גם לנו דור השפל, וכפי שהימים האלו הם ימי אור ימי ראי' י"ר שיחננו השי"ת ויראה לנו נסיו, ותחזנ"ה עינינו בשובו לציון ברחמים ושם נעבדו ביראה כימי עולם וכשנים קדמוניות, אכ"ר.

(קדושת אליעזר, עמ' יד-טו)

רשעי זמנינו הרוצים לעשות תורה חדשה, הם בחי' "עמלק"
והנה היוונים היו ידועים בכל העולם בחכמתם והחכמים הפלוסופין שלהם. והם באו אל בני ישראל להשכיחם מתורתך, וכמו הרשעים

וג"כ י"ל עפ"י הידוע מספרי היראים שמספר כי 9 תורה על אמת, כי מספר ט' לעולם אין מחולפת, אפילו אתה כופלה כמ"פ בחכמת החשבון, לדוגמא מספר 2 את תכפול ישתנה המספר למספר 4, וכן כל המספרים, ומספר 9 כשתכפול לשתי פעמים יהי' 18, שמונה וא' הוא ג"כ 9, ג"פ תשעה הוא 27 ג"כ 9, ד"פ 9 הוא 36, ששה ושלשה הוא ג"כ 9, ה"פ 9 הוא 45 ג"כ 9, וכן כולם, נמצא שמספר תשע תורה על נצחיות, וכן אמת במספ"ק גימ' תשעה, קושטא קאי, וזה י"ל שנסדר בעיקר התשיעי אני מאמין באמונה שלימה שזאת התורה לא תהא מוחלפת וגו'.

והנה היוונים כשבאו להשכיחם מתורתך ולומר שהתורה הוא דבר ישן ועתה כבר צריכים לחכמות חדשות, הלא באו לעקור בזה מה שהתורה הזהירה ואמרה היום הז"ה ה' אלוקים מצוך, שבכל יום יהי' בעיניך כחדשים, ולא תאמר שהתורה הוא דבר ישן, אכן בני ישראל ידעו שתורה זו היא תורתך דייקא, ניתנה מאלקים חיים, וכמו שה' הוא נצחי כן התורה היא נצחי, וכשהשי"ת עזר להם וגברו על היונים והחזירו את התורה וקייתו את הכהיום הזה שהתורה הוא חדשה בעינינו.

וזהו ולעמך ישראל עשית תשועה גדולה ופורקן כהיום הזה,

התורה הוא פליאה גדולה, שכבר עברו יותר מאלפים שנים מיום נתינת התורה, וכבר עמדו מפורשים גדולים מרבותינו חכמי הש"ס ורבותינו המפורשים רש"י ז"ל והרמב"ן ז"ל ועוד, ועכ"ז בכל דור ודור עוד מוצאים רעיונות ופירושים חדשים לבקרים ומרגליות טובות ממונים בתוה"ק.

ובזה פי' הבעש"ט הק' את הפ' תורת ה' תמימה, שהתורה היא תמימה ושלם כמי שעוד לא נגעו בה, כי התורה לא דבר ישן הוא, כי אם בכל יום יהי' בעיניך כחדשה, שמוצאים תמיד בהתורה חידושים חדשים ויקרים. והתורה הוא חיינו, וכמו בכל רגע רוצים לחיות, והאדם לא יאמר שהחיים הוא דבר ישן, וכן לא יאמר כבר חייתי, כך צריך להיות בהתורה כי הוא חייך. ואצל חסידים אמרו על אלו הפוקרים האומרים שהתורה הוא רק על הזמן העבר ס'איז נאר פון אמא"ל, - אומרים על אלו שהם עמלקים וואס זאגען ס'איז נור אמאלי"ג, לשון נופל על לשון.

ואני מאמינים שזאת התורה לא תהא מוחלפת, וכבר אמרתי בעזה"י"ת במה שרבינו הרמב"ם ז"ל סידר את האמונה בנצחיות התורה באני מאמין התשיעי, וידוע שרבינו הרמב"ם ז"ל מלבד דבריו הקדושים בחבוריו הק' כוון ג"כ כוונה מיוחדת בסדורם,

אדם עוזר עזרה אל"כ נכנסה זו רוח שטות, כמזמ"ל סוטה דף ג' ע"א) ואין הוא מסתפק ברשעת עצמו, כי אם עוד מוסיף שטותו על שטותו בזה שמחשיב א"ע לחכם ומשכיל, שכל העולם צריך לו ולדעותיו, ועליו לזכות (למוצ) "ולייעץ" את אחרים ברשעותיו לסור מדרך התורה וללכת בדרכיו, ואשרי המתרחק ממנו.

דרך התוה"ק לעשות תמיד ההיפוך מדברי הרשע

עוד נלענ"ד לפרש, ע"ד שמספרים מרב אחד שרצה לעשות איזה תיקון בעירו, ונתעורר ספק בלבו שמא מהתיקון יצא איזה קלקול מצד אחר, ולא הי' יכול לעמוד על הברור איך הוא דעת התורה, כי הי' פנים לכאן ולכאן, וגם שאר חרדי העיר עמם הי' מתיעץ תדיר, לא יכלו להחליט דבר על פי דעת תורה. ויקרא הרב לכמה אנשים פשוטים מההמון עם ההולכים אחרי שרירות לבם ותאותם ואין בהם דעת תורה בכלל, ועמהם התיעץ, ואחרי אשר חיוו אם עצתם כפי דעתם ההמוני עשה את ההיפך. והי' הדבר לתמי' גדולה לנכבדי העיר, חדא למה התיעץ עם אנשים הרחוקים מדרך ודעת התורה, ועוד אחר אשר התיעץ עמהם למה לא עשה כעצתם. והסביר להם הרב, הלא ידעתם כי נבוכ ומסופק הייתי בדבר הזה איך יורה הדעת תורה הברורה, וע"כ קראתי

שהישועה הזה לא הי' ישועה והצלה גופנית, כי את ישועה ופורקן להיום הזה, הצלה וישועה להתורה שלא כמו היוונים שרצו לומר שהתורה הוא דבר ישן, כי את כהיום הזה שבכל יום יהי' חדשים בעינינו. והבן. (קדושת אליעזר, עמ' כב-כג)

מהו שבח האדם שאינו מתנהג כהרשע אשר לא הלך בעצת רשעים וגו'. יש לדייק בלשון המשורר האלקי, על איזו עצה קמכוין לשבח את האיש שלא הלך בה, אם כוונתו על עצה רעה שהרשע מייעצו לעשות איזו עבירה מפורסמת, הרי לא מצד שהיא עצת רשע אסור לעשותה, כי אם מצד אזהרת התורה על עצם הדבר שלא לעשותו, וגם כשלא יפגע בו רשע זה ליעצו על זאת צריך להתרחק מהרע כי רע הוא, ומה יתן ומה יוסיף עצת הרשע על חומרתו, ומהו אשוריו ותהלותיו ורבותי' שלא הלך בעצת רשעים דוקא, הלא אם יציית להרשע לעשות העבירה הרי הוא בעצמו רשע. והי' צ"ל אשרי האיש שאינו חוטא, או אשרי האיש אשר לא הלך בפיתוי רשע, ולמה תפס לשון "עצת".

הרשע מחשיב עצמו לחכם ונותן "עצות" ואפ"ל שבלשון "בעצת" משמיענו הכתוב רשעת הרשע, שאינו מרגיש ומכיר בשפלותו ושטותו (ש"א)

את האנשים האלה אשר דעתם הוא בוודאי היפוך מדעת תורה, וכשאמרו לי את עצמם ודעתם, עמדתי על הבירור ועל המבחן להשיג את דעת תורה האמיתי, דהיינו ההיפך מדעתם, כי כל דבריהם בוודאי בניגוד לדעת תורה הם.

והבחנה זו נצרכה כהיום בהרבה ענינים שאינם מבוארים בפירוש בשו"ע, ובפרט בעניני הכלל, ויכולים ליפול בספק איך לנהוג בהם על פי דעת תורה האמיתית, וכאשר זכינו ובית המקדש ה' קיים היו שואלים באורים ותומים ובנביאים, אבל בעוה"ר כעת נסתם כל חזון, והנה באים חפשים במועצותיהם בעצות שאינן בולטות נגד התורה, ויכולים לטעות לנטות לעצמם, אכן האמת הוא שאם רואים שעצה זו יצאה ובאה מרשעים עוברי תורה, אז אף שלא ניכר בה רעתה, תדע שדעת הרשע הוא בודאי היפוך דעת התורה, ולא זו הדרך תלך בה.

אף כשנראה שיש מצוה בעצתם, יש לעשות ההיפוך מדבריהם, כי מרשעים יצא רשע

ועל דבר זה בא הכתוב לשבח ולהזהיר, אשרי האיש אשר לא הלך בעצת רשעים, בשום עצה, אף בדברים שאינם נוגדים בפירוש את דעת התוה"ק, ויש מקום לומר שדבריהם ועצתם מסכימה לדעת

תורה, ואף גם כאשר עצתם ודרכם נראה נוטה לצד איזו מצוה, אבל כאשר שהרשע הוא המייעץ לכך, הרי זה לאות שהאמת הוא ההיפך, הן בדברים הנוגעים לדעת התוה"ק במישרים, או בדרך כלל במהלך החיים, וכשנמנע האדם מלילך בעצתם ודרכם, אז אשריו, כי מרשעים יצא רק רשע (עי' שמו"א כד, יד), והעצה הכי טובה ונאמנה היא ליתן כתף סוררת לשוטים רשעים החכמים בעיניהם, ולמאן בעצתם הנבערה.

יש להתגאה כנגד הרשעים שלא להיכנע להם

ואמר אשרי "האיש" דייקא, שמורה על בחינת שררה, (כמו "איש" כהן גדול), כי כאשר הרשעים באים לפתותך בהשכלתם חכמתם ועצתם הנבערה לא תשתמש אז במדת ענוה, להשפיל עצמך לפניהם, אלא תתגאה עליהם, כמאה"כ (שמות טו, א) כי גאה גאה, ותרגוצו אתגאי על גותניא, כן תדבק במדותיו ותקיים אם הכתוב (דס"ג י, ו) ויגבה לבו בדרכי ה', ותתחזק נגדם בבחינת איש (כפרש"י ז"ל נגמ' ע"י דף י"ט נפ' אשרי איש, כאיש גבור), לגבור וחכם כנגדם, שלא להכנע לפניהם, ולא להקשיב לעצותיהם וחכמתם.

בדברי המסית תמיד מוסתרים מזימות רשע

ובזה יוטעם מש"כ לשון "הליכה", אשרי האיש אשר לא "הלך",

הלך כלל בעצת רשעים, הן במילי דשמיא הן במילי דעלמא, הן בטובת הכלל והן הפרט, ואל תתחבר עמו בשום ענין, כי בכל דרכיו מעוטפת שאיפתו לתפשך ברשת הרשעות, וכוונתו בסתר לאמר נלכה וגו'. והוא מכוון לפי חז"ל אם הלך סופו לעמוד ואם עמד סופו לישוב. ה' ישמרנו "מכל" רע, הגלוי והנסתר גם יחד.

(נועם אליעזר, תהלים א')

לשנא את דרך הרשעים שהוא תמיד שקר

מפקודיך אתבונן על כן שנאתי כל אורח שקר (פסלים קט, קל). לכאורה היל"ל מפקודיך למדתי לשנא כל אורח שקר. גם יל"ל למה נקט לשון "אורח" ולא לשון דרך כמו שרגיל בכ"מ.

וישן לפרש עפ"י מ' ששמעתי מאבי מורי הרב ז"ל בשם הזוה"ק (ס"ג פ"א) שתיבת "אורח" מורה על דרך מעוקם, שהעומד בתחילת הדרך אינו יכול לראות את סופו, להיכן מוביל, ותיבת "דרך" מורה על דרך ישר שבראשית דרכו רואין תכליתו להיכן מגיע. וכדוגמא זו היא בדרכי היצה"ר, שנברא להסית את האדם לרע הגלוי, אבל היצה"ר ברצונו לתפוס האדם ברשתו, מחליף לו אם העבירה במצוה, וכמו שאמר מרן הבעש"ט הק' (ע"י בן פורת יוסף קס, ונס')

כי זה דרכו של המסית, שלא יתחיל להסית האדם לעבירה מפורסמת, רק בתחלה יראה לו להאדם ריעות ואהבה במתן עצות בעסקיו, והוא לו לאוהב נאמן החפץ בטובתו, ויתראה כאילו כל כוונתו רק לש"ש לטובת הכלל וכולו טוב הוא, אמנם בטובתו טמונה חובתו ומרשעים יצא רשע, וכל כוונתו שתתפס ברשתו, שיוכל אח"כ להנהיגך שולל לפתותך לעבירות שונות. ובדברי האור החיים הק' תראה אור במש"כ בפ' ראה בפ' (דברים יג, ז) כי יסיתך אחיך וגו' "בסתר" לאמר וגו' בתוך דבה"ק וזלה"ק, ודקדק לומר "בסתר" להעיר כי המסית הוא מסתיר עצתו כי הוא המסית, ומדבר כמדבר דברי אהבה וריעות, ומראה טלפים כי לא להרע נתכוין. ואומרו "לאמור", פירוש לא שאומר בפירוש נלכה ונעבדה, אלא אומר דברים מסותרים, ותכלית דבריו הוא לומר נלכה ונעבדה וגו', עכלה"ק.

אין להתחבר אתם בשום ענין וע"כ אמר כאן אשרי האיש אשר לא "הלך" בעצת רשעים, שהכוונה בזה על תחלת דרכו של הרשע המסית, על העצה הראשונה שמתחיל לייעצך ולהראות לך אהבה וחבה, שהוא בחינת הליכה, כי אין כוונתו למעשה ולעצה זו, כי אם כדי להוליכך הלאה בדרכו הרעה עד שתתפס לגמרי ברשתו ח"ו, וע"כ לא

אורח לחיים פ' לך) בביאור דחז"ל (שנת עה). שוחט משום מאי מחייב משום צובע, ופירשו בתוס' אשוחט דעלמא קאי, להכוונה שזה קאי על השוחט של העולם, הוא היצה"ר, ולעתיד יביא הקב"ה את היצה"ר לדין על שהסית את בני ישראל לחטוא, והוא יטעון, שהי' שלווחו של מקום, וחזקה על שליח שעושה שליחותו (עיונין ל:), וא"כ משום מאי מחייב, וע"ז אמרו משום צובע, כי הוא רק נשלח להסית אם האדם לדבר עבירה, כדי שיתגבר עליו האדם, דקבל שכרו משלם, אבל הוא הוסיף בשליחותו לצבוע אם העבירה שיהי' נראה כדבר מצוה, וע"ז מחייב.

רשעי זמנינו עושים את עצמם כדואגים על טובת ישראל וכדרכו של היצה"ר אנו רואים כהיום אצל הרשעים המסיתים', דכאשר הרשע המסית רואה שאם יגלה את פניו כמו שהוא, בדרך מישור, לקרוא אליו בגלוי ללכת בדרכו, לא תשמע לו ולא תאבה ללכת עמו, אז הוא מסתיר את רשעתו ומדבר טוב על ישראל

ומשבח את ההיסטארי"ע של תורה (כי לפי רשעמו הוא קורא את המורה נסס ספר של היסטארי"ע) ונעשה לעסקן במצות, ובזה רוצה לתפוש את העולם ברשתו. ודרך זה נקרא אורח שקר, שהשקר שבפנימיותו איננו גלוי רק בדרך עקש ופתלתל ואורח מעוקם שאיננו ניכר וידוע.

ועל דבר זה הזהירה התורה"ק (דנריס יג, ז) כי יסיתך וגו' "בסתר לאמר" וגו'. כפי' המפרשים, שדבריו יהיו בדרך אמירה רכה, רק בתוכם יהי' מעוטף בסתר נלכה ונעבדה וגו', וקשה מאד לאדם להנצל מזה, כי צריכים "בינה" להיות מבין דבר מתוך דבר, להבין את הרשעות והשקר המוטמנת ומעוטפת בתוך דבריו של היצה"ר והרשע המסית. אמנם ע"י שעוסקים בתורה ביגיעה רבה שלא להסתפק רק בפשט הגלוי, רק מתעמקים להבין גם את הטמון בתוכה עמקי התורה וסודותי', אז זוכים להשיג מדת בינה שבתורה, כמאה"כ (משלי מ, יד) אני בינה וגו', ובזה יכולים להתגבר על רשת היצר והמסית להבין את השקר הטמון בתוכן.

י. בפרק ה' הבאנו מפירושו עה"כ (תהלים ג, טז) ולרשע אמר אלקים מה לך לספר חוקי, שהציונים העמידו ב' עיקרי יסוד, הא' שילמדו שפתם הטמא בטענה שצריכים לידע לשון הקדוש, והב' שילמדו התורה כלימוד היסטארי"ע של עם ישראל, וכוונתם בשניהם הוא שיטת הכפירה של לאומיות, ועיי"ש שמאריך להוכיח גודל הכפירה ומינות שיש בדבריהם.

יבואו עליך וגו', דגם אחד אשר תבא הצרה עליו ונלכד בתוכה, אולם ע"י תשובה יוציאהו השי"ת גם משם.

התפילה הוא שנהיו נשמרים מהרשעים הצבועים

עוד יל"פ בדרך צחות, ע"ד הידוע (עי' לעיל קי"ח ז' נשס ספר החיים) שביותר צריכים נטירותא יתירה שה' ישמור את האדם מאויבים המתראים כידידים ואוהבי שקר, צבועים העושים מעשי זמרי ומבקשים שכר כפנחס, מחריבי קרתא בצורת נטורי קרתא, כמאמר חז"ל (ירושלמי חגיגה א, יז).

המה מראים א"ע כמצילים, ובאמת המה "מחריבי קרתא", והשי"ת הוא המציל

וזוהו ה' ישמרך מכל רע, אפילו מרע אשר בגלי מתראה כאילו ישמור את נפשך, כי בא אליך בתור אוהב לשמור עליך, אבל באמת רוצה להחריב קרתא, ואם ה' לא ישמר עיר ח"ו וגו', וגם מהם ה' ישמרך, כי הוא שומר הנאמן המשמר אותנו מכל רע, הן מהשונאים הגלויים וגם מהשומרים הבלי שוא. כן ישמרני ה' מכל רע ואך טוב וחסד ירדפוני כל ימי חיי ושבתי בבית ה' לאורך ימים. (נועם אליעזר, תהלים קכ"א ז')

יותר יש להיזהר מן השונאים המוסתרים ממך הגלויים

ארוממך ה' כי דליתני ולא שמחת אויבי "לי". יל"ד כוונת

וזוהו שאמר, מפקודיך "אתבונן", רצ"ל ע"י שהתבוננתי בשורה להתעמק בה להבין דבר מתוך דבר, מזה השגתי וקניתי בנפשי כח הבינה, להבין בכל דבר לא רק את הגלוי לעינים, כי את גם הטמונה ומכוסה בה, וע"כ שנאתי כל אורח שקר, דהיינו לא רק את דרך השקר הגלוי, כי את גם "אורח" שקר, כשהשקר מכוסה, כי הרשע בא עלי בעקיפין, וגם אז אשיג תכלית כוונתו ואשנא אותו ואתרחק ממנו. כן ישמרנו ה' ויצילנו "מכל" רע, רע שבגלוי ובסתר.

(נועם אליעזר תהלים קי"ט)

ה' ישמרך מכל רע ישמור את נפשך. לכאורה נראה ככפל לשון במלות שונות. ויל"פ עפ"י מאמר חז"ל (נדרים י). אפילו חרב חדה מונחת על צוארו של אדם אל ימנע עצמו מן הרחמים, וזוהו ה' ישמרך "מכל" רע, רצ"ל שכל כולו נראה רע, ואין אתה רואה שום עצה איך להנצל מזה, ואין אתה רואה לפניך עתיד טוב, בכ"ז אל תמנע עצמך תן הרחמים והבטחון אשר ה' ישמרך גם מזה, אפילו אם נראה שהרע ישמור (מלשון הממה, כטעם [נראשית לו, יא] ואצו "שמר" את הדבר) את נפשך, ששומר וממתין על נפשך לקחתה, בכ"ז תקוה ותצפה אשר ה' ישמרך יצילך מכל רע. ויעוין באוה"ה הק' (פ' נזיס) בפ' והי' כי

ולאזל את כל היהודים) והקב"ה מצילנו מהם, אמנם יש סוג שונא יותר גרוע, והם השונאים הצבועים המראים פנים של ידידות ודורשי טוב, ואומרים שהם "לנו" לא "לצרינו" ומושיטים יד אחוה, (וכמו שה' בנס מנוכה, שהיוונים אמרו שהם דורשי טובת עם ישראל שלא יהיו שונים מכל העולם, ולהכניסם אל חיק החכמות החילוניות חכמת יוונים, ובעבור זה הצטימו להם שה' להם זכויות שוות עם כל העמים), אבל באמת הם אויבים אויבי ה' ובקרבתם ישיתו ארבתם, וכוונתם האמיתית בטובתם המזויפה הוא רק לרעה ח"ו, וביד האחוה שלהם יטילו ארסם להכחיד ח"ו את נפש הישראלי, ושונאים כאלו יותר מסוכנים וצריכים זהירות יתרה להשמר מהם.

ועד"ז כתב באוה"ח הק' לפרש תפלת יעקב אבינו ע"ה (בראשית לג, יב) הצילני נא מיד אחי מיד עשו, דע"כ אמר ב"פ "מיד", כי התכווין בזה לבקש מהקב"ה שבאיזה יד שיבא עשו, הן את יבא ברמאות "ביד אחוה" להראות את עצמו כאח, יצילהו השי"ת מאחוה מזויפת כזו, והן את יבא "ביד רשעה גלויה" כעשו הידוע ברשעתו, מכולם יצילהו ה'.

ומעשה אבות סימן לבנים, ויעקב אבינו התכוון בבקשה זו בעד בניו עם ישראל עד סוף כל הדורות, ובתפלה זו אנו צריכים להאחז תמיד לבקש שיצילנו הקב"ה

אומרו ולא שמחת אויבי לי, דתבת "לי" נראה כמיותר. ורש"י ז"ל מפרש ולא שמחת אויבי לי, כמו עלי וכו', והכוונה שאם הי' כתיב סתם ולא שמחת אויבי, הייתי מפרש שלא שמחת אותם בשום שמחה, אף בדברים שאינם נוגעים לי, ולכן אמר ולא שמחת אויבי לי, דמורה לה' על שלא שמחת אויבי בדברים הנוגעים אלי דוקא. אמנם קצת דחוק הוא, כי הרי מי המה אויבי דוד הלא אויבי ושונאי ה' ומנאציו, וא"כ בכלל לא מגיע להם שמחה, לא במקום זה ולא במקום אחר. גם היל"ל ולא שמחת אויבי "עלי" או "ממני", כי תבת "לי" לא שייך כאן, כי זה מורה על ההיפוך "מאויבי", כמו שמצינו שאמר יהושע להמלאך (יהושע ה, יג) הלנו אתה את לצרינו, הרי שלשון "לנו" וכמו כן "לי" מורה על ההיפוך מצרינו, וא"כ איך אמר כאן אויבי "לי".

ויש לפרש, כי דוד המלך ע"ה התכוון בזה לבקש בשביל כלל ישראל לדורות עולם, (כידוע מספיק שדוד המלך חיבר את ספר תהלים ברוה"ק, לא רק לנפשו כי אם לדורות עולם, הן בשביל הכלל ישראל והן בשביל הפרט, וכל אחד ואחד מאלף בתהלים השתפכות נפשו מה שמסר ונצרך לו), והנה שני סוגי אויבים ושונאים הם העומדים על בני ישראל, כי יש שונאים הבאים בגלוי להשמיד ולהכחיד ח"ו את עם ישראל (וכמו שה' המן וכיו"צ שצאו בגלוי להרוג

ראיתי בהפראגראמע ששלחתם לי, וא' מהלימודים החשובים ביותר תופס מקום לימוד משניות. לדאבון לבי מוכרחני לומר בזה, שלדעתי העני', אם כי באמת לימוד משניות גדול וקדוש, וכבר אמרו גדולי רבותינו שמשנה אותיות נשמה, בכ"ז הלא עלינו לדעת שהנשמה צריכה מקודם לנפש רוח. א"א לנשמה בלא נפש ורוח. ובעוה"ר בזמננו שהזרם החפשי לקחו מהילד את נפש ורוח איך יוכל הילד להרגיש ולהשיג מדרגת נשמה. ואם אמנם הוא לומד ומתאמץ להראות שהוא יודע גם בע"פ כמה משניות כדי להתפאר, אולם מסופקני אם הדבר מושך את "לבו", ורחמנא לבא בעי. ומפי חז"ל אנו חיים, שאמרו בא חבקוק והעמידן על אחת וצדיק באמונתו יחיה.

ללמוד עמהם אגדות חז"ל לחזק לבם נגד רוח הכפירה

ובפרט בזמננו אשר בעוה"ר המינות פרצה ונתפשטה ושאני מינות דמשכא ר"ל, צריכים אנו בעיקר ללמד עם התלמידים לימוד המושך את הלב לאמונה כדי שיוכל לעמוד נגד זרם ורוח הטומאה, רוח המינות ר"ל, ולזה נחוץ מאד בזמננו ביותר לימוד אגדות חז"ל, וכבר אמרו חז"ל בש"ס שבקו כולא וכו' ואזלו בתר אגדה, וכן אמרו דברים שמושכין לבו של אדם כאגדה. הרי

גם משרו של עשו שיורד ומסית, ומראה עצמו כאח, ואח"כ עולה ומשטין ר"ל, ובזכות תפלתו של יעקב אבינו יצילנו הקב"ה מידו.

ובזה יבואר הודאת דוד המלך ע"ה בעד כל איש ישראל, ארוממך ה' כי דליתני ולא שמחת "אויבי" לי, היינו האויבים המראים את עצמם שהם לי (ע"ד הלנו חמה חמה ללרנו), ידידים ודורשי שלומי וטובתי ורוצים לעזור לי, ואם ח"ו היו מצליחים בערמתם, היו שמחים בשמחה מיוחדת, כי העושה ערמה ומצליח בה שמחתו רבה כמו שכ' (משל ט, יז) מים גנובים ימתקו, אך הקב"ה הרוואה את הכל ויודע כל מעשי בני אדם וכל מחשבותם הציל אותי ודליתני ולא שמחת אויבי לי, ובזה שהם נופלים ולא מצליחים בערמתם מפתתם רבה. כי"ר בקרוב שיראו שונאנו ויבושו. (נועם אליעזר תפילת שחרית, עמ' קכא-קכב)

העיקר להמשיך לב הילדים לאמונה

בעזהש"ת

כ' אהובי וידידי הרה"ג יחיו - חיים ברכה ושלום.

הנני בזה להציע ולבקש מכבוד תורתכם לשום לב ולקבל את הצעותי בענין "העיקרי" היינו סדר הלימוד.

אני בזה. בכל זאת מביע אני את דעתי, שמפני כמה טעמים "חשובים" נחוץ ביותר בזמננו להקדים לימוד הלכות שבת ששקולה ככל התורה, וביחוד דינים השכיחים להכשל בהם ה"ו, כמו דיני מוקצה, בורר וכדומה. ומאמין אני שלימוד הלכות שבת בזמננו שבעוה"ר רבים קמים עלי' להשפיל את קדושתו, צריכים אנו לעומת זה להקים את השבת, זכור ושמור לקיים, ובכה לימוד הלכות שבת נקרב את הגאולה, כמחז"ל שבזכות שבת מיד נגאלין, וכל ברכאן דלעילא ותתא ביומא שביעאה תלין, ובתוכן גם הלכות ברכות ותפלות הנהוגות בכל יום...

ללמוד שמפני חטאינו גלינו מארצינו, ורק ע"י תשובה יהיה גאולתינו
"גם" לפני המועד של ת"ב, שבעוה"ת יהי' ג"כ מועד, אפשר שגם זה בכלל מועדי ה' שצריכים ללמוד עם התלמידים סמוך לת"ב הקינות מגלת איכה ופ' כי תוליד בנים וגו', להראות להם שהתורה הק' ידעה ומשה רבינו התרה בשם ה' שלא יחטאו ואם יחטאו יגלו מהארץ והפיץ וגו' ונשארם וגו', להראות להתלמידים שבעוה"ר נתקיימה הנביאות ומה שעבר עלינו מפני חטאינו, ושהגאולה האמיתית תהי' רק אם נקיים ובקשתם וגו' ושבת וגו'. נחוץ לעורר את המלמדים שילמדו את התלמידים פ'

שהעידו חז"ל שאגדה היא היא המושכת לבו של אדם. ע"כ נחוץ מאד - בפרט בזמננו - שא' מעיקרי הלימודים יהי' לימוד אגדות חז"ל, ויוכל ללמוד מאמרי אגדות חז"ל גם בע"פ כדי שיוכל הילד גם להתפאר.

**ללמוד אמונה בתורה מן השמים
 ובי"ג עיקרים**

לימוד חומש:

גם בזה צריכים לדעתי לאחוז בהכלל בא חבוק וכו', ובכל הזדמנות ובכל לימוד צריכים לדבר עם הילדים בענין אמונה. היינו גם בהתחלת לימוד החומש, שהתורה יכין את לבם שידעו מה הם לומדים, שהם לומדים תורה מן השמים, כי בזמן שבעוה"ר רבו הכופרים בתורה מן השמים, צריכים אנו ביותר לנטוע בלב התלמיד שידע שהחומש הוא לא כמו הלימודים החילוניים, מעשי ידי אדם, שידע הילד שהחומש שהוא לומד הוא תורה מן השמים, ושישמח בזה הלימוד הרבה יותר מלימודי חול, כי בזה הוא לומד תורת חיים, תורה מן השמים.

י"ג עיקרים:

לימוד הי"ג עיקרים נחוץ מאד, לקיים מאחז"ל בא חבוק וגו' וצדיק באמונתו יחיה.

הלכה:

כבר כתבתם שלומדים דינים, ושמח

ויה"ר מפני השי"ת אדון כל שיהי' עמנו וחפץ ד' בידינו יצליח.

בברכת הרמת קרן התורה וישראל והגאולה האמתית בב"א. אוהבכם וידיכם עוז הק' אליעזר זוסיא בהרהגה צ"ר ישראל אברהם זצ"ל פרטיגול

בזמנינו נתקיים מאמר חז"ל ומלכות תיהפך למינות

"... בני אהובי נ"י, חוץ ממה שתראה בעצמך מה שצריך לתקן בעניני המוסדות של חסד"ל, אעירך שתעורר את אהובנו הנכבד המנהל ר' יונה נ"י, שבזמננו בעבודתנו צריך במוסדותנו להיות העיקר מה שאמרו חז"ל בש"ס בא חבוקק והעמידן על אחת וצדיק באמונתו יחי'. וצריכים אנו להחיות נפש ילדי ישראל ביסוד האמונה, כי בעוה"ר נתקיימה מה שחז"ל ראו בעיניהם הקדושים שבעיקבתא דמשיחא מלכות תהפך למינות, וצריכים אנו לעומת זה להציל את ילדי ישראל, וללמדם דברים כאלו שמושכים את לבו של אדם לאמונה, ובזה ומינות תהפך למנוחות ומהמינות תהפך למלכות שמים...

העיקר ללמדם אמונה ויראת שמים בהשעות המועטות בעוה"ר שלומדים בהרבה מהבתי חינוך של חסד"ל, אשר שם בעוה"ר טרם עלתה בידינו להשלים ולעשותם דבר ולא רבע דבר, צריכים

זו וכיו"ב מענינא דיומא, ה' ינחמנו בהגאולה האמתית בב"א...

ללמדם אהבת חברים ושנאת חברים הרעים

...כדאי שהמורים והמנהלים ישתדלו לנטוע בלב התלמידים מדת החסד של קדושה. ובפרט, שהמוסדות ובתי החינוך נקראים ע"ש "חסד לאברהם", ע"ש מדה זו, ולנטוע בהם אהבת רעים ושנאת חברים רעים, כמאמר הכתוב אוהבי ה' שנאו רע, ושהבקשה הראשונה בתפלה בהשכמת הבוקר הוא שננצל מיצר רע ומחבר רע, שאפילו אם נדמה לך שכבר ניצלת מיצר הרע, תשמר מחבר רע, כי הוא יחזיר לך ח"ו את היצר הרע.

כל אלה הענינים נחוצים מאד למטרה זו, שנוקה שבקיום כל אלו והיינו מתקנים הרבה שיהיו מוסדות "חסד לאברהם" לשם ולתפארת, ולמשוך את ההורים והילדים לקרבם לתורה.

שהילדים יהיו לה' ולא לאחר למטרה זו נחוץ מאד להתאמץ שהילדים לא יפזרו את נפשם ויהיו שלנו, היינו לה' ולא לאחר. ובהבתי חינוך שלע"ע טרם עלתה בידינו לרכשם לכל היום, גם שם נחוץ להשתדל להתאמץ להנהיג במדה ידועה את כל הענינים הנ"ל.

בזמננו שרוח הכפירה ר"ל נתפשטה בכל הארץ, צריכים להתאמץ ולהשתדל בכל הדרכים והתחכמיות להמשיך לבם לאמונה...

ובזה אחתום בברכת התורה הנצחית. אביך אליעזר זוסיא בהרהגה"צ רי"א זצ"ל (נכתב לבנו כ"ק מרן אדמו"ר זצוק"ל הכ"מ - כששהה באה"ק בשליחות אביו רבינו ז"ל לעסוק בצרכי המוסדות)

לעשות התחדשות בלימוד, אבל ח"ו לא לשנות מהמסורת המקובלת

השקפת רבינו הי', שבעניני חינוך אף שאין להכניס בה שום שינוים, לשנות מהדרך המקובל לנו מאבות אבותינו, אך עכ"ז בזמננו הדור השפל הזה, שהאוויר מלא מרוח טומאה, צריכים תמיד לחפש עצות ודרכים איך לשפר את החינוך, וכך הוא כותב בא' ממכתביו, וזל"ק:

"הנה ענין חנוך הילדים הוא ענין אשר כל קיום העולם תלוי בו, כמחז"ל בשבת קי"ט אמר ריש לקיש משום רבי יודא נשיאה, אין העולם מתקיים אלא בשביל הבל פיהם של תינוקות של בית רבן, ויותר גדול מלמוד הגדולים, כדאמר לי' רב פפא לאביי ידידי ודיך מאי, אמר לי' אינו דומה הבל שיש בו חטא להבל שאין בו חטא. ואבותינו בכל דור ודור עמדו ושמרו על עיקר זה, וכל איש ישראל גם איש פשוט

אנו לפחות להשתמש באותן שעות בלימוד כזה שאפשר למשוך את לבם לאמונה ויראת שמים, כי זה כל האדם. ואם לומדים למודים השייכים ללומדים כאלו שיגדלו ויעלו בקודש יותר אין זה שייך אצלנו שלומדים ילדים כאלו שבעוה"ר הוריהם חושבים שעיקר הוא הלימוד החפשי בביה"ס החפשים, ורק משום טובה שולח את הילד לחסד לאברהם על שתי שעות ביום, ובזה כבר יצאו ידי חובתם לחנך בניהם בד"ת ג"כ.

אם ילמדו בלי אמונה יתגדלו כ"לומדישע" אפיקורסים ח"ו

ואם בזמן המועט שבמועט ילמדו איזו משניות בע"פ או מעט גמרא נותנים אנו להילדים לימוד כזה כדי שיהי' להם מה לשכוח, שיהי' א לומדישע אפיקורס ר"ל, ולא ישאר בלבם אפילו מעט מן העיקר, היינו אמונה ויראת שמים, חוץ ממיעוטא דמעוטא יוצאים מן הכלל.

ונחוץ לחפש ולמצא מלמדים מצוינים מסבירים ומומחים בחינוך, שיבינו איך ללמד את התלמידים, שהילדים יבינו ויאמרו בעצמם איזו מדה ומוסר ומצוה יוצא מפרשה זו לנהוג בחיים, כי מילדים שהם בכל היום תחת רשותנו, יש יותר תקוה להלהיב בלבם הניצוץ הטמונה שנשמתם בתור ילד מישראל... ובפרט

לפני ביאת המשיח יסעו לארץ ישראל אנשים שאינם מהוגנים ויצליחו שם בנצחונות גדולים ותרד להם אש מן השמים, לא מסטרא דקדושה אלא מסטרא אחרא

בקיץ שעבר הייתי אצל האדמו"ר מסקולען (שליט"א) [זצ"ל] להזמינו למחננו מחנה האגודה. הרבי היה מהיחידים שמסרו נפשם להציל נפשות ישראל ברומניא, ותחת שלטון הקומוניסטים הי' מחזיק ילדים למאות להצילם. סוף דבר הי' שהקומוניסטים אסרו אותו במאסר, ומכיון שלר' אלימלך טרעס ז"ל הי' חלק גדול בהצלתו, לכן באנו להזמין את האדמו"ר להספיד את הר' טרעס. (מהראוי להזכיר את ר' אלימלך טרעס, שהי' לו חלק גדול בהצלת כולנו. כן ראוי להזכיר אחד היושב כאן ר' יעקב שלמה שטיינפעלד ז"ל, שהי' לו חלק גדול בהצלת אלפי יהודים ואני נמוכס).

כשבאתי להרבי מסקולען, ביקשני שאחזור בפניו מה ששמעתי בשם האדמו"ר רבי ישראל מרוזין זצ"ל על מה שיהי' לעתיד לבוא. אמרתי לו שא"א מו"ר זצ"ל סיפר לי, ששמע מזקני זצ"ל, ששמע מפה קדשו של הרוזינער ז"א [הערת המלקט: ובמקום אחר כתב, שמעתי מא"א ששמע מחותנו בשם זקני רבי אליעזר טאפריבער זצ"ל, שהיה מסתופף במשך עשרים שנה אצל

בזיעת אפו האכיל לחם הוא המזון הרוחני, חנוך תורה ויראת ה' לבניו. לחנכם באופן שיוכלו לעמוד נגד רוחות הכפירה

אכן בעוה"ר בזמננו רבים קמים על החינוך ולמוד התורני היסודי, ומתאמצים להכניס רעל המינות בהחינוך ולמוד התורני, או שלא להראות כלל את אור התורה לפני ילדי ישורון, או לקצר את התורה ולפשוט ממנה את קדושתה אשר בכל אות ואות, וע"י זה להשקות את הילד ברעל הכפירה ומינות ר"ל. וכדי למשוך את לב הילד לתורה ויראת ה' ושגם הילד הלומד בחדרים לא יומשך ולא יושפע מזרם הזמן, שלא ישלוט בו רוח הטומאה ח"ו שהפיצו המינים למיניהם בלבושים שונים, נחוץ מאד שלמודי הקודש לא יהי' כמצות אנשים מלומדה, צריכים אנו לקיים וירק את חניכיו, להריק את החניכים בכלי זיין שלבם יהי' לב רגש לב מבין, הן בימי ילדותם, הן כשיוגדלו יוכלו לעמוד נגד זרם הזמן ונגד זרם משחיתי עולם, ולזה צריכים המורים המלמדים לחפש עצות בעניני למוד וחינוך איך לשפר (לא חלילה לשוט) את הלמוד, איך להכניס בלב התלמיד שמחה בלימוד, להכניס בלב התלמידים אהבת תורה ויראת שמים... (מתוך הסכמתו על ספר "פרקים בהוראה")

הרבי מרוזין זצ"ל. ושמע מהרוזינער שאמרן בזה הלשון, "קודם ביאת המשיח ירד עמוד אש מן השמים כמו שירד לאלי' בהר הכרמל. יהודים תדעו, שלא ירד לנביאי האמת, אלא לנביאי השקר, און מען וועט דארפן קריכן אויף גלייכע ווענט כדי צו בלייבן ביי די אמונה" (וינטרנו לטפס על קירות חלקים כדי להשאר באמונה). שאלתני האדמו"ר, אם אמר הרוזינער שיהי' זה בבית המקדש, ועניתי שאיני יודע, מסתמא אם אמר אש מהשמים מסתמא יהי' במזבח כאלו' הנביא שהי' במזבח. אז ביקשני הרבי שאחזור עוד הפעם על הדברים, וחזרתי לו, וכך פעם שלישית. שאלתיו, מדוע מעונין לשמוע הדברים כ"כ הרבה פעמים? ענה לי, ששמע מעדים נאמנים שכשהאדמו"ר מסלונים (צעל "דנרי שמואל") זצ"ל הי' חולה, והמחלה היתה אנושה, ויעצוהו הרופאים

שיסע לברלין שיש סיכוי לנתחו שם. למחרת בבקר החליט שלא ליסע, רק אמר דברי צוואה לכלל ישראל. "יהודים תדעו, שאנשים שאינם מהוגנים, לפני ביאת המשיח יסעו לארץ ישראל, ויצליחו שם בנצחונות גדולים, ויבנו ביהמ"ק וירד אש מן השמים בביהמ"ק זה כמו בימי בית ראשון, ותדעו שאין אש זה מסיטרא דקדושה, רק מסיטרא אחרא". (מו"ר זצ"ל הי' רגיל לומר, שרואים שהגר"א מהשמים לא הניחו לו ליסע לא"י, וכן הצעש"ט לא הניחו לו. אומרים בשם גדולים, אילו הי' הצעש"ט נפגש עם האור החיים הק' היטה צאה הגאולה, לכן עכצוהו מלעלות לא"י. רק לאנשים מסיערא דלי' להם הי' קל לעלות, אבל ליהודי חרדי הדבר צא לו עם הרבה קשיים). האדמו"ר מסקולען ביקשני שאפרסם צוואה זו בשמו, והוסיף, "אם ישאלוני אמיתות עדות הצוואה הזו, אוכל לתת עליה שבועה דאורייתא". (קול יעקב להג"ר יעקב טייטלבוים ז"ל, דף קצ"ב)

פרק ז'

על השמד והריסת הדת ע"י הציונים

מה שלא הצליחו כל אומות העולם
בהעברה על הדת הצליחו הציונים
כאן ע"י פעולותיהם רח"ל

איך האב געזען א בריף נעבעך פון
א אינגל א זעכצן יעריגן, דאס
קינד שרייבט נעבעך וואס ס'טוט
איהם וויי, זאגט ער, ער איז
אריינגעקומען אין א קיבוץ
אריינגעקומען פאר פסח, זאגט ער,
פסח וויאזוי ס'איז געווען פסח, א
איד פסח האט געוואוסט פון מצה,
האט ער געוואוסט פון א סדר, דא
האט מען איהם געגעבן חמץ אין
פסח, און דערנאכדעם האט איהם
דער מנהל ארויסגעפירט, און ער
האט אים מדריך געווען און
צוגעגאנגען דארטן צו א שטאל פון
עופות, און האט מיטן די פיס
אפגעהאקט די קעפלעך, זאגט ער א
פופצן עופות אפגעהאקט די
קעפלעך, און האט אים געוויזן שוין
געגעבן א דרך וויאזוי מען דארף זיך
פירן... און תפילין רעדט מען ניט,
האט מען שוין אוועקגעווארפן די

"חסד לאברהם" נגד אש הכפירה
האוכלת ילדי ישראל

אחדשה"ט באהבה תורנית, הנה
אם נשים לב למצב
הכלל ישראל בכלל ובמדינות
הקאמאניסטית בפרט, ובארץ ישראל
המצב הרוחני של אחינו בני ישראל
בארץ הקדושה, החינוך תחת
ממשלת החופשים המסיתים
ומדיחים בניו של העם ישראל -
כמה מאות אלפים נשמות מילדי
ישראל בלימודים המרעילים את
נפשם - נשים לב לכל הנ"ל נראה
שעת לעשות לה' הוא ואחריות גדול
עלינו כי ישראל ערבים זה לזה.
האומנם שבס"ד יש הרבה מישראל
הלוחמים ועושים בעד קיום התורה,
אולם לפי האש הכפירה האוכלת
ילדי ישראל האש גדול מאד, והמים
המצילים והמכבים מעטים הם,
ובס"ד עלתה גם בידינו ליסד חבורת
"חסד לאברהם" על שם מדתו של
"אברהם אבינו".

(מכתבים, ח"ב מכתב פ"ד)

וחס אן ידיעות התורה אן תורה אן יראת שמים, לייגט מען צוגרינד דא אידישקייט, וואס איז נישט געלונגען דאס איז נישט געלונגען אין אזויפיל צייטן פון גלות, וואס איז נישט געלונגען די אינקוויזיטארס, וואס איז נישט געלונגען נעבעך די אלע צוררי היהודים, איז זיי נישט געלונגען חלילה אוועק צונעמען פון אידן די תורה, אידן האבן זיך געהאלטן זיי האבן מיטגעמאכט אלע מיני נסיונות אין פיער און אין וואסער און מען האט זיך געהאלטן ביי אונזער תורה הקדושה די תורה האט אונז געהאלטן מיר האבן זיך געהאלטן מיט דעם תורה.

ליידער ליידער ס'איז א מאמר די גמ' דערציילט אז כשנכנסו רבותינו לכרם ביבנה זענען אריינגעגאנגען תנאים, זענען געזעסן צוזאמען, די אונזערע תנאים האבן דאך געהאט ליכטיגע אויגן, האבן געזען וואס עס וועט זיין שפעטער מיט טויזענטער יארן, האבן די חכמים געזאגט, האבן די הייליגע תנאים געזאגט עתידה תורה שתשכח מישאל אז חלילה וחס עס וועט זיין א צייט וואס די תורה וועט פארגעסן ווערן פון אידן, האט זיך אויפגעהויבן דארט רבי שמעון בן יוחאי דער הייליגע תנא רבי שמעון בן יוחאי, און ער האט געזאגט חס ושלום שתשכח תורה

תפילין, ער האט מיטגענומען תפילין האט מען עס ארויסגעווארפן, און חלילה וחס אז דאס איז ארץ ישראל אז דערויף איז מען געקומען קיין ארץ ישראל.

מיטן אויבערשטענס הילף, מיר האבן שוין הונדערט קינדער, פון פתח תקוה האט א איד א טשערנאוויצער האט זיך געמאלדן ער שענקט א מגרש, וואס מען האט אפגעשאצט דער מגרש איז ווערט אפשר הונדערט טויזנט פונט, האט ער געמאלדן ער שענקט דעם מגרש וועגן דעם, ער גיט נאך צו עפעס אויף צו בויען, און מיטן אויבערשטענס הילף וועלן מיר אויפבויען א מוסד..., נישט א קינד זאל מוזען ווערן א כופר בעיקר, זאל ער מוזן ווערן א אוכל נבילות וטריפות, זאל ער אריינפאלן צו אזעלכע חברים וואס לייגען נישט קיין תפילין וואס עסן טריפות ונבילות, ניין ער קאן דאך זיין א איד מיט דעם תורה איז יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ.

אלויא רבותי וועגן דעם אפעלירן מיר צום הארץ, צו אייער אידיש הארץ און אייער שורש נשמה. טאטעס מאמעס האט רחמנות אויף אייערע קינדער! פארזינדיגט נישט פאר ג-ט! ווייל דאס איז די גרעסטע זינד אז מען לאזט קינדער חלילה

מיט די אלע די שפאנישע אינקוויזיציעס נעבעך וואס אידן האבן מיטגעמאכט, אין רוסלאנד וואס אידן האבן מיטגעמאכט אין אזויפיל דורות, סיי אידן סיי די תורה, אבער די חכמים האבן געזען אז קיין אנדערע פעלקער וועט נישט געלונגען, אז זיי זאלן חלילה וחס האבן א שליטה איבער די תורה אז די תורה זאל פארגעסן ווערן פון אידן, אידן אין גלות האבן זיך נאכמער געשטארקט פאר אונזער תורה, און די תפילות, און דער אויבערשטער האט זיי ארויסגעהאלפן אין זכות פון דער תורה אין זכות פון די תפילות.

אבער אונזערע חכמים האבן אבער מורא געהאט אז חלילה וחס שתשכח מִישראל, אז די אידן אליין וועלן חלילה וחס מאכן פארגעסן די תורה, פון די אומות העולם האבן זיי נישט געזארגט, האבן זיי געזען מיט זייערע לעכטיגע אויגן אז די אידן וועלן זיך נישט לאזן, אבער זיי האבן אבער געזען אז ס'וועט קומען א צייט נעבעך וואס נעבעך אידן אליין נעבעך זיי שטייען אויף אויף אונזער תורה זיי ווילן מאכן פארגעסן אוועקנעמען די הייליגע תורה פון אונז.

אבער רבי שמעון בן יוחאי האט דאס נישט געקאנט דולדען ער האט נישט געקאנט ליידן דאס

מישראל, חס ושלום אז ס'זאל צוקומען דערצו אז די תורה זאל פארגעסן ווערן פון אידן, דאס קאן נישט זיין, מיר האבן שוין איינמאל אז הבטחה פונעם רבוש"ע אין אונזער תורה כי לא תשכח מפי זרעו, אז עס וועט פון אידישע קינדער וועט נישט פארגעסן ווערן די תורה.

צו פארשטיין די ווערטער פון די גמרא וואס די חכמים האבן געזאגט עתידה תורה, אז עס וועט זיין א צייט אז שתשכח מִישראל אז ס'וועט פארגעסן ווערן פון אידן, ווען אנדערע פעלקער האבן אויך די תורה, איז שייך צו זאגן אז פון דעם פאלק וועט פארגעסן ווערן, אבער קיין אנדער פאלק האט דאך נישט קיין תורה איז דאך נאר די אידן, איז דאך גענוג געווען צו זאגן עתידה תורה שתשכח, ווייס מיר שוין אליין אז מען מיינט אידן, וואס דארף מען נאך צוגעבן דאס ווארט מִישראל. אונזערע חכמים האבן נשט געזאגט קיין איין איבריג ווארט דארף מען פארשטיין די ווערטער.

נאר וואס דען די חכמים האבן געזען זיי האבן געהאט לעכטיגע אויגן, זיי האבן געזען וואס שפעטער וועט זיין, האבן זיי געזען וואס אידן וועלן מיטמאכן אין גלות, אינקוויזיציעס פון פארשידענע פעלקער פון אנטיסעמיטן, היטלער

לנשמתם, בגלל החנוך החילוני והחופשיי שפשט כנפיו גם על ילדי העולים החדשים, והמרעיל את נשמתם בארס המינות ורעל האפיקורסות ר"ל.

ראה ראינו בצרת נפשם של אותם האבות האומללים המתבוססים בצערם ויגונם על גורל ילדיהם המתחנכים ללא תורה ויראה, בחיק מורים ומחנכים הזרים לרוח ישראל סבא, ואין לאל ידם לתת לבניהם החנוך המסורתי עקב היותם מרוחקים ממקומות המרכזים שבהם נמצאים ב"ה מוסדות תורה על טהרת הקודש...

לשם מטרה קדושה זו נדברו יראי ד' רבנים ועסקנים חשובים הי"ו, ונדבה רוחם ולבם הטהור לעמוד לימיני להקים וליסד גם בארה"ק, כאשר מתקיימת כבר בארה"ב ובמדינות אחרות, מוסדות "חסד לאברהם" ע"ש אבינו הזקן אברהם אבינו ע"ה עמוד החסד, ולהפיץ מדת החסד בקרב אחב"י ולפעול בעיקר בכוונים אלו:

הצלת נפשות ילדי ישראל מכפירה ומינות:

הקמת מוסדות תורה וחנוך; מעונות ובתי מלאכה לנוער:

ובכן עתה פנינו מועדות אל תושבי ארה"ק אחים אהובים ויקרים,

האט ער געזאגט חס ושלום שתשתכח תורה מישראל אויב אפילו עס וועט קומען אזא צייט, וואס עס וועט דאך זיין אזעלכע אידן וואס וועלן וועלן אונטערברענגען די תורה, אבער כל זמן ס'וועט נאך זיין אידישע תלמוד תורה'ס, כי לא תשכח מפי זרעו אז מען וועט נאך זען אז אידישע קינדער זאלן נאך האבן מוסדות זיי זאלן נאך לערנען תורה, וועט קיינעם נישט געלונגען, און די תורה וועט בלייבן תורה, אידן וועלן בלייבן אידן.

(נדפס בלבבן של ישראל, עמוד 404).

דווקא בארה"ק הציונים מחנכים את הילדים למינות וכפירה ר"ל / מוסדות חסד לאברהם נתייסד להצילם מרשת הכפירה

קול קורא לאחב"י היושבים על אדמת הקודש די בכל אתר ואתר הי"ו!

אחים יקרים! שמע שמענו צעקת אחב"י שאחרי טלטולים ונדודים שונים, עלו לארצנו הקדושה בלבבות מלאה תקוה כי תעלה בידם לגדל בניהם על ברכי התורה והיראה, ולהמשיך בשלשלת הזהב שנטוה ונארגה מדור דור. אולם לצערם הרב, עינם ראו ולא זה, כי דווקא בארץ האבות רבים המה מאד הבנים שמתרחקים מחיק אבותם ומתרוקנים מתוכנם הרוחני והמוסרי שספגו

המדבר בלב כואב ושותת דם על גורל אחב"י הנדכאים והאומללים, החותם בברכת התורה הנצחית והגאולה האמיתית בב"א. הק' אליעזר זוסיא פורטוגל מסקולען בהרהגה צ' ר' ישראל אברהם זצ"ל

(נדפס בזמירות לשב"ק שי"ל לרגל הנחת אבן הפינה של מוסדות "חסד לאברהם" י' תמוז תשמ"ז, נוסח הקו"ק נכתב ע"י רבינו זיע"א בעצמו ובכתי"ק)

שמדת החסד מושרשת בנשמתם ורוחם, חוסו נא על גורל אחינו שהם עצם מעצמינו, ואל תחמיצו השעה לבוא בנדבתכם כיד ד' הטובה עליכם, וכל המרחם על הבריות מרחמים עליו מן השמים.

ובזכות הצדקה והחסד, ירבה עמנו רב חסד חסדים ורחמים, ונזכה לגאולה שלימה, כדחז"ל אין ישראל נגאלין אלא בזכות הצדקה.

מדברי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

מפורשים מביא על אתר ועוד ועוד וכל זה להקל על הלומדים, ולא צריך לדידי לכתוב הנחיצות של ספה"ק הזה בזמנינו שנוכל להתגבר על הנסיונות העומדים בכל דור ולהעמיד דעתינו על האמת, ונוסף ע"ז כשלומדים דברי תורתו הק' ואומרים בשמו הרי שפתותיו דובבות בקבר, וכבר נאמר בשם צדיקים בטעם מאחז"ל כל האומר דבר בשם אומרו מביא גאולה לעולם, משום דע"י שאומרים בשמו נעשו שפתותיו דובבות ומה הן הדיבורים של הצדיקים מתפללים ומבקשים עבור הגאולה השלימה, ובפרט האי גאון וצדיק שמסר נפשו להאיר ולהעיר בדברי תורתו הק' ובפרט בימי השוכבי"ם להחזיר בתשובה את ב"י על כל הפגמים שמעכבים הגאולה.

ולסיומא דמילתא נעתיק בכאן את דברות קודש מאת ממלא מקומו וממשיך דרכו יבלחט"א כ"ק מרן אדמו"ר מסקולען שליט"א לספה"ק ויואל משה הבהיר וז"ל:

בעזה"ת אדון כל

יום ג' שנכפל בו כי טוב וירא א' את האור כי טוב וגו' לס' את הברכה אשר תשמעו וגו' תשע"ז לפ"ק.

מה מאד גדלה השמחה שמופיע ספה"ק ויואל משה מן כ"ק אדמו"ר מסאטמאר זצוקללה"ה זי"ע ועכ"י ברוב פאר והדר בראשי פרקים על כל הענינים, ומראה מקומות - ומפתחות ותמצית הסימנים, וכשציין על דבר מביא כל הענין והרבה דברים שבמקומות אחרים יותר

ועכשיו שעומדים בקרוב להילולא	וזכות רבה"ק זצוק"ל יגן על
קדישא שנשמתו עולה	המנהל הרה"ח המפואר
למעלה למעלה נזכה שיפעול אצל	יו"ש הר"ר יחיאל קליין נ"י
השי"ת שיחיש וימהר גאולתינו	ועוזריו ומסייעיו שיזכו להשפעות
ופדות נפשינו בבנין בית מקדשינו	טובות ברו"ג.
ותפארתינו ב"ב.	כ"ד תלמיד הישיבה ישעי' יעקב פארטוגאל

פרק ח'

סיפורי קודש על דרכו והשקפתו של רבינו ה"נועם אליעזר" זי"ע

סיפורים מכ"ק מרן אדמו"ר זצוקללה"ה הב"מ

אבי זי"ע היה בדיעה אחת עם רביה"ק מסאטמאר זי"ע בעניני
אמונה ודיעות

כאטש אין די פריערדיגע יארן האט דער טאטע זיך נישט געקענט
פערזענליך מיט'ן רבי'ן, פונדעסטוועגן איז שטענדיג געווען אן
אייניגער צוגאנג צווישן טאטן מיט'ן רבי'ן בעניני אמונה ודיעות און
אנבאלאנגט יעדע זאך וואס האט נוגע געווען כבוד שמים.

כאטש דער טאטע איז פון נאטור-אויס געווען אן אוהב ישראל, און
זיין אהבת ישראל צו יעדן איינציגן איד איז געווען אן קיין
גבול, פונדעסטוועגן ווען עס איז געקומען צום ענין פון כבוד שמים,
איז נישט געווען ביי אים קיין שום וותרנות, און ער האט לוחם געווען
אקעגן די רשעים און מהרסי הדת מיט מסירות נפש.

עוד טרם שהכיר אבי זי"ע את דרך הקדוש של רביה"ק מסאטמאר
היה נזהר מאוד שלא ליהנות מממון של הרשעים

נאך אסאך איידער דער טאטע האט זיך באקענט מיט'ן רבי'ן און איז
באקאנט געווארן מיט זיין הייליגן דרך, איז דער טאטע נזהר
געווען נישט נהנה צו זיין פון קיין אומאויסגעהאלטענע געלטער. ער
האט קיינמאל נישט געוואלט נעמען קיין געלט פון אזעלכע אידן וואס
זענען נישט געווען קיין שומרי שבת, אדער וואס זענען נישט געווען
קיין מאמינים בה' ובתורתו.

**אמרתי לרביה"ק מסאטמאר זי"ע מדברי אבי זי"ע בדבר חומר
האיסור בלקיחת כספים מרשעים ונהנה מאוד**

אין די שפעטערע יארן, זייענדיג אמאל ביים רב'ן זי"ע אין
"בעל-הארבאר", האב איך אים איבערגעזאגט א ווארט וואס דער
טאטע פלעגט נאכזאגן אין יענע יארן אלס רב אין סקולען, אין דער
צייט וואס ער האט כסדר מלחמה געהאלטן קעגן די שונאי ה'.

נאך דער ערשטער וועלט מלחמה, ווען דער מצב אין אידישקייט איז
געווען שטארק אפגעשוואכט, און עס זענען פארקראכן פון דרך
המסורה, איז געווען א רעדע צו מאכן א פאראיין פון אלע קהילות
אינעם בעסאראביער אומגעגנט, איינשליסנדיג אויך די שוואכערע און
פרייע קהילות, וואס זאל זיי פארטרעטן ביי דער רעגירונג, מיט דער
האפענונג אז אזוי וועט מען האבן א שטארקערן כח אויפצוטון לטובת
די אידן.

**דער טאטע זצ"ל איז שטארק ארויסגעטראטן דערקעגן און האט
געקעמפט און מוחה געווען, אז מען טאר זיך נישט מתחבר זיין
מיט קיין רשעים אפילו ווען עס איז דא דערין א תועלת.**

**דער טאטע האט דעמאלט נאכגעזאגט א ווארט בשם פריערדיגע
צדיקים, וואס האבן געטייטשט דעם פסוק אין תהלים (ק"ט, יא):
"זלעפה אחזתני מרשעים עוזבי תורתך".** לכאורה איז דאך דאס א
דאפלטע לשון, ווייל ווער איז דען א רשע, אויב נישט עמיצער וואס
לאזט אפ די תורה?

**נאר - האט דער טאטע נאכגעזאגט - דאס ווארט "עוזבי" קען מען
אויך טייטשן העלפן, פונעם לשון "עזוב תעזוב עמו". דאס מיינט
צו זאגן, אז די רשעים ווילן צומאל זיך ארויסווייזן ווי גוטע פריינד
וואס ווילן "העלפן די תורה", זיי ווילן בויען מוסדות התורה, כדי
נאכדעם זאלן זיי קענען זאגן אז זיי זענען גאר די וואס בויען מוסדות
התורה און שטיצן זיי. אבער אין דעם גוטסקייט וואס זיי ווייזן ארויס,
ליגט א באהאלטענע כוונה אז מען זאל צום סוף ווערן נאכגעשלעפט
נאך זיי ח"ו.**

און דאס זאגט דוד המלך: "זלעפה אחזתני", א ציטער כאפט מיך אן, "מרשעים עוזבי תורתך", ווען די רשעים קומען "צוהעלפן צו דער תורה".

ווען איך האב איבערגעזאגט פאר'ן רבי'ן אז דער טאטע האט דאס שוין געזאגט מיט יארן צוריק אלס רב אין סקולען, האט זיך דערקענט אויף זיין הייליגער צורה אז ער האט שטארק הנאה. ער האט ארויסגעוויזן א צופרידנהייט אויף דעם וואס דער טאטע איז פון שטענדיג אן געשטאנען על המשמר קעגן די רשעים און פורצי גדר...

**אבי זי"ע היה שואל את דעת רביה"ק מסאטמאר זי"ע באמרו שהוא
"גדול הדור" ו"רבן של ישראל"**

ביי א געלעגנהייט, ווען דער טאטע האט חתונה געמאכט איינעם פון די יתומים וועמען ער האט מגדל געווען, האט ער געשריבן א בריוו צום רבי'ן, אין וועלכן ער פרעגט אן א געוויסע שאלה וועגן דער כתובה ביים שם האב. צווישן אנדערן, שרייבט ער בלשון קדשו: "והנה אני השפל אינני יכול להכריע ונפשי בשאלתי מגדול הדור כ"ק אדמו"ר שליט"א להורני דעת הלכה למעשה אם לעשות כן".

נאכ'ן הסתלקות פונעם רבי'ן, איז א יונגערמאן אריינגעקומען צום טאטן זצ"ל מבשר צו זיין א בשורה טובה אז עס איז אים געבוירן געווארן א אינגל, און ער האט פארגעלייגט פאר'ן טאטן א שאלה איבער דעם נאמען וואס ער וויל געבן פאר'ן קינד.

דער יונגערמאן האט געוואלט געבן צוויי נעמען, איינס נאכ'ן רבי'ן, און איינס נאך אן אנדערן צדיק מיט וועמען דער יונגערמאן איז געווען מקושר, האט ער געפרעגט פונעם טאטן זצ"ל וועלכן נאמען ער זאל געבן צום ערשט. האט דער טאטע אנגעהויבן ארומרעדן פון דער גרויסקייט פון דעם צדיק נאך וועמען יענער האט געוואלט געבן א נאמען, און וועמען דער טאטע האט געקענט און געהאט צו אים א שייכות, אבער דערויף האט ער אויסגעפירט: **אבער דער סאטמארער רבי זכר צדיק לברכה**, איז דאך פונדעסטוועגן געווען דער 'רבן של ישראל', דערפאר זאלסטו דעם צווייטן נאמען געבן 'ואל' נאכ'ן סאטמארער רבי'ן, ווייל 'מעלין בקודש'...

זכיתי לשמוע מרביה"ק מסאטמאר זי"ע בשיחות קודש אודות קנאתו

ביי איינע פון די שמועסן וואס איך האב זוכה געווען צו האבן מיט'ן רבי'ן, האט דער רבי מיר געזאגט בתוך הדברים: "קנאות האב איך געלערנט אין בעלזא".

(מדבריו הק' הנדפסים בספר "באילנא דחיי" חלק ג' שעבר עליהם בחייו בכדי להוציאם לאור ולפרסמם בספר)

זכותו של הסאטמאר רבי זי"ע שהי' לוחם מלחמת ה' יגן על כל העולם

דער סאטמארער רבי זי"ע איז דאך געווען דער לוחם מלחמות ה'. אויך אין זיינע עלטערע יארן האט ער נישט נאכגעלאזט פון זיין מלחמה. זיין זכות ווערט זיכער נתעורר דא און עס איז מגין אויף דער גאנצער וועלט.

עס שטייט "זכר צדיק לברכה". מיר האבן דאך נישט קיין השגה אין א צדיק, א צדיק קען מען נישט פארשטיין, אבער אז מ'דערמאנט נאר דעם צדיק, דאס אליין ברענגט די ברכה. [דאס מיינט "זכר צדיק", אפילו ווען מ'דערמאנט נאר דעם נאמען פונעם צדיק, "לברכה", ברענגט דאס שוין א ברכה]...

זאל דער אויבערשטער העלפן אז זיין זכות זאל אויף אונז מגין זיין, און אויף גאנץ כלל ישראל. ער האט דאך אלעמאל אזויפיל געהאלפן אידן, ער האט דאך אזויפיל געטון צדקות וחסד, ער איז דאך געווען דער גרויסער לוחם מלחמות ה', און יעצט האט ער נאך א כח וואס ער ווערט נתעלה, קען ער זיך מער משפיע זיין, אז זיין זכות זאל מגין זיין אז כלל ישראל זאל געהאלפן ווערן, אז מיר זאלן שוין זוכה זיין צו דער אמת'דיגער גאולה און אמת'דיגער ישועה.

(מתוך דברי הספד של כ"ק מורן אדמו"ר "הנועם אליעזר" זי"ע על רביה"ק מסאטמאר זי"ע מוצש"ק פר' ראה, כ"ו מנחם אב תש"מ והובא בס' באילנא דחיי שם)

דברי התחזקות שנאמרו ע"י דומ"ץ סקולען הגה"צ ר' שמעון יואל וויינבערגער שליט"א

ברשות כ"ק רבינו שליט"א, מ'שטייט דאך דא אין א מלחמה להשם בעמלק, די כח הטומאה איז זיך מורא'דיג מתגבר אוועק צו

שלעפן אזויפיל אינגע בחורים פון צו זיין בכלל פון קענען היטן תורה ומצוות, ס'איז א מלחמה זיך אנצונעמן פארן כבוד פונעם אייבערשטן ס'איז נישטא קיין גרעסערע עת רצון ווי ווען מ'ויל זיך אננעמען פארן ריבוננו של עולם.

מיינ שווער זכרוננו לברכה פלעגט נאכצוזאגן פון זיין טאטע דעם אלטן סקולענער רבי ז"ל, ער פלעגט צו זאגן אז "ווען ס'האנדלט זיך פון כבוד פונעם אייבערשטן דארף מען מסירות נפש אן קיין פשרות, מאיז זיך מחוייב אויף דעם מוסר נפש צו זיין".

איך וועל פארציילן א סיפור וואס ער האט עס אליין מיטגעמאכט, און די ערשטע צייטן ווען דער זיידע דער אלטער סקולענער רבי ז"ל איז ארויסגעקומען קיין אמעריקע, מ'וויסט מיר דאך אז סאיז געווען ער האט איבערגעלאזט אסאך אידן אין ראמעניע, פארן ארויספארן האט מען אים געפרעגט וויאזוי פארסטו אוועק ס'איז דאך אזויפיל אידן דא אין די תפיסות, האט ער געזאגט, ווען איך פאר אוועק קען איך טוען, ווילאנג איך בין דארט קען איך דאך אוודאי נישט גארנישט טוען, און ער איז טאקע ארויסגעקומען, סאיז באקאנט ער האט אנגעהויבן א פראגראם פון פדיון שבויים, ער האט ארויסגעברענגט הונדערטער הונדערטער אידן פון ראמעניע.

איינ טאג באקומט דער גבאי - ער האט געהייסן ר' יקותיאל ווייס ז"ל - באקומט ער א טעלעפאן פון די ציוניסטישע קאנסולאט אז זיי ווילן אריבערקומען, ער האט פארשטאנען אז זיי קומען מיינען זיי נאר צרות צו שטעלן, האט ער געזאגט מ'קען נישט, ס'איז נישט מעגליך, ס'איז נישט שייך צו קומען, ס'איז געווען זומער אין די קאנטרי, אבער זיי האבן געזאגט, אונז קומען דיר נישט פרעגן צו אונז קען מיר קומען, אונז קומען דיר מודיע זיין אז אונז גייען מיר קומען, שוין וואס איז שייך געווען צו זאגן,

דעם אנדערן טאג קומען אן צוויי חברה, און זיי זאגן אז זיי ווילן רעדן מיטן זיידן דעם אלטן סקולענער רבי ז"ל זיי ווילן רעדן פריוואט, ער האט דאך אוודאי מורא געהאט צוויי אזאלעכע חברה זאלן רעדן פריוואט אבער סוף האט דער סקולענער רבי ז"ל געזאגט יא ער איז מסכים זאלן זיי קומען פריוואט, פארשטייט זיך אליין וואס

הייסט פריוואט, מ'האט געשטעלט א מחיצה און ער איז געשטאנען אונטער דעם מחיצה אויסהערן וואס דער געשפרעך וועט זיין,

און זיי האבן אנגעהויבן צו טענה'ן וואס הייסט ער נעמט ארויס אידן פון ראמעניע, היינט איז דא א מדינה זיי זענען די אפיטרופסים פון כלל ישראל, און זיי זענען די בעלי בתים, און ער האט נישט קיין רעכט צו טוהן זאכן ארויסצונעמען אידן פון א קאמוניסטישע מדינה, האט ער זיך אויפגעשטעלט ער האט גענומען א שו"ע יו"ד ער האט זיי געוויזן אז ס'שטייט אין שו"ע אז פדיון שבויים טאמער מ'איז מעלים עין חוץ די גרויסע איסורים וואס מ'איז עובר איז מען פשוט א שופך דמים.

זיי האבן זיך מיט אים ווייטער געטענה'ט, האט זיך אנגערופן אינדערמיט איינער פון די קאנסולאט, איר האט געהערט מן הסתם פון דר. קאסטנער, סאיז דאך ידוע דער דר. קאסטנער האבן די ציונים אוועק געלייגט יעדער ווייסט די סיבה פארוואס זיי האבן אים אוועק געלייגט, ווייל זיי האבן מורא געהאט אז ער וועט מגלה זיין די סודות אז די מדינה איז געווען ממש א שותף מיט די דייטשן לידער לידער אויסצו הרג'נען די אידן, מהאט מורא געהאט ער וועט מגלה זיין סודות, האבן זיי אים אוועקגעלייגט, האבן זיי געזאגט דו ווילסט אויך זיין אזוי וואו ער? נו זיי גרייט אויף דעם!! און איינער האט טאקע ארויסגענומען א רעוואלווער אויפן פלאץ און געוויזן אז מ'רעדט נישט דא קיין ווערטלעך מ'רעדט דא פון אמת.

האט ער זיך אויפגעשטעלט און ער האט געעפנט די הענט און ער האט געזאגט עטץ קענטס מיר שיסן!! עטס קענטס טוען וואס עטס ווילטס!! איך גיי נישט משנה זיין!! איך גיי ראטעווען די אידן און איך גיי העלפן די אידן אפילו עטס גייסט מיר שיסן!!^{יב}

יב. עובדא זו מובא גם באילנא דחיי ח"ג (מערכת רבינו מסקולען זצ"ל הכ"מ עמ' פ"ג הע' ט"ו) וע"ע השתלשלות הפרטים בזה באריכות בקובץ "נועם עלי שיח" - סקולען, (מכתב כ"ב הערה א') ונעתיק כאן מקצת מהדברים שבשם הנוגע לכאן.

...פעולות אלו נמשכו עד שהתערבו הציונים ומדינת ישראל, אשר הפריעה להם הדבר אשר רבינו כעסקן יחידי מצליח במקום שהם נכשלו, והצליח להציל נפשות רבות

אין ספר 'נועם אליעזר' דערמאנט ער דאס אין פרשת שופטים, ער רעדט דארט פון חיוב מחאה, ער רעדט דארט טאקע לגבי די ציונים די מדינה, זאגט אגט ער דארט אז טאמער מ'איז נישט מוחה אין די עושה רשע די רשעים די ציונים וואס זיי טוען... ס'איז דא מענטשן וואס זיי זאגן אז מ'איז מחלל שם שמים דערמיט, זאגט ער פארקערט, די גיבסט דאך חיזוק פאר זיי און זיי וועלן נאך חרוב מאכן גאנץ ארץ ישראל, און ער רעדט דארט מוראדיג שטארט אויף דעם חיוב מחאה אז מ'דארף מוחה זיין.

מיינ שווער זכרוננו לברכה פלעגט צו זאגן אלס, די ציונים רופן זיך די אידישע פארטרעטערס, זיי פארטרעטן כלל ישראל, פלעגט ער צו זאגן א קליינע שינוי, די אידיש 'צוטרעטערס', 'זיי צוטרעטן כלל ישראל', נישט זיי פארטרעטן נאר זיי צוטרעטן, זיי צוברעכן דעם כלל ישראל,

עכ"פ בחורים האבן געהאט אזא זכ' מ'האט עוסק געווען און געהאלפן צאמגענומען אזויפיל אזויפיל געלט, זאלן זיי וויסן וואספארא

מישראל, במקום שהם כמפלגה רב כח, ובשלטון מדיני לא הצליחו לעשות דבר, כל הענין הזה ה' כצנינים בעיניהם, דהרי הם התיימרו שבכח העמדת שלטון ומדינה לא יצטרכו יותר לעסקנות מסוג הישן, כי הם כמדינה יהיו מייצגים את האומה הישראלית, וככח מדיני יפחדו כולם מפניהם, ועתה בא המציאות וטפחה על פניהם, בהתגלות לעין כל, שהם כמדינה לא הפחיתו במאומה את שנאת ישראל מבין האומות, הם אינם יכולים לעשות מאומה להצלת ישראל, ודייקא עסקנות מסוג הישן, מדורי דורות, אשר סלל יעקב אע"ה במשלוח מנחה לעשו, דוקא דרך זה מצליח מאד. הציונים התעצמו בכל כחותיהם להפריע את רבינו מפעולותיו, הם אף באו פעם ואיימו על רבינו לירות בו ולהרוג אותו אם ימשיך בפעולותיו, וכאשר רבינו לא נתפעל מהם, והמשיך בפעולותיו כרגיל וכדרכו בקודש עד אז, התחילו הם לאיים על הצדדים האחרים, ולבסוף אף הרגו את שליח רבינו, מר יאקובער כשהי' ברומניא בעיני הצלה. מאז נפרדו הדרכים, כי הדזשאינט וכן שליח חב"ד לא רצו להמשיך העבודה תחת איום וסכנת רציחה, ורבינו התחיל לחפש דרכים ואופנים אחרים איך להציל את בני ישראל ולפדות את שבויהם במדינת רומניא, הפעולות נעשו יותר קשות, אבל בכל פעם מצא רבינו דרכים חדשים, ואכן הצליח להוציא יותר מאלף נפשות מבתי האסירים ברומניא, פעולות אלו נמשכו כמעט עד שנת תשל"ה, עד שמדינת רומניא נתרוקנה כמעט מכל תושבי' היהודים.

זכי' זיי האבן געהאט, מיט דעם וואס זיי האבן געהלפן אז מ'זאל קענען ראטעווען נאך בחורים, האבן זיי מחליש געווען דעם כח הטומאה. זיי האבן אויפגעהויבן דעם כח הקדושה, ס'איז ידוע פון אלע ספרים הקדושים אז מיט דעם וואס מ'איז מחליש דעם כח הטומאה מיט דעם ווערט געשטארקט דער כח הקדושה.

אין יעדער בחור, וואס מער כוחות ער האט אריינגעשטעלט מחליש צו זיין דעם כח הטומאה, וועט ער פילן ביי זיך אליין אויכעט אן התקרבות צום קדושה, ווייל בהכרח אז מ'טרייבט ארויס די טומאה קומט אריין אין דעם א קדושה, און ס'וועט אים העלפן אין אלע זיינע נסיונות אין אלע זיינע שוועריקייטן, ער וועט זוכה זיין צו האבן די הילף ווייל ער האט געהאלפן ארויסצוטרייבן די טומאה און ער האט אריינגעברענגט די קדושה.

מיינ שווער ז"ל פלעגט אלס צו זאגן משיח צדק"ך, ס'שטייט דאך אז צדקה איז מביא גאולה לעולם דורך צדקה איז מען זוכה צו ביאת המשיח, און דורך דעם וואס די בחורים האבן ארויסגעהאלפן, זיי האבן עוסק געווען אין צדקה, וועט זיין משיח, וואס וועט קומען דורך 'צדק' - דורך די מצוות און מעשים טובים וואס מ'האט געהאלפן ער זאל קענען קומען.

עכ"פ מ'גייט יעצט זאגן תהלים מ'ברוך מיר אסאך אסאך תפילות אן א שיעור תהלים וואס מ'דארף בעטן און בעטן שטענדיג תמיד דארף מען מתפלל זיין, בפרט יעצט ווען ס'איז אן עת רצון, אזויפיל אזויפיל בחורים האבן זיך צוזאמען גענומען און מ'שלאגט זיך מיט די כח הטומאה, זאל מען טאקע אויך מתפלל זיין אז דער כח הטומאה זאל בטל ווערן, ס'זאל זיין ואעביר טומאה מן הארץ.

דער אייבערשטער זאל שוין מבטל זיין די כח הטומאה, יעדער זאל בעטן אויף זיינע אייגענע נסיונות, אויף זיינע אייגענע שוועריקייטן, אז מ'זאל קענען פטור ווערן אדאנק דעם וואס ער העלפט דעם כבוד שמים, וועט ער קענען אליינס פטור ווערן פון זיין כח הטומאה, און מ'זאל זוכה זיין ס'זאל נתרום ווערן דעם קרן המשיח במהרה בימינו אמן.

בכל דבר הנוגע לעניני השקפה היה שואל ומקבל את דעת רביה"ק מסאטמאר זי"ע

דער רבי ז"ל וואס איז נישט געווען אזוי באהאווענט אין די אלע תכסיסי מלחמה קעגן די כתות הציונים האט ביי אלע זיינע ספיקות געפרעגט דעם סאטמארער רבין וואס מען דארף טוהן, ער איז געזעסן שעות ארוכות און מקבל געווען פארשידענע יסודות אין עניני השקפה פון דעם סאטמארער רבין זצ"ל, און דער סאטמארער רבי האט הנאה געהאט אז אזא צדיק יסוד עולם שטעלט זיך צו צו די מחנה היראים ולוחמי על דבר כבוד שמו יתברך.

אין די ערשטע זמנים וואס דער רבי ז"ל איז אנגעקומען קיין אמעריקע, איז איינמאהל פאררופן געווארן א צוזאמקונפט ווי די עסקנים און ארגאניזירער פון די אסיפה האבן על דעת עצמם ארויפגעשטעלט דעם רבי'נס נאמען אז ער וועט ערשיינען די מסיבה און אויפטרעטן מיט א דרשה.

דעם רבי'ן האט דאס שטארק געשטערט ווייל ער האט געהאלטן אז די מסיבה איז נישט לפי רוחו פון סאטמארער רבין, דעריבער האט דער רבי באשלאסן אריבער צו קיין זיך שואל עצה זיין מיטן סאטמארער רבין אויב ער זאל אויפטרעטן מיט א דרשה ביי דעם צוזאמקונפט, אדער ער זאל זיך מונע זיין דערפון.

דער רבי איז אריבערגעגאנגען צו סאטמארער רבין זצ"ל און אים דערציילט אז מען האט ארויפגעשטעלט זיין נאמען אויף די פלאקאטן שלא ברשותו און ער איז מסופק אויב ער זאל דאס אננעמען און גיין זאגן א דרשה, דער סאטמאר רבי האט געענטפערט פאר'ן רבין: אזוי ווי איר טוט דאך אין הצלה ענינים זאלט איר יא גיין צו דעם צוזאמקונפט.

דער רבי האט גענומען א ברכה פון דעם סאטמארער רבין ז"ל און ארויסגייענדיג פון זיין שטוב רופט זיך אן דער רבי אז וויבאלד דער סאטמארער רבי האט נאר געזאגט אז ער מעג גיין איז פארשטענדליך אז אויפטרעטן מיט א דרשה זאל ער נישט, און אזוי האט דער רבי טאקע געטאן, ער איז געפארן אנטיילנעמען אין די

אסיפה אבער ער האט בשו"א נישט געוואלט אויפטרעטן מיט א דרשה ווייל אזוי האט ער ארויס געלערנט פון די ווערטער פון דעם סאטמארער רבין ז"ל.

ווען עס האט זיך גע'רעש'ט אין די וועלט מיט גרויסע מחאות אין פראטעסטן איבער דעם תועבה'דיגן געמישטן סווימינג פול וואס די ציונסטישע רעגירונג האט געוואלט בויען אין ירושלים זענען אריבער געקומען עטליכע עסקנים פון א געוויסן קרייז צום רבי'ן, און פארגעלייגט א פלאן אז אזוי ווי דער עיקר פראבלעם פון דעם סווימינג פול איז דאך וועגן תערובות וואלט געווען אפשר א עצה אז מען זאל צוזאמשטעלן געלט און לאזן בויען נאך א סווימינג פול אויף א אנדער פלאץ וואס זאל זיין בלויז פאר נשים, אזוי וועט דער פראבלעם געלייזט ווערן אויף א פאזיטיווען וועג.

דער רבי האט געגעבן זיין אנטווארט אז אזוי ווי ער פריוואט איז נישט אזוי אקטיוו אין די מערכה און ער איז נישט קלאר אין די אלע פרטים **דעריבער וואלט כדאי געווען אריבערצוגיין צום סאטמארער רבי און פרעגן זיין חוות דעת בנוגע דעם ענין.**

די דאזיגע עסקנים האבן אבער געענטפערט אז מיטן סאטמארן רב קען מען זיך נישט מתווכח זיין, און זיי ווילן אז דער רבי זאל געבן א בריוו לתועלת הענין, **דער רבי האט אבער בשו"א נישט מסכים געווען צו געבן אזא בריוו אן צו הערן די מיינונג פונעם סאטמארער רבי.**

דער רבי האט פארגעשלאגן אז ער איז גרייט אריבער צו גיין צום סאטמארן רבי און אנפרעגן איבער די הצעה, **דער רבי האט טאקע אזוי געטאן און אריבער געגאנגען צום סאטמארן רבי'ן.**

ווען דער סאטמארער רבי האט געהערט איבער דאם פלאן, האט דער סאטמארער רבי זיך אנגערופן "איך האב קיינמאל נישט געוואוסט וויאזוי מען קען פארדרייען אן ערליכן איד איצט פארשטיי איך שוין. דער סאטמארער רבי האט מסביר געווען פארן רבין אז דער פלאן איז פשוט זינלאז, ווייל אויב האלטן זיי זיך נישט ביים ברעכן מיט דעם איינעם סווימינג פול וועט דער סוף זיין אז מיר וועלן צוזאמשטעלן געלט פאר נאך א סווימינג פול, אזוי וועט זיין צוויי

סווימינג פולס בתערובות.

נאך מער האט דער סאטמארער רבי צוגעגעבן אויב זענען זיי גרייט איינצושטעלן צניעות אדרבא לאמיר זען מען זאל אפשר צוטיילן דעם סווימינג פול אויף העלפט מיט א געהעריגע מחיצה פאר מענער און פרויען.

ווי פארשטענדליך האט דער רבי מער נישט געוואלט הערן קיין שום טענה ומענה פון די עסקנים האבנדיג שוין א הוראה מפורש מפי כהן גדול דעם סאטמארער רבין.

עס איז פאראן אן היסטארישער בריוו וואס דער רבי ז"ל האט נאך געשריבן פון סקולען צום סאטמארער רבין זצ"ל ווען ער איז געווען רב אין קראלי, דער רבי ז"ל בעט פון דעם קראלער רב ער זאל אים שטיין צו הילף אין א געוויסן ענין פון אידישקייט אין סקולען וואס האט געהאט שייכות מיט התבדלות פון די כתות הציונים.

עס איז באקאנט דער בריוו וואס דער רבי האט געשריבן צו די חברי מועצת גדולי התורה אין ארץ ישראל בנוגע די אגודה וואס איז א טייל פון די ממשלת הציונים [המכתב הובא לעיל בפרק ב'], דער בריוו איז בשעתו נתפרסם געווארן איבער די וועלט און האט געגעבן גרויס חיזוק פאר די עהרליכע אידן אין ארץ ישראל וואס שטייען על המשמר לוחם צו זיין מיט די ממשלת הכופרים, (אגב איז כדאי צו דערמאנען אז דער רבי איז געווען גאר באפריינדעט מיט הרה"צ ר' עמרם בלוי זצ"ל דער ראש פון די נטורי קרתא אין ירושלים, ווען דער רבי איז געווען אין ארץ ישראל האבן זיי פארברענגט זייער פריינדליך און מיט גרויס הערצה) פון דעם בריוו זעט מען וויא דער רבי האט מקיף געווען אין יורד געווען לעומק הדברים פון אלע פרטים בנוגע די שיטת ההתבדלות מרשעים.

(קונטרס לזכרו של צדיק עמ' 41-36)

היה פועל ישועות ע"י קופת "קרן הצלה"

כדאי לציין דבר נפלא, שלרבינו [בעל ה"נועם אליעזר" זי"ע] הי' קופה מיוחדת שהי' נקרא "קופת עונג שבת", קופה זו היתה מוקדשת לכסות הוצאות עונג שבת שחסד לאברהם אירגן להילדים בהעיירות

השונות באה"ק. בכל עת שהי' רבינו רוצה לפעול איזו ישועה, הי' תורם כסף לתוך הקופה הזאת. חשיבות מיוחדת הי' מיחס לקופה זו (כמובן, נוסף על מה שהי' תורם לשאר הקופות). הרבה פעמים נוכחתי **כאשר הביאו לפני רבינו פתקא קשה, סגר את עצמו בחדרו כאשר קופות הצדקות לפניו, והבולט ביניהם הי' קופה זו של עונג שבת, שבה ראה סגולה רב להוושע, ובשעה שהכניס בה כסף, שפתותיו היו מרחשות תפלות ובקשות בדביקות נפלאה. בהתקופה האחרונה של רבינו, הי' א' מהקופות הללו קופת "קרן הצלה" שנתיסדה ע"י האדמו"ר מסאטמאר זצוק"ל לצורך חיזוק המוסדות בארץ ישראל על טהרת הקודש, ורבינו ייחס לה חשיבות רבה וראה בקופה זו סגולה גדולה להוושע.**

(קובץ "נועם עלי שיח" - סקולען מכתב כ"ז הערה ג')

לוחם מלחמת ה' ביד רמה

אהבתו לה' אשר בערה כאש בלבו מפורסמת בשיריו הנודעים המסופגים בגעגועי אהבה אליו ית', ומרגלא הי' בפומי קדישא דברי הספרי עה"פ ואהבת את ה' אלקיך אהבתו על הבריות שאהבת ה' ניכר כשהאדם משתדל להשפיע גם בלב אחרים אהבתו ויראתו ית"ש, כזה הי' דרכו מקודש מעודו עד יומו האחרון להפיץ אמונתו ית"ש ותורתו הק' אף בין הרחוקים ביותר, וכמה התפלץ הלב לראות בשבוע האחרון עלי אדמות כשהי' חלוש מאד והתאמץ לדבר בעצמו בהטלעפאן לארצה"ק ובכה בבכיות עצומות על מצב הדת שמה ועל אודות מה שפתחו המסיונרים בית להפיץ רשתם הטמאה בעיר אחת שמה ותביעותיו העצומות להקים שם לנגדם בית של קדושה מוסד חינוך להציל את בני ישראל מרדת שחת.

אכן בגודל מדת רחמנותו וחסדו להזולת עד הרחוקים ביותר כמו כן גדלה התרחקותו ותביעותיו להתבדלות מן המסיתים והמדיחים מינים ואפיקורסים למיניהם, כ"ק מרן אדמו"ר (שליט"א) [זצוק"ל הכ"מ] מספר שבילדותו בא לגור בעיר סקוליען רופא א' רווק שהי' מנוול רח"ל והתחיל בדרכו להתחיל להסית את בני העיר, וכשהגיע הדבר לאזני רבינו ז"ל ובבוקר לאחר התפלה עלה על הבמה והכריז באזני כל הקהל שכולם יתקבצו אצלו בביתו אחרי טעימת פת שחרית, וכשהקהל התכנסו לפני פתח ביתו יצא רבינו ז"ל אליהם ומקל שבט

בידו וצוה לכל הקהל שג"כ יקחו מקלם בידם וכך הלך אתם עד לפני פתח בית אותו רשע, הברנש הלז כשראה מרחוק עולם גדול כזה באים עם מקלם בידם ורבינו ז"ל בראשם פחד ורהב אחזתו וארז חפציו וברח מן העיר.

וכך עמד רבינו ז"ל על משמרתו לרדוף להוכיח ולרחק את המסיתים והמדיחים, גם בעיר סקוליען נהל מערכת שלימה ללחום מלחמתה של תורה נגד א' השו"ב שהי' קל בדעתו ורבינו ז"ל מצא בו מינות והעביר אותו ממשמרתו על אף התנגדות גבירי ונכבדי העיר ומערכה כבדה ניהל אז לנגדם, [פרשה זו מתואר באריכות בכל פרטיה ב"קובץ נועם עלי שיח" עיי"ש], גם ידוע מלחמתו מלחמת ה' שמה נגד הציונים שעמדו להקים בית ספר "תרבות", ורבינו ז"ל אז כגבור חלציו ללחום לנגדם והקים אז בית תלמוד תורה למופת, ובמשך הזמן בנועם אבל עם כל זאת הי' אהוב ומקובל אף על מתנגדיו המושבעים ביותר שהכירו לדעת את ערכו הגדול במדותיו התרומיות.

(דברים אחדים מהמו"ל "נועם אליעזר" - מהדורא הישנה)

לא הסכים ליהנות משום טובה של הציונים

פעם אחת נכנס ר' א' לרבינו [כשהי' עוד רבינו דר בקראן הייטס] ורבינו דיבר על הטעלעפאהן ושמע שרבינו ז"ל אומר על הטעלעפאהן: "ניין ניין, איך וויל בשום אופן נישט האבען א טובה פון זיי, זיי זענען ערגער פון די קאמעניסטען".

אח"כ נתן רבינו הטעלעפאהן להנ"ל, שהיות שאינו שומע כלום עוד על הטעלעפאהן, אפשר הוא יודע מה נעשה עם הטעלעפאהן אם נשבר פתאום או מה, והלה לקח הטעלעפאהן ואמר לרבינו, שהאיש שדיבר מקודם הפסיק הטעלעפאהן, ("אראפגעלייגט דער טעלעפאהן").

אז אמר רבינו מה הוא המדובר, שהאיש הנ"ל השתדל הרבה שהרעגירונג מאמעריקע יתן כסף לבנות בנין לחסד לאברהם, והי' נצרך עוד לעשות דבר א' שא' מהקאנזול של הציונים באמעריקע ידבר עם הממשלה של אמעריקע, ואז יהי' נגמר הדבר לגמרי, ע"כ קרא על הטעלעפאהן שרבינו ידבר עם אותו מהקאנזול וע"ז אמר רבינו, ניין איך וויל בשום אופן נישט וכו'.

אח"כ קרא האיש הנ"ל עוד הפעם על הטעלעפאהן, להשתדל אצל רבינו, שידבר עם אותו מהקאנזול, כנ"ל, ולא רצה רבינו בשום אופן.

אח"כ אמר רבינו, [בשם א' מהראשונים], הטעם של ס"ת שכתבו מין ישרף, שלא יהי' להם שום אחיזה בהקדושה, ואמר "איך ארבעט די גאנצע צייט ארויסשלעפען פון זיי, זיי זאלען נישט האבען קיין אחיזה" [וכאן אעשה להיפך].

גם אמר אז: "איך קען באשטיין עס זאל בטל ווערען די גאנצע זאך, און פון זיי א טובה וויל איך נישט".

אני מכיר אחד מעסקני האגודה שהודה לי שלא פועלים שם כלום

אמר רבינו ז"ל: איך קען אן אגודאי ותיק, וואס איז נאך אן אגודאי פון דייטשלאנד, און ער איז נאך געגאנגען די גאנצע זאך פון אגודה, און ער זאגט אז זיי טוען גארנישט אויף [מיט אריינגיין אין כנסת המינים].

כשלא מדברים נגד הבחירות אז אומרים עליו שהוא בעדה

אמר רבינו ז"ל בשם אדמו"ר מב... שאמר אדמו"ר הנ"ל שאינו רוצה ליסע לא"י בזמן שהי' הבחירות [או קודם לכן] היות שיש לו שם מכירים מאגודה שידוע שילחצו שם עליו לחתום על חובת הבחירות, והגם שאינו סובר שהוא איסור חמור כ"כ אבל גם לחתום על חובה אינו רוצה, והאנשים הנ"ל יבקשו ממנו לחתום, וקשה לו להשיב פניהם ריקם, ויהי' קשה לו, ע"כ אינו נוסע.

ואמר השומע לרבינו, הלא אומרים מאדמו"ר הנ"ל שחייב לילך לבחירות, אמר רבינו ז"ל, אזוי איז אז מען רעדט נישט (אז מען

האלט נישט אין איין רעדען).

עזבתי את האגודה בראותי שהתחברו לרשעים

אמר רבינו ז"ל, אצל כמה הזדמנות: איך בין ארויסגעקומען פון ראמעניע, האב איך גיזעהן אז זיי [אגודה] האבען התחברות, [זיי האבען זיך מתחבר גיווען מיט רשעים] האב איך זיי תיכף אפגעלאזט.

בקיץ א' בא אדמו"ר מסקולען ז"ל לבקר את הרב מקראסנע ז"ל במחנה אוהל ברוך, בתוך השיחה שאל הרב מקראסנע את אדמו"ר מסקאלען ז"ל: אם מוסדות "חסד לאברהם" לוקחים כסף מהמדינה הציונית, ענה האדמו"ר מסקולען ז"ל "מען האט דאך ערשט פאריגע וואך געליינט אין די סדרה די משל וואס רש"י ברענגט (במדבר כ"ב, י"ב) וואס מען זאגט פאר די "בין" לא מדובשך ולא מעוקצין, ווייל אין דעם דובשך ליגט אויך דעם עוקץ". - (מפי האבך ר' יחיאל משה כהנא נ"י). (לקט דברים מספר משכנות הרועים חלק ג' בערך רבינו ה"נועם אליעזר" זי"ע)

דרכו ושיטתו של רבינו בעל ה"נועם אליעזר" זי"ע

דער סקולענער רבי זי"ע, צו אלע זיינע געהויבענע מדריגות און השגות בתורה ובעבודה ובגמילות חסדים, האט ער אויך באזיסן א זעלטענע קלארע הבחנה בעיניי אמונות ודיעות, און ער איז געגאנגען אויפן גלייכן אויסגעטרעטענעם וועג וואס עס האבן אונז געלערנט אבותינו ורבותינו הקדושים, און מיט א געוואלדיגע חכמה און קלארע השקפה האט ער איבערגעקליגט די שווערע נסיונות הדור וואס גדולים וטובים זענען דורכגעפאלן.

זיין שארף אויג, און זיין גאר קלארע און אויסגעהאלטענע דעת תורה האט גאר שנעל דערשפירט און דערפילט מה לקרב ומה לרחק, אלע יארן זייענדיג אין רוסלאנד און רומעניען איז ער געווען פון די גרעסטע רבנישע אויטעריטעטן אין "אגודת ישראל" וואו ער איז אויך געווען א חבר אין די יארן פאר די מלחמה, וואו זיינע רבי'ס די אדמורי"ם לבית ריזשין האבן אנגעהערט.

תיכף ווען ער איז ארויסגעקומען קיין אמעריקע, אויף דער פרייער וועלט, האט ער גלייך באמערקט אז די אגודה איז שוין נישט דאס זעלביגע ווי די וואס ער האט געקענט אינדערהיים, און אז אירע צילן און רעלסן זענען שוין גאר ווייט פארפארן פון די וואס זי איז געווען מיט איבער צוואנציג יאר בעפאר, און ער האט וויטאגליך געקעכצט "ס'איז נישט די אגודה וואס איך האב געקענט, ס'איז נישט די זעלבע אגודה פונעם חפץ חיים און פונעם טשארטקאווער רבי'ן".

אין זיין גרויס אנטוישונג און ווייטאג וואס האט אים באנומען זעענדיג ווי ווייט די אגודה איז פארפארן און ווי מיט זייערע מעשים

טוען זיי גענוי דעם היפך פון דעם ציל פון וואס זי איז נתייסד געווארן, האט ער נישט געקענט איינהאלטן זיין וויי געשריי און ער האט אפגעשריבן א בריוו מיטן בלוט וואס האט געטראפט פון זיין הייליג הארץ, אדרעסירט צו די מנהיגים פון די מועצת גדולי התורה, ווי ער איז זיך זייער שטארק מתרעם אויף דעם פאקט וואס די אגודה האט זיך אוועקגעגליטשט פונעם ארגינעלעם וועג צו וואס זי איז נתייסד געווארן.

זייענדיג אין ארץ ישראל אויף פסח תשכ"ט לפ"ק, האט דאן די עדה החרדית פאררופן א ריזיגן עצרת מחאה קעגן די ציונים, איז דאן דער סקולענער רבי מכובד געווארן זיין דער ראש המדברים, דער סקולענער רבי האט דאן א' לענגערע צייט געשטורעמט קעגן די ציונים, און קעגן זייערע פינסטערע גזירות און עקירת הדת בארה"ק, האט ער דאן אויסגעטייטשט דאס וואס חז"ל זאגן אין מס' שבת "עתידה תורה שתשתכח מישראל" אז די תורה וועט פארגעסן ווערן און אויסגעריסן ווערן פון כלל ישראל, דורך אזעלכע וואס רופן זיך גאר מיטן נאמען ישראל", זיי וועלן זיי די עוקרי הדת ומחללי שם שמים.

ווען ער איז דאן געווען אין ארץ ישראל איז ער געווען דער אנגענומענער גאסט ביי אנשי שלומינו חסידי סאטמאר, דער סקולענער רבי האט דאן קובע געווען זיין מקום תפילה במשך דעם פסח אינעם סאטמארן בית המדרש "אהל רחל" אויף רחוב יואל, און דער היימישער ציבור האט זיך דאן באקאנט געמאכט פונדערנאנט מיט דעם גברא רבה, און דער צדיק אמת.

זייענדיג דער אפעציעלער גרינדער און נשיא ונושא בעול פון דעם ברייטפארצווייגטער נעץ פון די צענדליגער מוסדות "חסד לאברהם" אין ארץ ישראל, איז דאך די פראגע פון נעמען די געלטער פון די ציוניסטישע קוועלער געווען שטארק אקטועל, און בלי ספק אז דורכדעם וואס ער וואלט דאס געלט גענומען וואלט דאס אים פיל פארגרינגערט און ער וואלט אפילו געקענט פארברייטערן זיינע אקטיוויטעטן ביתר שאת ועוז, און פיל מער קינדער געקענט ראטעווען.

פונדעסוועגן האט דער סקולענער רבי ארויסגעגעבן זיין אומצווייזטיגן דעת תורה פאר אלע מנהלים פון זיינע מוסדות אז בשום

אופן זאל מען נישט נעמען אפילו קיין פרוטה פון די ציונים, ער האט דאס מתרה געווען אויפן שארפסטן פארנעם, אפילו ווען דאס האט פארמינערט די צאל פון די פעולות, ער האט אנערקענט אז די געלטער זענען אסור בתכלית, און אז עס איז די גרעסטע סכנה איבערצוגעבן דעם כח התורה אין די הענט פון די עוקרי הדת.

ווען בשנת תשל"ז לפ"ק, ווען עס זענען געעפענט געווארן די געלט קוועלער, און עס האבן אנגעהויבן צו פליסן ריזיגע סכומים געלט פון די רעגירונגס געלטער אריין צו די קאסעס פון די מוסדות התורה, זענען דאן אלע גדולי ישראל ארויסגעקומען מיט גאר הארבע איסורים צו נהנה זיין פון זייערע טמא'נע געלטער. אויך די התאחדות רבנים איז ארויסגעקומען מיט א באזונדערן איסור וואו דער סקולענער רבי איז אונטערגעשריבן דער ערשטער פון די רבנים אויף דעם איסור.

זייענדיג אמאל ביי מרן הגה"ק מסאטמאר זי"ע, האט זיך דער שמועס פארצויגן איבער דעם ענין פון נעמען די שטיצע וואס די ציוניסטישע ממשלה טוט אנבאטן פאר מוסדות התורה אין ארץ ישראל, האט דער סקולענער רבי ארויסגעברענגט זיינע שטארק גרונדן און מאטיוון צוליב וואס ער האלט אז מען טאר פון די ציוניסטישע געלטער בשום אופן נישט געניסן.

האט ער דאן געטייטשט וואס עס שטייט אין פרשת לך לך וואס אברהם אבינו האט געזאגט פארן מלך סדום "אם מחוט ועד שרוך נעל אקח מכל אשר לך", אז אברהם אבינו האט נישט געוואלט נהנה זיין פונעם מלך סדום פון א פאדעם ביז א שוכן בענדל, איז דאך לכאורה שווער מילא דאס וואס עס שטייט "מחוט ועד שרוך נעל" אבער וואס איז דאס וואס ער לייגט צו "ואם אקח מכל אשר לך", האט דער סקולענער רבי גאנטפערט "נאר זעעט זיך פון דעם אויס, אז אויב איז מען נהנה פון א רשע מחוט ועד שרוך נעל, מען נעמט זיינע געלטער, זיין רכוש, דעמאלטס נעמט מען איבער זיינע מידות און נאטורן, "כל אשר לך" מען ווערט ממש איינס מיט זיין גאנצע מהות, דעריבער ברויך מען זיך אזוי שטארק אכטונג געבן אז מען זאל מיט גארנישט פארקערן און שייכות האבן מיט די רשעים".

ווי עס דערציילן זיינע מקורבים און שטיצער פון די הייליגע מוסדות איבער זיינע אומגעהויערע שטרענגע קפידות ווען עס האט זיך געהאנדלט אויבער די ענינים פון נהנה זיין פון די רשעים, ווען אמאל האט דער סקולענער רבי אריבערגעשיקט א גרויסן קוואנטוהם מיט מלבושים און אנדערע פראדוקטען צו זיינע מוסדות אין ארץ ישראל, ווען די פעקלעך זענען אנגעקומען ביום גרעניץ האט די גרעניץ וואך געמאכט גרויסע פראבלעמען און נישט געוואלט אריינלאזן די סחורה, נאר מיט א ריזיגע סומע שטייער אפצאל, עס איז דאן קיין ברירות נישט געווען און אויב האט מען געוואלט דעם טראנספארט שיקן האט מען געמוזט באצאלן דעם געפאדערטן סכום.

וויבאלד דער געלט שאדן איז געווען גאר א גרויסער האט זיך א כנסת דעפוטאט פון די אגודה'סטישע קרייזן פון בני ברק זיך אריינגעלייגט אין די זאך און ער האט גע'פועל'ט אז די רעגירונג זאל דעם שטייער צאל צוריקגעבן פאר די מוסדות חסד לאברהם אין פארעם פון א רעגירונגס שטיצע.

אבער ווען די עסקנים האבן אנגעפרעגט דעם רבי'ן זיין מיינונג אין די זאך האט ער קלאר געזאגט אז ער איז בשום אופן נישט מסכים צו נעמען סיי וועלכע שטיצע פון די רעגירונג, טראצדעם וואס מאנכע האבן פרובירט איינצוטענה'ען מיט אים אז דאס הייסט נישט גענומען פון זייערע געלטער וויבאלד זיי צאלן נאר צוריק וואס מען האט זיי געגעבן אין שטייערן, פונדעסוועגן האט דער רבי נישט געוואלט הערן פון גארנישט און אפגעווארפן יעדעס געלט אנבאט, און נישט געלאזט שיקן דעם טראנספארט.

דער סקולענער רבי האט דאן געזאגט א הערליכן טייטש בשם א פריערדיגן אויפן פסוק "אמר אויב ארדוף אשיג אחלק שלל", אז ווען פרעה האט געזען ווי שטארק און ווי פעסט אידישע קינדער שטייען, און זיי טוען אים מנצח זיין דורך די עשר מכות, האט ער זיך דערשלאגן צו א גאר נייע המצאה ווי אזוי צו צוקלאפן דעם כח פון כלל ישראל, ארדוף, ווי אזוי וועל איך זיי רודפ'ן, אחלק שלל, כ'וועל זיי געבן געלט און מאטריאליסטישע שטיצע, און דורכדעם וועל איך זיי קענען אריינכאפן אונטער די כוחות הטומאה ר"ל.

מיט דעם האט דער סקולענער רבי מסביר געווען וואס חז"ל זאגן אז ביזת הים איז געווען גרעסער ווי ביזת מצרים, ווייל די מצריים זענען נאכגעלאפן אידן צום ים מיט ריזיגע סומעס געלט, ווייל זיי האבן דעמאלטס געוואלט מכשיל זיין אידן מיטן נסיון הכסף וואס פון דעם איז גאר שווער זיך צו באפרייען.

ווען רבינו הקדוש מסאטמאר זי"ע האט מייסד געווען דעם הייליגן מוסד "קרן הצלה" איז דער סקולענער רבי געווען נאר ווארעם צו דעם רעיון, און אויסער דעם וואס ער האט זיינע פארצווייגטע מוסדות אריינגעפירט אונטער "קרן הצלה" האט ער אסאך געטוהן למעשה - אויסער וואס ער האט זיך זעלבסט מחייב געווען מיט א יערליכע נתינת פון טויזענט דאללער - צו שאפן גרעסערע סכומים פאר קרן הצלה און ער האט אויפגעפאדערט זיינע אנ"ש צו שטיצן קרן הצלה בגוף ובממון.

דער סקולענער רבי האט געזאגט ביים אפיל פאר קרן הצלה ווי פאלגענד:

"ולדעתי איז יעדער איד פארפליכטעט צו צאלן א יערליכן שטייער פאר דעם הייליגן מבצר התורה והחינוך "קרן הצלה"!

ווייל מיר ווייסן אז מלכותא דרקייע כעין מלכותא דארעא, אזוי ווי ביי מלכותא דארעא איז די ממשלה מחייב איטליכן בירגער מיט געוויסע שטייערן, אלס באצאלונג וואס דער בירגער איז נהנה משירותי המלוכה, דאס זעלביגע, און נאך פילפאכיק מער, עד אין סוף וואלטן מיר געדארפט צו באצאלן א שטייער פארן הייליגן באשעפער, כביכול, אויף די אלע חסדים על כל נשימה ונשימה, אויף טריט און שריט, וואס דער באשעפער איז אונז משפיע חיים, פרנסה, כל טוב, וואס אימער מיר האבן איז דאך פון אים, דארפן מיר דאך אים אוודאי באצאלן א געוויסן מס און ארנוניא.

נארוואס דאן, ווי אזוי קען דען א מענטש באצאלן פארן הייליגן באשעפער, אם תצדק מה תתן לו?

איז דאס נאר דורכדעם וואס מען שטיצט אזעלכע ענינים וואס ברענגען ארויס א געוואלדיגן קידוש שם שמים אויף דער וועלט, דערמיט קען מען עטוואס באצאלן פארן הייליגן באשעפער כפי יכולתו.

דעריבער, היות אין אונזער דור איז נישט פארהאנען א גרעסערער קידוש שם שמים וואס עס קומט ארויס פון דעם הייליגן "קרן הצלה", וואס דאס שטיצט יעדעס הייליג מוסד אין ארץ ישראל, דאס האלט אויף דעם גאנצן חינוך הטהור, די וואס זענען מקדש שם שמים מיט מסירות נפש מידי יום ביומו, דעריבער דארף מען טאקע פאר אט דעם הייליגן צוועק געבן א שטייער, ביד רחבה, צו באצאלן עטוואס פארן הייליגן באשעפער אויף זיינע געוואלדיגע רחמים און חסדים!"

דער סקולענער רבי האט אויך געשריבן א ווארעמען בריוו מחזק צו זיין דאס ענין פון קרן הצלה.

א קורצע צייט איידער ער איז נסתלק געווארן למנוחתו האט דער סקולענער רבי געהייסן מפרסם זיין פאר אלע אנגעשטעלטע און מנהלים אין מוסדות חסד לאברהם אז ער וועט קיינמאל נישט מוחל זיין פאר דעם יעניגן וועלכער וועט זיך דערוואגן און וועט פורץ זיין אין דעם חומר הענין פון נעמען געלטער פון די ציוניסטישע רעגירונג.

בעזה"ת אדון כל

כ' הרבנים הגאווה"צ ראשי אלפי ישראל ואתם עמם אלפי ישראל

ה' עליהם יחי

חבר אני לכל אשר יראוך, גם אני מצטרף א"ע להקריאה הקדושה לחזק את קרן הצלה שנתייסד על ידי מרנן ובראשם הגה"ק מסאטמאר זצוק"ל, לחזק ולתמוך באותם המוסדות הק' שאינם נהנים מהממשלה החופשית.

אשר חוץ ממצות חיזוק התורה שבה אשר עלי' נאמר עץ למחזיקים בה חוץ מזה יש בזה לדעתי קידוש שם שמים להראות לעין כל שמרדי בני ישראל במסירות נפשם מחזיקים בכוחות עצמם את את מוסדות עצמם את מוסדות התורה על טהרת הקודש בלא תערובות זרים, ושלא יאמרו אחרים אני העשרתי וכו'.

וכפי מה שאי' בסה"ק קדושת לוי' שבכל אתערותא דלתתא צריכים על אתר לעשות פעולה שיהי' כלי להתעוררות, לכן הנני שולח כעת

ג' מאות ד. נוסף על החמש מאות ד'. שכבר שלחתי בעו"ח על חשבון האלף ד. שהתחייבתי א"ע ליתן בכל שנה ושנה למפעל קדוש זה.

וזכות החזקת התורה על טהרת הקודש יגן על כל המשתתפים והמסייעים לזה להוושע בדבר ישועה ורחמים ולזכות לראות בקרוב תוך כ"י בהישועה האמיתית בביאת משיח צדקינו בב"א.

בברכת התורה

הק' אליעזר זוסיא בן הרהגה"צ

רי"א זצ"ל פרטיגול מסקולען

חבר אני לכל אשר יראוך

פון די ערשטע מינוט וואס זיינע פיס האבן אראפגעטרעטן על אדמות אמעריקע, האט ער זיך מדבק געווען אין מרן הגאון הקדוש מסאטמאר זי"ע, וועלכער איז געווען דער ראש גולת אריאל, און דער וועג ווייזער פאר אלע ערליכע אידן וועלכע האבן זיך געפירט אויפן דרך ישראל סבא.

דער סקולענער רבי האט זיך איינגעשלאסן אין די ראמען פון די וועלט בארימטע "התאחדות הרבנים דארצות הברית וקנדה", און ער האט שטאלצירט מיט דעם חבר אני לכל אשר יראוך, און ער האט זיך יערליך באטייליגט אויף יעדע אסיפה וואס עס איז צוזאמענגערופן געווארן דורך די התאחדות הרבנים, און ער האט געלאזט הערן זיין חוות דעת איבערן חובת השעה.

שוין אינעם ערשטן יאר וואס ער איז אנגעקומען קיין אמעריקע, האט ער שוין אנטייל גענומען אין די אסיפות לחיזוק הדת וואס די התאחדות הרבנים האט פאררופן. אין "דער איד" ניסן תשכ"א, ווערט ברייט געדעקט דאס ערשינען פונעם סקולענער רבי'ן צו די אסיפה פון התאחדות הרבנים און זיין שארפע דרשה וואס ער האט דאן ארויסגעברענגט קעגן דעם רעיון הציוני, בתוך הדברים האט ער דאן געטייטשט וואס עס שטייט אין פסוק "פקד פקדתי אתכם", דער טאפעלטער לשון קומט אונז צייגן אז עס קען גארנישט זיין קיין גאולת הגוף אויב דער נפש פארבלייבט אין גלות, אויב איז דא א גאולה איז דאס נאר אויב סיי דער גוף און סיי דער נפש ווערן אויסגעלייזט.

מיט א יאר דערויף בשנת תשכ"ב לפ"ק איז אויף דער סקולענער רבי געווען דער הויפט רעדנער ביי די יערליכע אסיפה פון התאחדות

הרבנים, עס איז דאן געווען עומד על הפרק די "פרשת יאסעלע", און דער סקולענער רבי האט שטארק געמוטיגט די חברים פון התאחדות הרבנים אז זיי זאלן ווייטער אנגיין מיט דעם פייערדיגן קאמף קעגן די ציונים. אויך האט ער געשילדערט פאר די אנוועזענדע רבנים דער שווערער מצב פון אחב"י אין רוסלאנד, און דער הייליגער פליכט וואס ליבט אויף אונז אלעמען זיי צו העלפן.

דער סקולענער רבי פלעגט אוועקמאכן און מוחה זיין אויף די מכלומר'שטע "השגים" מיט וואס די אגודה פלעגט זיך אויפטוהן וואס זיי האבן אויפגעטוהן זיצענדיג אין כנסת המינים, איבערהויפט נאכדעם וואס בשנת תשל"ז לפ"ק איז די אגודה אריין אין די קאליציע, אין זיך אנגעשלאסן אין די "בעזראט האשעם" רעגירונג פון מנחם בעגין שר", האט ער דאס נישט אויסגעהאלטן און געלאזט פאלן גאר שארפע ווערטער אויף זייער אדרעס.

ווען צום ביישפיל, די אגודת ישראל האט געגרייכט אן אפמאך מיט די בעגין רעגירונג ביי די מערכה איבער ניתוחי מתים אז אן די עלויבעניש פון די משפחה וועט מען מער נישט שניידן קיין טויטע, האט דער סקולענער רבי רעאגירט מיט ווייטאג און פארדרוס "איך פארשטיי נישט ווי אזוי האט די אגודה געקענט מסכים זיין אויף אזא באשלוס, מיט די ערלויבעניש פון די משפחה איז דען יא מותר צו שניידן מתים, וואס הייסט אז מען מאכט אן אפמאך קעגן די תורה הקדושה?

עס געדענקט זיך נאך אז ווען א געוויסער פירער אין יענע קרייזן האט אפגעשפעט אין די עפענטליכקייט פונעם דרך החתם סופר מיט פראסטע לצנות'ער, האט דער סקולענער רבי געזאגט גאר א נעגאטיווע שארפע מיינונג איבער יענעם פערזאן. מיט א קורצע צייט איידער זיין פטירה האט ער זיך פארגעגרייט צושרייבן א לענגערן ביאור איבערצוצייגן דעם דעת הקהל אז דער היינטיגער וועג פון די אגודה איז אין פולן היפך פונעם דרך החת"ס זי"ע, און ער האט זיך געהאט פארגעברייט פולע מקורות אויף וואס ער האט זיין ביאור געשטיצט, ליידער האט אים זיין שוואכער מצב הבריאות געצווינגען דאס

אפצושטופן, ביז ווען ער איז אינצווישן נסתלק געווארן לחיי העוה"ב, און דער דור האט נישט זוכה געווען צום דעם.

(דער אידישער געדאנק אב שנת תש"ס)

התקשרותו למרן רביה"ק מסאטמאר זי"ע"א

הנה ידוע גודל התקשרותו של אביו הרה"צ בעל 'נועם אליעזר' מסקולען זצ"ל למרן רביה"ק מסאטמאר זי"ע, ונמשך לבנו אחריו הרה"צ מסקולען זצ"ל, וכמים הפנים לפנים היה ניכר גודל הערצת מרן רביה"ק זי"ע אליו. וסיפר הרה"צ ר' הערשעלע מספינקא זצ"ל, שראה פע"א ביום חול בעת תפילת שחרית כשרבינו הי' עוד לבוש בטלית ותפילין ונכנס הרה"צ מסקולען [זצוק"ל הכ"מ] לביהמ"ד, וכשראהו רבינו הלך לקראתו וקיבלו בחביבות ובהתרגשות יתירה. וידוע שכמ"פ בעת שלחן הטהור של רביה"ק בשבתות ומועדי קודש כיבדו רבינו לזמר שירי קודש ניגוני שמחה ודביקות, ורבינו הסתכל בו והתבונן בעבודתו בהערצה יתירה.

ועיין בספר עטרת יהושע (פר' בחקותי) שכתב הגרמ"א פריינד זצ"ל גאב"ד ירושלים תובב"א, בזה"ל: **וסיפר לי כ"ק רבינו הקדוש בעצמו [ה"ה מרן מסאטמאר זי"ע], שהי' אצלו איש מפורסם [ה"ה ה'נועם אליעזר' מסקולען זצ"ל], אשר סיפר לו שראש האגודה [ה"ה הרי"מ לעווין] שכעת אינו כבר בעולם הי' אצלו, ואמר לו שהוא בעצמו כבר ראה ובא אל האמת שאי אפשר לו לפעול כלום בישוב בכנסת והוא ללא תועלת כלל, ואם המועצת גדולי התורה היו רוצים שיתפטר מהם כבר הי' מתפטר מהם, ואמר לי רבינו הקודש מה שהשיב לו על תירוצו זה כדרכו באש להבה, עכ"ל.**

וכעת נבוא להעתיק כמה סיפורים ועובדות על כ"ק מרן אדמו"ר
צוקללה"ה הכ"מ ששמענו מאת מוה"ר לייבוש שווארץ הי"ו מקריית
יואל, שזכה להיות משמש בקודש בשנת תש"ס-ס"ב, ואלו דבריו:

מלחמות הגדולות עם הציונים בעיר סקולען, עד שהוצרכו לברוח משם לטשערנאוויץ

כשביקר רבינו בעיר סקולען (בחודש אייר שנת תש"ע לפ"ק), סיפר אודות
מה שהוצרך אביו ה'נועם אליעזר' זי"ע לברוח מעיר
סקולען, מחמת שהי' לו מלחמות גדולות עם הציונים שם, שפתח
שם תלמוד תורה והם סגרו אותו, וחזר ופתחו, וכלשונו הק' "גרויס
מסירות נפש איז דא אין דער ערד דא אין סקוליען, דער טאטע זצ"ל
האט מייסד געווען דא א תלמוד תורה, אזוי האט ער ב"ה געראטעוועט
קינדער, די חברה האבן געוואלט אויפשטעלן די ציוניסטישע שולעס,
רעדן נאר עברית, נישט קיין תורה, דער טאטע זצ"ל האט אויך
צוגעצויגן בחורים, עס זענען געווען עלטערע בחורים וואס זענען געווען
פארכאפט ביי די ציונים, תרבות מיט זייערע נעמען דארטן, דער טאטע
זצ"ל האט זיי ארויסגעראטעוועט וכו', מ'קען דאס נישט איבערגעבן,
ס'איז א ים צו דערציילען. דער אייבערשטער האט אים געגעבן דעת
מיט הצלחה, כח מיט מסירות נפש, נישט סתם געזאגט מיטן מויל,
נאר מסירות נפש ממש" וכו', עכ"ל. ומחמת הרדיפות הוצרך לצאת
משם ונסע לעיר טשערנאוויץ.

כח הנגינה של אביו זכה כמתנה מן השמים בשכר המסירות נפש

ואז בדרך הנסיעה על הבאס סיפר בנו וממלא מקומו הרה"צ ר' ישעי'
יעקב שליט"א, ששאל אז מאת אביו על העראפלאן, אם זקינא
הרה"צ ר' ישראל אברהם זצ"ל עשה ג"כ ניגונים, או לא, והשיב לו
אביו "ער איז געווען א גרויסע בעל רגש, אבער דעם כח פון מאכן
ניגונים, דאס האט דער טאטע זצ"ל באקומען א מתנה פון הימל, א
דאנק זיין מסירות נפש וואס ער האט זיך געשלאגן מיט די ציונים,
געעפענט די תלמוד תורה אין שטאט, און זיי האבן עס פארמאכט,

און ער האט עס נאכאמאל געעפנט, ביז צום סוף האבן זיי אליין געשיקט די קינדער אין די תלמוד תורה. און צוליב דעם מסירות נפש, האט דער טאטע צוק"ל זוכה געווען צו די מתנה, וואס דערווארעמט אידישע קינדער צום רבש"ע עד היום".

הציונים כתבו במכתבי עתים שיזהרו מהרב מסקולען שהולך וסוכב לצורך נפשות

ופעם אחת שמעתי שסיפר, שאביו הרה"צ זי"ע הי' דרכו לנסוע מעיר לעיר, והי' מעורר על שמירת שבת וטהרת המשפחה ועל כשרות המקוואות, והקים תלמודי תורות, והי' לו מלחמות גדולות עם הציונים, וכמדומני שאמר שהציונים ג"כ שלחו שליחים בכל המקומות שנסע כדי לשטנו, ואחר שיצא מרומעניא הי' אביו הק' פעם אחת בא"י בביבליאטעק [לייברערי], ומצא שם צייטונג שהציונים כתבו בו "אידן, היט איין פונ'ם סקולענער רב, ער פארט ארום פאנגן יודישע נשמות".

חותנו הרב מ'גבעת שאול' הרים כסא לזרוק על מאכיל נבילות וזרקו מביתו עד שחזר בתשובה

עוד שמעתי פעם מרבינו, שסיפר מחותנו הרה"ג ר' מנחם זאב שטערן ז"ל, הרב מגבעת שאול [שהיה אב"ד ווישאווא בראמעניע, ומגדולי תלמידי מרן רביה"ק מסאטמאר זיע"א], דבמקום שהי' גר ברומעניא הי' מקום שהבאנען היו רגילים לעמוד שם עד שהמשיכו לנסוע, והי' שם יהודי אחד שהי' לו חנות שהי' מוכר בשר [רעסטאראנט], והי' נראה כמו שומר תורה, ורבינו התבטא 'ער האט געהאט אזא היטעלע' [היה לו איזה כובע], אבל הי' מוכר נבילות וטריפות רח"ל, אבל היהודים שבאו עם הבאן לא ידעו, והי' אוכלים אצלו רח"ל, אז שלח חותנו את הרבנית הצדיקת של רבינו ע"ה להסטאנציע והיתה אומרת לכל היהודים שיכולים לבוא לאכול בחנם אצל אביה הרב, וכן הי', ופסקו מלילך להחנות, אז ראה המאכיל טריפות שאין לו פרנסה עוד, ובא לחותנו הרב מגבעת שאול, ותיכף כשבא הרים חותנו כסא וצעק [כשסיפר רבינו זאת נשתנית צורתו, והרים ידיו הקדושות כאילו אווז בכסא, והרים קולו כאילו צועק עכשיו על המאכיל נבילות] "גיי דיר ארויס פון מיין

שטוב די מאכיל נבילות, איך ווארף דיר דאס בענקל אין קאפ אריין" [וחרז רבינו פעם שני] "גיי דיר ארויס פון מיין שטוב די מאכיל נבילות, איך ווארף דיר דאס בענקל אין קאפ אריין". עד שהלה קיבל עליו שלא יעשה עוד כן, וחרז בתשובה.

(מתוך קובץ גינת וורדים, ניסן - אייר תשע"ט לפ"ק)

בענין חידושי תורה של מרן רביה"ק מסאטמאר זי"ע

וכאן המקום להעתיק, מה שהיה רגיל לומר פעמים הרבה בסעודת יום השבת קודש, לאחר הזמירות של "אסדר לסעודתא", בענין חידושי תורה של מרן רביה"ק זי"ע, כפי ששמענו ממנו "ר **לייבוש שווארץ** הי"ו מקרית יואל (והוא שונה קצת ממה שנדפס בקונטרס 'לשון קדשו', בקונטרס לפרשת החודש):

די טאטע זצ"ל פלעגט זאגן פון 'כליל תפארת' (נדפס שם בסופו, בתולדותיו פרק ג' ד"ה דולה ומשקה), די הייליגע רבי ישע"לע יאסער ברענגט פון [מוח"ז] ר' מרדכי'לע קרעמניצער זי"ע, ברענגט ער אויף ותתצב אחותו מרחוק לדעה מה יעשה לו (שמות ב, ד) ביי משה רבינו, זאגט ער אז די תורה הקדושה ווערט אנגערופען 'אחותו', [כמו שנאמר] 'אמור לחכמה אחותי את' (משלי ז, ד), זאגט צו די חכמה, דו ביסט מיין שוועסטער, און דאס איז פשוט 'ותתצב אחותו מרחוק', אז די תורה שטייט פון דערווייטענ'ס פון א איד, און מ'זאגט אים נישט אויס די פנימיות התורה, ביז מ'זעהט אז די מענטש פירט זיך כשורה, 'לדעה מה יעשה לו', צו וויסען וואס זענען די מעשים זיינע, די תורה געט זיך נישט איבער פאר א מענטש נאר אז די מעשים זיינע זענען אויסגעהאלטען, ער איז א ירא שמים און ער איז איבערגעגעבן פאר איר, נאר אזא איינער איז זוכה צו מחדש זיין חידושי תורה.

מיט דעם קען אפשר זיין דער פשוט אין דעם וואָס מ'זאָגט ביי די זמירות: קָדָם רַבּוֹן עֲלֵמִין בְּמִלִּין סְתִימִין תְּגַלּוּן פְּתִגְמִין וְתִימְרוּן חֲדוּשָׁא. אויב איינער ווייסט אַז ער געפינט זיך שטענדיג קָדָם רַבּוֹן עֲלֵמִין, און ביי אַלע ענינים לעבט ער שטענדיג מיט דעם אַז ער שטייט פאַר'ן הייליגן באַשעפער, אפילו בְּמִלִּין סְתִימִין, דאָס הייסט אַז ער איז אַ ירא שמים אויך בסתר, דעמאָלט בְּמִלִּין סְתִימִין תְּגַלּוּן פְּתִגְמִין, ווערט די סתרי תורה נתגלה פאַר אים בשעת ער לערנט.

וְתִמְרוֹן חִידוּשָׁא, - וואס איז דאס וְתִמְרוֹן חִידוּשָׁא, אויב איז מען אים מגלה פון הימל סתרי תורה בְּמִלִּין סְתִימִין, איז עס דאך אוודאי א חידוש? נאר אין דעם ענין פון זאָגן דברי תורה, איז דא צוויי בחינות: איין בחינה איז אַז מ'קוקט זיך קודם פאַר, מ'גרייט זיך צו וואָס צו זאָגן, און דערנאָך זאָגט מען און מ'גייט איבער די חידושי תורה. אָבער עס דא אַ גרעסערע מדרגה פון דעם, אַז מ'זאָגט דברי תורה וואָס מ'האָט זיך אינגאַנצן נישט צוגעגרייט פון פריער, נאָר מ'איז מגלה מן השמים סתרי תורה, און די תורה זאָגט זיך פון זיך אַליינס.

אט די בחינה האָט מען געזען ביים סאַטמאַרער רבי'ן זכר צדיק לברכה, ווי ער פלעגט זאָגן דברי תורה אָן דעם וואָס ער האָט זיך צוגעגרייט פריער, די חידושי תורה זענען נתגלה געוואָרן בשעת'ן זאָגן די תורה, און זיך אַרויסגעזאָגט פון זיך אַליינס. אַסאַך מאָל האָט אים איינער פאַרגעזאָגט אַ מדרש, און אויף דעם מדרש האָט ער געזאָגט און מחדש געווען חידושים. מען האָט געזען ווי עס איז געווען "שכינה מדברת מתוך גרונו", די תורה איז געווען תורה מן השמים און ס'האָט זיך געזאָגט אָן קיין הכנה פון פאַר דעם. - עכל"ק.

ומונח בזכרוננו מה שאירע פעם אחת [בהיותי במחנה קיץ ראזענ'ס], בעת שהכין רבינו את עצמו לסעודת ליל שבת קודש, ושאר האנשים אכלו מקודם בבית המדרש, ואח"כ ערך רבינו את השולחן, ובעמדם לאכול זימרו הזמירות 'שלום עליכם' בניגון סאטמאר, ואיני זוכר אם רבינו יצא במיוחד מחדרו, או שממילא עבר ונכנס לביהמ"ד, ואמר בהתרגשות יתירה על ה'סאטמארע שלום עליכם', איך שהוא זוכר את רבינו מסאטמאר כשהיה נכנס לעריכת השולחן עם הטלית, ואמר "די השפעה פון רבי'ן איז נאך היינטצוטאגס דא אין די לופט".

(שם)

א.ה. ויש להוסיף בזה מה ששמעתי מרבינו (מסקולען צוקוללה"ה הכ"מ) שהניגון שמנגנים בקבלת שבת על "לא תבושי" זהו סאטמאר'ער ניגון, והסביר כוונתו שהבבא הראשונה של ניגון זה חיבר אביו כ"ק מרן אדמו"ר בעל ה"נועם אליעזר" זיע"א בהיותו על שב"ק בעיר "סאטמאר" כשנתכבד להתפלל לפני התיבה, והבבא השניה (שמנגנים על ימין ושמאל תפוצץ) הוסיף הרבה שנים אח"כ כשבא לגור בבית המדרש בווייליאמסבורג בשכונת ביהמ"ד "סאטמאר" (ראדני) ובכן שפיר יקרא "סאטמאר'ער ניגון".

ואח"כ ראיתי ב"זמירות לשב"ק עם אוצר ניגוני סקולען" שהביאו דבר זה (בהערה קי"ז), וכתב שם שהיה זה דבר חידוש כשחיבר הניגון בסאטמאר, דעד אז לא היה מנגן שני ניגונים על "לכה דודי" (עוד מובא שרבינו אמר בצחות לשונו "די ניגון איז א סאטמאר'ער ניגון, מ'זאל דאס נישט אויס זאגן פאר די סאטמאר'ער חסידים ווייל זיי וועלן דאס נאך צוכאפן...")

